

รัฐสภาสาร

เรื่องในเล่ม

- เปรียบเทียบกฎหมาย ป.ป.ป. ของไทย
กับผู้ตรวจการรัฐสภาของต่างประเทศ 1
คมกริช ดุลยพิทักษ์
- การกำจัดขยะเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมของสังคม 27
วิรัช วิรัชนิภาวรรณ
- เทคนิคการกำจัดมูลฝอย 37
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิรักษ์ สุจริตตานนท์
- สรุปข่าว ประจำเดือนมกราคม 2536 49
- พระราชบัญญัติรักษาความสะอาด
และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 57
- พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งองค์การรถไฟฟ้ามหานคร พ.ศ. 2535 77

ปีที่ 41 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม 2536 ISSN 0125-0957

LI RT

รัฐสภาสาร

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่การปกครองระบอบประชาธิปไตย และเพื่อ
เสนอข่าวสารวิชาการ ในวงงานรัฐสภา และอื่น ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ

การส่งเรื่องลงรัฐสภาสาร

ส่งที่บรรณาธิการหนังสือรัฐสภาสาร กองการประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โทร. 2441070, 2441071

สำนักงานหนังสือพิมพ์รัฐสภาสาร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน ดุสิต
กรุงเทพฯ 10300 โทร. 2441323, 2441324

บอกรับเป็นสมาชิก

โดยส่งเช็คไปรษณีย์หรือธนาคารในนามผู้จัดการไปยังฝ่ายผลิต
เอกสารรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ส่งจ่าย ณ ที่ทำ
การไปรษณีย์ดุสิต กรุงเทพฯ 10300 กำหนดออกเดือนละหนึ่งฉบับ
อัตราค่าบำรุง ปีละ หนึ่งร้อยแปดสิบบาท

LIRT

อภิธานการ
จาก
ฝ่ายผลิตเอกสารรัฐ

รัฐสภาสาร

ปีที่ 41 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม 2536

ISSN 0125-0957

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

บทบรรณาธิการ

อำนาจการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหารที่มีอย่างกว้างขวางมีผลกระทบต่อความมั่นคงความเจริญก้าวหน้าของประเทศ และความสงบสุขของประชาชน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ หรือ คณะกรรมการ ป.ป.ป. จึงได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายในการควบคุมการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร ภายใต้กฎหมาย ป.ป.ป.

กลไกการควบคุมการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารนี้ ในต่างประเทศก็มีรูปแบบและโครงสร้างที่แตกต่างกันออกไป ท่านผู้สนใจสามารถติดตามได้จากบทความ “เปรียบเทียบกฎหมาย ป.ป.ป. ของไทยกับผู้ตรวจการรัฐสภาของต่างประเทศ” ที่ได้นำเสนอในรัฐสภาสารฉบับนี้

นอกจากนี้ยังได้นำเรื่องการจัดขยะเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมของสังคมและเรื่องเทคนิคการกำจัดมูลฝอยมานำเสนอต่อท่านผู้สนใจ เนื่องจากในสังคมปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องที่กำลังอยู่ในความสนใจของประชาชนและหน่วยงานของรัฐบาล ซึ่งทางรัฐบาลได้มีวิธีการต่าง ๆ ในการรณรงค์เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น กรุงเทพมหานครได้มีโครงการแยกมูลฝอยประเภทกระดาษและพลาสติกออกจากกัน เนื่องจากขยะมูลฝอยในกรุงเทพมหานครหรือรอบเมืองใหญ่มีปริมาณเพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากรและเทคโนโลยีที่พัฒนา อีกทั้งปัญหาการจับเก็บและทำลายมูลฝอย ซึ่งมีปัญหาในการดำเนินการอย่างมากมาย

บทความเรื่อง “การจัดขยะเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมของสังคม” นี้ ได้นำเสนอข้อเสนอแนะในการกำจัดขยะทั้งสำหรับรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และข้อเสนอแนะสำหรับชุมชนเมืองหรือเทศบาลเพื่อเป็นแนวทางในการรักษาสภาพแวดล้อมต่อไป

บรรณาธิการ

คำปราศรัย

ของนายมารุต บุญภาค
ประธานรัฐสภา

เนื่องในโอกาสกษัตริย์ขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช 2536

พี่น้องชาวไทยที่รักทั้งหลาย

เนื่องในศุภวาระดิถีขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช 2536 ผมขอเชิญชวนพี่น้องประชาชนทั้งหลาย ร่วมใจกันตั้งจิตอธิษฐาน น้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคล ขออำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย พระสยามเทวาธิราชและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายได้โปรดอภิบาลบันดาลดลให้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระราชวงศ์ทุกพระองค์ ทรงพระเกษมสำราญ ทรงพระเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย พระบรมเดชานุภาพแผ่ไปทั่วทุกสารทิศ สถิตเป็นมิ่งขวัญ ค้ำเกล้าฯค้ำกระหม่อมปวงพสกนิกรไทย สืบตลอดไปชั่วกาลนาน

ในช่วงปีที่ผ่านมา ได้มีความขัดแย้งทางการเมืองขึ้น ความขัดแย้งนี้ได้ผันแปรเป็นความรุนแรง ยังความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนจนความสะเทือนจิตใจเป็นอันมากอนันต์ หลังจากเหตุการณ์อันไม่พึงปรารถนานี้ บ้านเมืองเริ่มเข้าสู่ครรลองประชาธิปไตยอีกครั้งหนึ่ง ในอดีตได้เคยเกิดความรุนแรงหลายหน ที่สุดก็ต้องกลับเข้าสู่ครรลองประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาเสมอมา เหตุการณ์ล่าสุดนี้ได้แสดงให้เห็นชัดว่าประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองของเรา เป็นระบบที่สามารถแก้ไขความขัดแย้งและความรุนแรงทางการเมืองได้ เป็นสถาบันสำคัญสถาบันหนึ่ง ในการพัฒนาทางการเมือง สร้างความไพบูลย์ทางเศรษฐกิจและสังคมขึ้น

พี่น้องที่รักทั้งหลาย กระผมขอให้คำมั่นสัญญาแทนวุฒิสมาชิก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการ และผู้ปฏิบัติงานรัฐสภาทุกท่านว่า รัฐสภานี้จักปฏิบัติงานด้วยความเข้มแข็ง ซื่อสัตย์สุจริต

เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและความสงบรุ่งเรืองของชาติเหนือสิ่งอื่นใด แต่ความพยายามดังกล่าวจะสัมฤทธิ์ผลได้ก็ด้วยความสนับสนุนจากพี่น้องประชาชน กระผมขอวิงวอนพี่น้องทุกท่านได้โปรดติดตามสอดส่อง ตีติง ให้กำลังใจในความประพฤติและการทำงานของตัวแทนของท่านอย่างสม่ำเสมอ ด้วยเสียงสวรรค์และมืออัครกตีสัทธาของประชาชน จะเป็นพลังอันหนักแน่นในการพัฒนาและเสริมสร้างความมั่นคงแก่รัฐสภา อันเป็นกุญแจสำคัญที่จะไขไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาระบบประชาธิปไตยอย่างมีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ

ในโอกาสแห่งการเริ่มปีใหม่นี้ เป็นเวลาที่ทุกคนมีจิตใจระลึกถึงกันด้วยความปรารถนาดี อวยพรให้แก่กัน ผมขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์อันเป็นที่เคารพเลื่อมใสของพี่น้องชาวไทย อีกทั้งพระบารมีแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้โปรดดลบันดาล ให้พี่น้องชาวไทยได้คลาดแคล้วจากภยันตรายทุก ๆ ด้าน ให้ท่านมีกำลังกาย กำลังใจ ประสบแต่ความสุข สิริสวัสดิ์พิพัฒนามงคล และสรรพสิ่งพร้อมทุกประการทั่วหน้ากันเพื่อเป็นกำลังเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและสังคมของเราให้เจริญวัฒนาถาวรวง ๆ ขึ้นไป

สวัสดิ์

เปรียบเทียบกฏหมาย ป.ป.ป. ของไทย

กับ

ผู้ตรวจการรัฐสภาของต่างประเทศ

โดย คมกริช ดุลยพิทักษ์

Legislative Institutional Repository of Thailand

Legislative Institutional Repository of Thailand

บทนำ

ประเทศที่จะได้รับการพัฒนามีความเจริญก้าวหน้ามากเพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับรัฐบาล ในฐานะฝ่ายบริหารจะต้องมีระบบการบริหารราชการแผ่นดินที่ดีมีประสิทธิภาพ และเพื่อที่จะให้ฝ่ายบริหารสามารถดำเนินการบริหารราชการแผ่นดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ฝ่ายบริหารจึงต้องมีอำนาจวินิจฉัยสั่งการอย่างกว้างขวางและจะต้องมีเครื่องมือในการปฏิบัติการตามนโยบายที่ฝ่ายบริหารได้กำหนดไว้คือ มีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการ (ฝ่ายปกครอง)

การที่ฝ่ายบริหารมีอำนาจบริหารราชการแผ่นดินอย่างกว้างขวางนี้เองการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารจึงมีผลกระทบต่อความมั่นคง ความเจริญก้าวหน้าของประเทศ และต่อความสงบสุขของประชาชน ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องมีการควบคุมการใช้อำนาจหรือการปฏิบัติการของฝ่ายบริหาร (ซึ่งรวมทั้งฝ่ายปกครอง) เพื่อป้องกันมิให้เกิดการใช้อำนาจเกินขอบเขต หรือใช้อำนาจในทางที่ผิด รวมทั้งการใช้อำนาจโดยทุจริตด้วย การควบคุมฝ่ายบริหารอาจทำได้หลายวิธีด้วยกัน กล่าวคือ อาจควบคุมโดยวิธีทางการเมือง โดยใช้สถาบันนิติบัญญัติ (รัฐสภา) เช่น การอภิปรายไม่ไว้วางใจ การตั้งกระทู้ถาม หรือการตั้งคณะกรรมการเพื่อสอบสวนการกระทำของฝ่ายบริหาร เป็นต้น หรืออาจควบคุมโดยวิธีการอื่น ๆ โดยอาจใช้สถาบันฝ่ายบริหารเอง หรือใช้องค์กรที่อิงสถา-

บันนิติบัญญัติ เช่น ในรูปของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ (ในเรื่องต่าง ๆ) (Administrative tribunals) หรือในรูปของคณะกรรมการตรวจสอบการบริหาร ที่เรียกว่า Parliamentary Commissioner for Administration ที่ใช้ในประเศอังกฤษ หรือ หน่วยงาน Ombudsman ของประเทศสวีเดน และในกลุ่มประเทศยุโรปบางประเทศ

ประเทศใดจะใช้รูปแบบการควบคุมฝ่ายบริหารในลักษณะใดก็ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของแต่ละประเทศได้แก่ สภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ของประเทศนั้น ๆ สำหรับประเทศไทยนอกจากการควบคุมฝ่ายบริหารโดยวิธีทางการเมืองแล้ว เรายังมีการควบคุมโดยวิธีการอื่น ๆ อีก เช่น ในรูปของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ในสำนักงานกฤษฎีกา และในรูปของคณะกรรมการที่ตรวจสอบเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการทุจริต ประพฤติมิชอบ ก็มีคณะกรรมการ ป.ป.ป. ซึ่งมีลักษณะบางส่วนใกล้เคียงกับ Ombudsman ของสวีเดน Parliamentary Commissioner for Administration (P.C.A.) ของอังกฤษและรวมทั้ง Le Mediateur ของฝรั่งเศส

บทความนี้มีความมุ่งหมายที่จะวิเคราะห์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ป. ของไทย กับ Ombudsman ของสวีเดน P.C.A. ของอังกฤษ และ

Le Mediateur ของฝรั่งเศส โดยเฉพาะในส่วน
ที่เกี่ยวกับรูปแบบ โครงสร้าง ความเป็นอิสระ
และอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานดังกล่าวเปรียบ
เทียบกัน

ส่วนที่ 1

โครงสร้างและความเป็นอิสระ

ก่อนที่จะวิเคราะห์ถึงรูปแบบและโครงสร้างนั้น จะขอกล่าวถึงความเป็นมาพอสังเขปดังนี้

1. ประวัติความเป็นมา

แต่เดิมประเทศไทยได้เคยมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ปราบปรามการทุจริตในวงราชการในชื่อต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการรักษาระเบียบข้าราชการพลเรือน กรมตรวจราชการ คณะกรรมการตรวจและติดตามผลการปฏิบัติราชการ (ก.ต.ป.) ซึ่งส่วนราชการดังกล่าวได้ถูกยุบเลิกไป จนกระทั่งเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517 ซึ่งในมาตรา 66 ได้บัญญัติว่า “รัฐพึงจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพ และพึงดำเนินการทุกทางเพื่อป้องกัน และปราบปรามการแสวงหาประโยชน์ในทางมิชอบ” โดยผลของบัญญัตินี้ดังกล่าวรัฐบาลในสมัยนั้นได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. 2518 ขึ้น โดยให้มีคณะกรรมการ ป.ป.ป. และ สำนักงาน ป.ป.ป. ขึ้นมารับผิดชอบดำเนินการ

Ombudsman ของสวีเดนนั้น ถือกำเนิดมาจากในปี ค.ศ. 1919 พระเจ้า Charles ที่ 12

ได้ตั้งองคมนตรีผู้หนึ่งขึ้นเป็น Kokingen hogsta Ombudsman ให้มีหน้าที่ตรวจสอบฟ้องร้องเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลที่ทำผิดกฎหมาย ต่อมาองคมนตรีดังกล่าวได้เปลี่ยนชื่อมาเป็น Justitickanslern เมื่อมีการยกร่างรัฐธรรมนูญของสวีเดน ตอนต้นศตวรรษที่ 19 สภานิติบัญญัติได้เสนอว่าสภานิติบัญญัติควรมีเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ทำนองเดียวกับองคมนตรีดังกล่าวเป็นของตนเอง ดังนั้น รัฐธรรมนูญ ปี 1809 ของสวีเดนจึงได้มีบทบัญญัติให้มีเจ้าหน้าที่ของรัฐสภาเรียกว่า Justiticombudsmannen มีอำนาจตรวจตราให้ศาลยุติธรรม ข้าราชการและลูกจ้างของทางราชการดำเนินการให้ถูกต้องตามบทบัญญัติของกฎหมายและข้อบังคับ* สำหรับ ประเทศอังกฤษนั้นสืบเนื่องมาจากความสนใจในเรื่องกฎหมายปกครองในตอนต้นคริสตศตวรรษที่ 19 และรายงานของ Sir Andrew ซึ่งพิมพ์เมื่อปี 1954 เกี่ยวกับคดี Crichel Down ที่เป็นข้อพิพาทระหว่างกระทรวงทหารอากาศของอังกฤษ กับเกษตรกรเจ้าของที่ดินที่ Crichel Down ซึ่งถูกเวนคืน แล้วนำไปใช้อย่างไม่เหมาะสมหรือไม่ค่อยถูกต้องนัก และได้มีการตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อค้นคว้าวิจัยระบบการบริหารในชื่อของ Franks Committee (on Administrative tribunals and Enquires) และทำ

* อมร จันทรสมบูรณ์ ดร., คำบรรยายกฎหมายปกครอง, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, พิมพ์ครั้งที่ 6 พ.ศ. 2527, หน้า 110.

รายงานเสนอต่อรัฐบาล ต่อมา Sir John Whyatt อดีต Chief Justice of Singapore (ประธานศาลฎีกาของสิงคโปร์) ได้เสนอรายงานเกี่ยวกับสถาบันการสืบสวนสอบสวนของสแกนดิเนเวีย (Ombudsman) ในชื่อของ The Citizen and the Administration ในปี ค.ศ. 1961 ซึ่งจากรายงานของ Whyatt นี้เองที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการจัดตั้งสถาบันที่มีลักษณะคล้าย ๆ กับ Ombudsman ของสวีเดนขึ้นในประเทศอังกฤษเป็นครั้งแรก เมื่อปี 1967 ในกฎหมายที่ชื่อว่า The Parliamentary Commissioner Act 1967*

ส่วนการจัดตั้ง Le Mediateur ของฝรั่งเศสนั้น เป็นการสนองตอบการเรียกร้องให้ปรับปรุงกลไกของรัฐ เพื่อป้องกันเสรีภาพของประชาชน และปกป้องจากการใช้อำนาจในทางมิชอบของเจ้าหน้าที่ กล่าวคือ ในปี ค.ศ. 1973 ก่อนการเลือกตั้งทั่วไปของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของฝรั่งเศส รัฐบาลได้เสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งสถาบันที่เรียกว่า “Le Mediateur” ต่อรัฐสภาโดยให้เหตุผลว่า ฝ่ายปกครอง (ทางราชการ) ของฝรั่งเศสมีภาระหน้าที่เพิ่มมากขึ้นทุกที ซึ่งมีปัญหาข้อขัดข้องมากมายหลายประการที่ไม่อาจได้รับการเยียวยาโดยทางศาลหรือฝ่ายบริหารเองได้ ทั้งนี้เพราะความล่าช้า ยุ่งยาก และขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานของทางราชการรัฐบาล

จึงมีแนวความคิดที่จะให้บุคคลระดับสูงซึ่งเป็นที่เคารพนับถือโดยทั่วไปคนหนึ่ง ทำหน้าที่เป็นคนกลางคอยไกล่เกลี่ยปัญหา หรือข้อพิพาทระหว่างราษฎรกับทางราชการ โดยให้ Le Mediateur เป็นผู้รับฟังคำร้องเรียนของราษฎรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของทางราชการ และเสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหาในเรื่องที่ไม่อาจเยียวยาได้ ซึ่งรัฐสภาก็ได้รับหลักการของร่างกฎหมายดังกล่าว และได้ผ่านประกาศออกมาใช้เป็นรัฐบัญญัติ ปี ค.ศ. 1973 นั่นเอง*

2. รูปแบบและโครงสร้าง

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า พ.ร.บ. ป.ป.ป.) พ.ศ. 2518 มาตรา 4 บัญญัติว่า “ให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ ป.ป.ป.” ประกอบด้วยประธาน กรรมการ และกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่าห้าคน แต่ไม่เกินเก้าคน กับเลขาธิการเป็นกรรมการ และเลขานุการโดยตำแหน่ง

ประธานกรรมการและกรรมการให้แต่งตั้งโดยพระบรมราชโองการจากบุคคลซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความรู้ความชำนาญในวิชาการ หรือกิจการต่าง ๆ ด้วยความเห็นชอบของวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร

* Yardley, Pri., ciples of Administrative Law, Butterworths London 1988, P.214-217.

* ชาญชัย แสงศักดิ์, บทความเรื่อง “Le Mediateur (Ombudsman ของฝรั่งเศส) จะอยู่ในอำนาจการควบคุมของศาลปกครองหรือไม่, วารสารกฎหมายปกครอง เล่ม 8 ตอนที่ 1 เมษายน 2530, หน้า 270.

มาตรา 6 วรรคแรก บัญญัติว่า ประธานกรรมการและกรรมการให้อยู่ในตำแหน่งมีกำหนดสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้อีกวาระหนึ่ง แต่จะแต่งตั้งให้อยู่ในตำแหน่งติดต่อกันเกินกว่าสองวาระมิได้

มาตรา 10 บัญญัติว่า ให้มีสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ เรียกโดยย่อว่า “สำนักงานป.ป.ป.” มีหน้าที่ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามมติของคณะ กรรมการและปฏิบัติงานธุรการอื่น ๆ

มาตรา 11 ให้มีเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ มีหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไป ซึ่งราชการของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการและจะให้ มีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยปฏิบัติราชการก็ได้

การแต่งตั้งเลขาธิการ ต้องได้รับความเห็นชอบของวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา 12 วรรคแรก บัญญัติว่า เลขาธิการ จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเป็นเวลาเกินกว่าสี่ปีมิได้

มาตรา 15 “คณะกรรมการจะตั้งอนุกรรมการเพื่อพิจารณาสอบสวนหรือปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

อนุกรรมการต้องแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมี

ความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรู้ความชำนาญในวิชาการหรือกิจการต่าง ๆ

การตั้งอนุกรรมการเพื่อพิจารณาสอบสวนตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีกรรมการร่วมอยู่ด้วยหนึ่งคน และอนุกรรมการนั้นต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 5 และไม่มีเหตุต้องพ้นจากตำแหน่งอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามมาตรา 7 ยกเว้น (2)

จากบทบัญญัติมาตราต่าง ๆ ของ พ.ร.บ.ป.ป.ป. ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าคณะกรรมการ ป.ป.ป. ประกอบด้วย โครงสร้างในการปฏิบัติงาน 3 ส่วนได้แก่

1) ส่วนที่ทำหน้าที่พิจารณาวินิจฉัย เรียกว่า คณะกรรมการ ป.ป.ป. ซึ่งประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่า 5 คน แต่ไม่เกิน 9 คน กับเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ป. เป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวนี้ในทางปฏิบัติฝ่ายบริหาร จะกระทำโดยพระบรมราชโองการจากบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความรู้ความชำนาญในวิชาการหรือกิจการต่าง ๆ ด้วยความเห็นชอบของวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร และจะอยู่ในตำแหน่งมีกำหนด 2 ปี ซึ่งจะได้รับการแต่งตั้งให้อยู่ในตำแหน่งติดต่อกันเกินกว่า 2 วาระไม่ได้

2) ส่วนที่ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยคณะกรรมการ

การ ป.ป.ป. ในการพิจารณาวินิจฉัย และ สืบสวนสอบสวน เรียกว่า อนุกรรมการ ซึ่ง กฎหมายให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ป. เป็นผู้แต่งตั้งจากบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรู้ความชำนาญในวิชาการหรือกิจการต่าง ๆ นอกจากนี้ การตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาสอบสวนเรื่องร้องเรียนต่าง ๆ นั้น กฎหมายบัญญัติให้ต้องแต่งตั้งกรรมการ ป.ป.ป. ร่วมเป็นอนุกรรมการด้วยอย่างน้อยหนึ่งคน

3) ส่วนที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสืบสวนสอบสวนและงานธุรการของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้แก่ สำนักงาน ป.ป.ป. ซึ่งมีเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ป. เป็นข้าราชการประจำ ทำหน้าที่บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ และควบคุมดูแลราชการทั่วไปของสำนักงาน ป.ป.ป. ซึ่ง เลขาธิการนี้ ถึงแม้จะเป็นข้าราชการประจำทาง ฝ่ายบริหารก็ตาม แต่การแต่งตั้งข้าราชการผู้ใด ให้มาดำรงตำแหน่งเลขาธิการจะต้องได้รับความเห็นชอบของวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร และอยู่ในตำแหน่งได้ครั้งละ 2 ปี ติดต่อกันได้ไม่เกิน 4 ปี เช่นเดียวกับคณะกรรมการ ป.ป.ป. นอกจากนี้ยังมีรองเลขาธิการ เป็นผู้ช่วยปฏิบัติราชการ ซึ่งตำแหน่งรองเลขาธิการนี้ไม่อยู่ในบังคับ เช่นเดียวกับเลขาธิการแต่อย่างใด*

จากการที่การทำงานของคณะกรรมการ

การ ป.ป.ป. ประกอบไปด้วยโครงสร้างที่สำคัญ 3 ส่วนนี้เอง นับได้ว่าเป็นข้อดีในการทำงานของ คณะกรรมการ ป.ป.ป. ซึ่งเป็นผลให้การทำงาน ประสบความสำเร็จตามควร ทั้งนี้เนื่องจาก ในส่วนของคณะกรรมการฯ ซึ่งไม่ใช่ข้าราชการ ประจำที่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของฝ่ายบริหาร ถึงแม้ฝ่ายบริหารจะเป็นผู้เสนอแต่งตั้งก็ตาม แต่เมื่อผ่านความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ฝ่ายบริหารก็ไม่มีอำนาจที่จะถอดถอนหรือให้ คุณให้โทษแก่คณะกรรมการ ป.ป.ป. แต่อย่างใด ซึ่งในส่วนของคณะกรรมการนี้เองที่กฎหมาย ให้อำนาจอย่างเด็ดขาดในการเป็นผู้พิจารณา วินิจฉัยตามอำนาจหน้าที่ นอกจากนี้ ยังมี ส่วนประกอบที่เป็นอนุกรรมการเรื่องต่าง ๆ ที่ คอยช่วยเหลือคณะกรรมการ ป.ป.ป. ในการ กลับกรองวินิจฉัยผลการสืบสวนสอบสวนใน ชั้นต้นเสียก่อน ทั้งนี้เพราะคณะกรรมการ ป.ป.ป. นั้น กฎหมายบัญญัติให้มีเพียงคณะเดียว จำนวนรวมไม่เกิน 10 คน ย่อมต้องมีการะ การวินิจฉัยมากมาย การที่กฎหมายให้อำนาจ คณะกรรมการ ป.ป.ป. ในการตั้งคณะอนุ กรรมการเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของคณะกรรมการ และยังเป็น การกลับกรองงานจากเจ้าหน้าที่ ในชั้นต้นด้วย ซึ่งคณะอนุกรรมการนี้ก็ไม่อยู่ใน การควบคุมบังคับบัญชาของฝ่ายบริหารเช่นกัน ทั้งนี้โดยผู้คัดเลือกแต่งตั้งอนุกรรมการเป็น

* อุดม รัฐอมฤต, ปัญหาบางประการเกี่ยวกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวง ราชการ, วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2530, หน้า 61-64.

อำนาจของคณะกรรมการ ส่วนโครงสร้างส่วนที่ 3 ที่เป็นสำนักงาน ป.ป.ป. รวมทั้งเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. นั้น ถึงแม้จะเป็นเจ้าหน้าที่ที่เป็นข้าราชการประจำอยู่ในการควบคุมบังคับบัญชาของฝ่ายบริหารก็ตาม แต่เจ้าหน้าที่ในส่วนนี้คงมีเพียงอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการทางธุรการ และการสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเป็นสำนวนเสนอให้คณะกรรมการ และคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยเท่านั้น ตัวเจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจที่จะวินิจฉัยสำนวนแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม การที่คณะกรรมการ ป.ป.ป. มีโครงสร้าง 3 ส่วนดังกล่าว ก็ก่อให้เกิดปัญหาบางประการคือ

ประการแรก การที่คณะกรรมการเท่านั้นเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยและพิจารณาสั่งการในเรื่องที่ปฏิบัติกรตามอำนาจหน้าที่ ดังนั้น การปฏิบัติการเรื่องใดก็ตามที่เป็นการใช้อำนาจตาม พ.ร.บ. ป.ป.ป. จะต้องให้คณะกรรมการหรือกรรมการที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ลงนามสั่งการ สำหรับเจ้าหน้าที่นั้น ไม่มีอำนาจแต่อย่างใด ดังนั้น ในบางขณะที่คณะกรรมการคณะเดิมหมดวาระลงและอยู่ในระหว่างดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ซึ่งไม่ใช่กรณีที่หมดสมัยประชุมหรือสภาถูกยุบ เมื่อไม่มีคณะกรรมการ ป.ป.ป. เจ้าหน้าที่ก็ไม่สามารถทำงานต่อไปได้ ต้องหยุดชะงักชั่วคราว จนกว่าคณะกรรมการชุดใหม่จะ

ได้รับการแต่งตั้งเสร็จเรียบร้อย ซึ่งแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว อาจกระทำได้โดยแก้ไขกฎหมายให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ผู้หนึ่งผู้ใด (อาจเป็นรองเลขาธิการ) เป็นผู้มียอำนาจวินิจฉัยหรือสั่งการไปได้ หรือให้คณะกรรมการคณะเดิมคงมีอำนาจอยู่เช่นเดิม จนกว่าคณะกรรมการคณะใหม่จะตั้งเสร็จ และมีการรับมอบงานกันเสร็จ งานก็จะไม่หยุดชะงัก

ปัญหาประการที่สอง คือ การที่คณะกรรมการไม่อยู่ในการควบคุมบังคับบัญชาของฝ่ายบริหารผู้เสนอแต่งตั้ง แต่เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. อยู่ในการควบคุมบังคับบัญชาของฝ่ายบริหาร อาจทำให้เกิดความขัดแย้งกันในผลการสอบสวน กล่าวคือ เจ้าหน้าที่สอบสวนมาโดยอาจได้รับอิทธิพลหรือคำสั่งจากผู้มีอำนาจบังคับบัญชาทำให้ผลการสอบสวนออกมาในลักษณะหนึ่ง แต่คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยไปในทางตรงกันข้าม หรืออาจทำให้พยานหลักฐานเปลี่ยนแปลงไปจนคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยคล้อยตามไปปัญหาดังกล่าว เป็นเรื่องกรณีเกี่ยวกับความเป็นอิสระของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ซึ่งจะได้กล่าวถึงในหัวข้อเรื่องความเป็นอิสระของคณะกรรมการ ป.ป.ป.

Ombudsman ของสวีเดนนั้น ประกอบด้วยตัวบุคคลที่เป็น Ombudsman 3 คน ใช้ชื่อว่า Riksdagens Ombudsman และมี Ombuds-

man สำรองอีก 2 คน เป็นคนคอยช่วยเหลือ Ombudsman ของสวีเดน อยู่ในตำแหน่งเท่ากับอายุของสภา การคัดเลือก Ombudsman ก็ทำโดยสภาผู้แทนราษฎรของสวีเดนจะทำการคัดเลือกสมาชิกสภาจำนวน 48 คนเพื่อให้คนทั้ง 48 คนนี้คัดเลือกตัวบุคคลที่จะมาเป็น Ombudsman อีกทีหนึ่ง Ombudsman 3 คนนี้จะแบ่งหน้าที่กันทำงานคือ คนที่ 1 จะควบคุมเรื่องเกี่ยวกับการช่วยเหลือทางสังคม การก่อสร้าง และการเผยแพร่เอกสารราชการ คนที่ 2 ควบคุมเกี่ยวกับขบวนการยุติธรรมและกองทัพ คนที่ 3 ควบคุมเกี่ยวกับฝ่ายปกครอง และ พลเรือน*

สำหรับ P.C.A. ของอังกฤษนั้น ผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่ง P.C.A. ได้แก่ผู้ซึ่งพระราชินีทรงแต่งตั้งจากผู้ที่ไม่ใช่สมาชิกสภาไม่สังกัดพรรคการเมืองและอยู่ในตำแหน่งไปจนกว่าจะอายุครบ 65 ปี* นอกจากนี้คณะกรรมการ P.C.A. ของอังกฤษจะมีเจ้าหน้าที่ของตนเองประมาณ 60 คน ซึ่งมาจากหน่วยราชการต่าง ๆ กัน เป็นเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนเบื้องต้น

Le Mediateur ของฝรั่งเศสนั้นตามพระราชบัญญัติจัดตั้ง Mediateur ค.ศ. 1973 มาตรา 2 บัญญัติให้ Mediateur ได้รับการแต่งตั้งจากประธานาธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ซึ่งเท่ากับ Mediateur ได้รับการแต่งตั้งจากฝ่ายบริหารนั่นเอง แต่อย่างไร

ก็ตามก็มีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร ทั้งนี้เพราะมาตรา 1 บัญญัติว่าในการปฏิบัติหน้าที่ Mediateur จะไม่รับคำสั่งใด ๆ จากรัฐบาล Mediateur จะดำรงตำแหน่งเป็นเวลา 6 ปี นับแต่ได้รับการแต่งตั้ง*

3. คุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่ง

พ.ร.บ. ป.ป.ป. มาตรา 4 วรรค 2 บัญญัติว่า “ประธานกรรมการและกรรมการให้แต่งตั้งโดยพระบรมราชโองการจากบุคคลซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรู้ความชำนาญในวิชาการหรือกิจการต่าง ๆ ด้วยความเห็นชอบของวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร”

มาตรา 5 “ประธานกรรมการและกรรมการต้องไม่เป็นข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้จัดการ กรรมการที่ปรึกษา ตัวแทน หรือลูกจ้างของบุคคล ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การใด ๆ ซึ่งดำเนินธุรกิจเพื่อค้ากำไร”

มาตรา 16 “ในกรณีที่กรรมการหรืออนุกรรมการเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมในเรื่องใด ๆ ห้ามมิให้กรรมการหรืออนุกรรมการผู้นั้นร่วมในการสืบสวนหรือสอบสวนเรื่องดังกล่าว”

จะเห็นได้ว่ากฎหมายได้กำหนดคุณสมบัติไว้แต่เฉพาะบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งประธาน

* โภคิน พลกุล ดร., ‘รูปแบบและวิธีการควบคุมฝ่ายปกครอง’, วารสารนิติศาสตร์, ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2524, หน้า 73.

* กมล สนธิเกษตริน, ออมบุดสแมนในประเทศไทย, วารสารบทบัญญัติ เล่ม 24 ตอน 3 กรกฎาคม 2509, หน้า 639.

* สุริยันท์ พิทยาภรณ์, ‘สถาบัน Mediateur ของฝรั่งเศส’, วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 18 ฉบับที่ 4 ธันวาคม 2531, หน้า 112.

และกรรมการ ป.ป.ป. รวมทั้งอนุกรรมการเท่านั้น ทั้งนี้ด้วยเจตนาที่จะให้รัฐบาลเลือกบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ได้เสียในทางการเมือง และธุรกิจการค้า ทั้งนี้ให้เป็นที่ยอมรับแก่บุคคลโดยทั่วไป และทำให้เห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ป. จะสามารถใช้ดุลพินิจได้โดยอิสระ ปราศจากการคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัวได้เสียของตน หรือพรรคพวก นอกจากนี้กฎหมายยังห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. หรืออนุกรรมการที่มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในเรื่องใด ๆ เข้าร่วมการสอบสวนด้วย

Ombudsman ของสวีเดนนั้น รัฐธรรมนูญของสวีเดนกำหนดคุณสมบัติไว้เพียงกว้าง ๆ ว่าเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในกฎหมาย และมีความซื่อสัตย์สุจริต และไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกของสภานิติบัญญัติ แต่ก็มักจะเป็นผู้ที่เคยเป็นผู้พิพากษามาก่อน

P.C.A. ของอังกฤษนั้น ผู้ที่จะดำรงตำแหน่งจะต้องไม่ใช่สมาชิกสภาและไม่สังกัดพรรคการเมืองใด มีความเป็นอิสระ จะต้องเป็นคนดีมีความเที่ยงธรรม*

ผู้ที่จะดำรงตำแหน่ง Mediateur นั้นกฎหมายกำหนดคุณสมบัติไว้คือ ผู้ที่ดำรงตำแหน่ง Mediateur ไม่สามารถสมัครเข้ารับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและสมาชิกสภาจังหวัด และนอกจากนี้ La loi organique 1973 ห้าม

Mediateur ดำรงตำแหน่งที่มาจากการเลือกตั้งใด ๆ แต่ไม่ห้ามการประกอบอาชีพเอกชน*

จะเห็นได้ว่าไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการ ป.ป.ป. ของไทย Ombudsman ของสวีเดน P.C.A. ของอังกฤษ หรือ Mediateur ของสวีเดนก็ตาม ต่างก็จะกำหนดคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งไว้ในลักษณะที่เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีความประพฤติดี มีคุณธรรม และไม่มีส่วนได้เสีย ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันแก่ประชาชนและผู้ถูกสอบสวนว่าจะได้รับความเป็นธรรมจากสถาบันเหล่านี้ จะไม่มีการเอนเอียงเพื่อช่วยเหลือฝ่ายใด

มีข้อน่าสังเกตสำหรับ ป.ป.ป. ของไทย ซึ่งกฎหมายไม่ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะมาเป็นเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. คงมีคุณสมบัติของคณะกรรมการ เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. คงมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือนธรรมดาเท่านั้น ทั้งนี้ก็เพราะดังได้กล่าวแล้วว่าส่วนที่เป็นเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. นี้ มีอำนาจหน้าที่น้อย คงเป็นเพียงผู้ปฏิบัติงานของคณะกรรมการเท่านั้น ไม่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยให้โทษแก่ผู้ใดแต่อย่างใด

แต่อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติในความเป็นจริงแล้วการทำงานของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. นับว่ามีส่วนสำคัญต่อการพิจารณาวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ป. มาก เพราะเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเบื้องต้นที่รวบรวมข้อมูล พยาน

* อมร จันทรมบูรณ์ ดร., อ้างแล้ว, หน้า 9,

* กมล สนธิเกษตริน, อ้างแล้ว, หน้า 639.

หลักฐาน เพื่อให้คณะกรรมการวินิจฉัย การรวบรวม พยานหลักฐานจะละเอียดหรือบกพร่องและการ ตั้งประเด็นสอบสวนก็อาจมีผลต่อการทำให้การ พิจารณาวินิจฉัยของคณะกรรมการโน้มเอียงไป ได้บ้างเหมือนกัน

แนวทางแก้ไขในเรื่องนี้อาจทำได้ง่าย ๆ ด้วยการให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. เป็นผู้คัดเลือกตัวบุคคลที่จะเข้ามาทำหน้าที่นี้อีกชั้นหนึ่ง กล่าวคือ เมื่อสำนักงาน ก.พ. ดำเนินการสอบ คัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการตามวิธีการปกติ เรียบร้อยแล้วก่อนที่จะเรียกผู้สอบคัดเลือกได้มา บรรจุในสำนักงาน ป.ป.ป. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. ทำการคัดเลือกตัวบุคคลดังกล่าวอีก ชั้นหนึ่ง โดยการสอบประวัติและสอบสัมภาษณ์ เพื่อดูอุปนิสัยใจคอ ความรู้สึกผิดชอบ ความ ประพฤติ วิธีการนี้ถึงแม้จะช่วยให้ไม่มากนัก แต่ก็สามารถถ่วงถ่วงได้ชั้นหนึ่ง

4. ความเป็นอิสระ

ความเป็นอิสระของป.ป.ป. นั้น พิจารณาจาก 2 ส่วนคือ ความเป็นอิสระของคณะกรรมการ กับความเป็นอิสระของสำนักงาน

1. ความเป็นอิสระของคณะกรรมการ ป.ป.ป. นั้น พิจารณาได้จากการแต่งตั้งและการ ถอดถอนให้คุณให้โทษ ซึ่ง พ.ร.บ. ป.ป.ป. ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 4 วรรค 2 ว่า “ประธาน

กรรมการและกรรมการให้แต่งตั้งโดย พระบรม ราชโองการจากบุคคลซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรู้ ความชำนาญ ในวิชาการหรือ กิจการต่าง ๆ ด้วยความเห็นชอบของวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎรและในมาตรา 6 ให้อยู่ใน ตำแหน่งคราวละ 2 ปี โดยอาจรับการแต่งตั้ง ใหม่ได้อีกแต่ไม่เกิน 2 วาระ ในทางปฏิบัติ คณะกรรมการ ป.ป.ป. จะแต่งตั้งโดยฝ่ายบริหาร คณะรัฐมนตรีจะคัดเลือกตัวบุคคลแล้วจึงเสนอ สภาเพื่อให้พระมหากษัตริย์โปรดเกล้าแต่งตั้ง ในลักษณะเช่นนี้ทำให้เราอาจเห็นได้ว่าคณะกรรมการ ป.ป.ป. เป็นตัวบุคคลของฝ่ายบริหารที่ คัดเลือกมา แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อคณะกรรมการ ได้รับการแต่งตั้งแล้วฝ่ายบริหารจะถอดถอนหรือ ให้คุณให้โทษบังคับบัญชาสั่งการคณะกรรมการ ป.ป.ป. ไม่ได้ ทั้งนี้การพ้นจากตำแหน่งของคณะ กรรมการ จะมีตามมาตรา 7 เท่านั้นคือ นอก จากพ้นตำแหน่งตามวาระแล้ว อาจพ้นจากตำแหน่งโดยลาออก มีพระบรมราชโองการให้ออก โดยความเห็นชอบของวุฒิสภาและสภาผู้แทน ราษฎร ล้มละลาย ไร้ความสามารถ มีประโยชน์ ได้เสียในกิจการใด และได้รับโทษจำคุก จะ เห็นได้ว่าผู้ที่สั่งให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. ออกจากตำแหน่งได้คือ วุฒิสภาและสภาผู้แทน ราษฎรเท่านั้น จึงเป็นหลักประกันการแทรกแซงจากฝ่ายบริหารได้พอสมควร

นับได้ว่าคณะกรรมการ ป.ป.ป. มีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารพอสมควร แต่อย่างไรก็ตาม กฎหมายไม่ห้ามข้าราชการประจำเป็นกรรมการ ป.ป.ป. ดังนี้ฝ่ายบริหารอาจแต่งตั้งบุคคลที่เป็นข้าราชการประจำ ซึ่งอยู่ในอำนาจการบังคับบัญชาของตนมาเป็นคณะกรรมการ ป.ป.ป. ทั้งนี้เพื่อรักษาอำนาจของฝ่ายบริหารไว้ โดยทำให้ฝ่ายบริหารสามารถรอบงำการพิจารณาวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้ ถึงแม้ว่าตามกฎหมายแล้วรัฐสภาสามารถไม่ให้ความเห็นชอบกับการเสนอชื่อแต่งตั้งคณะกรรมการ ป.ป.ป. ในลักษณะดังกล่าวได้ แต่ในเมื่อรัฐบาลคุมเสียงข้างมากในสภาไว้ได้ การไม่ให้ความเห็นชอบก็คงทำไม่สำเร็จ

2. ความเห็นอิสระของสำนักงาน ป.ป.ป. นั้น เนื่องจากสำนักงาน ป.ป.ป. เป็นส่วนราชการที่อยู่ในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานก็เป็นข้าราชการประจำธรรมดาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมบังคับบัญชาและการสั่งการของฝ่ายบริหาร ในส่วนนี้จึงนับว่าไม่มีความเป็นอิสระแต่อย่างใด

ดังได้กล่าวแล้วว่า Ombudsman ของสวีเดนนั้น แต่งตั้งจากการคัดเลือกของตัวแทน 48 คนของสมาชิกสภา ซึ่งอยู่ในตำแหน่งตามวาระของสภา Ombudsman จะพ้นจาก

ตำแหน่งตามวาระและอาจถูกสภานิติบัญญัติลงมติให้พ้นจากตำแหน่งได้ Ombudsman สวีเดนจึงเป็นองค์กรอิงอำนาจนิติบัญญัติที่เป็นอิสระจากฝ่ายบริหารทั้งฝ่ายบริหารและสภาไม่มีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ แก่ Ombudsman แต่ Ombudsman จะต้องรายงานผลการปฏิบัติงานต่อรัฐสภา*

P.C.A. ของอังกฤษนั้น เมื่อได้รับการแต่งตั้งจากฝ่ายบริหารแล้ว (แต่งตั้งโดย พระบรมราชโองการของพระราชินี โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ถวายคำแนะนำ) ก็จะได้รับการรับรองฐานะและอำนาจจากรัฐสภา และมีความเป็นอิสระโดยได้รับเงินเดือนจากกองทุนพิเศษ ไม่ใช่เงินงบประมาณที่ต้องได้รับการอนุมัติประจำปี และอาจถูกปลดจากตำแหน่งได้โดยมติของสภาเท่านั้น ดำรงตำแหน่งจนอายุ 65 ปี*

Mediateur นั้น ถึงแม้จะได้รับการแต่งตั้งโดยฝ่ายบริหารก็ตาม แต่รัฐบาลไม่สามารถออกคำสั่งสั่งการใด ๆ แก่ Mediateur ได้ และนอกจากนี้ยังมีบทบัญญัติให้ความเป็นอิสระไว้ในมาตรา 3 ของพระราชบัญญัติจัดตั้ง Mediateur ว่า Mediateur ไม่สามารถถูกติดตามจับกุมกักขังหรือถูกตัดสิทธิพินาศหาเนื่องในความเห็นใด ๆ หรือในการกระทำใด ๆ ที่กระทำในหน้าที่ อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติงานของ Mediateur นั้น จะมีเจ้าหน้าที่ผู้ร่วม

* โภคิน พลกุล ดร., อ้างแล้ว, หน้า 74.

* กมล สนธิเกษตริน, อ้างแล้ว, หน้า 639.

ปฏิบัติงานกับ Mediateur ซึ่งมักจะเป็นข้าราชการที่ถูกขอยืมตัวมา และนอกจากนี้ Mediateur ได้รับงบประมาณจากนายกรัฐมนตรี* ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้เกิดการแทรกแซงของฝ่ายบริหารได้บ้าง

จะเห็นได้ว่าองค์กรพิเศษนี้ควบคุมฝ่ายบริหารของประเทศต่าง ๆ นี้ แต่ละประเทศจะพยายามบัญญัติให้องค์กรของตนมีความเป็นอิสระจากการแทรกแซงของฝ่ายบริหารในลักษณะต่าง ๆ เช่น ให้เป็นองค์กรที่อิงฝ่ายนิติบัญญัติ (Ombudsman ของสวีเดน) ทำให้ฝ่ายบริหารไม่สามารถให้คุณให้โทษได้ หรือถึงแม้จะเป็นองค์กรของฝ่ายบริหารที่ฝ่ายบริหารเป็นผู้คัดเลือกแต่งตั้ง แต่ก็มีหลักประกันการทำงานอย่างอิสระ โดยมีกฎหมายบัญญัติรับรองความเป็นอิสระไว้ว่าฝ่ายบริหารจะออกคำสั่งใด ๆ ให้องค์กรควบคุมปฏิบัติตามไม่ได้ (Mediateur ของฝรั่งเศส) ถึงแม้จะไม่ได้บัญญัติหลักเกณฑ์ดังกล่าวไว้โดยตรงแต่ฝ่ายบริหารก็ไม่มีอำนาจถอดถอนให้คุณให้โทษ (P.C.A. ของอังกฤษ)

สำหรับคณะกรรมการ ป.ป.ป. ของไทยนั้น ถึงแม้จะได้รับการเสนอรายชื่อจากฝ่ายบริหารก็ตาม แต่คณะกรรมการ ป.ป.ป. ก็ไม่ต้องรับนโยบายจากฝ่ายบริหาร ฝ่ายบริหารไม่สามารถควบคุมสั่งการคณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้ ทั้งนี้เพราะเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้รับการแต่งตั้งแล้วฝ่ายบริหารไม่สามารถถอดถอน

คณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้โดยลำพัง ต้องได้รับความเห็นชอบเป็นมติจากสภา อย่างไรก็ตามถึงแม้คณะกรรมการ ป.ป.ป. จะเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารพอสมควร แต่รัฐบาล (ฝ่ายบริหาร) ที่มีเสียงข้างมากในสภา ก็อาจแต่งตั้งตัวบุคคลที่เป็นข้าราชการประจำเป็นกรรมการ ป.ป.ป. เพื่อให้คณะกรรมการรับนโยบายจากรัฐบาลได้ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ทางแก้สำหรับปัญหาดังกล่าวอาจทำได้โดยแก้กฎหมายระบุจำนวนคณะกรรมการ ป.ป.ป. ที่มาจากข้าราชการประจำจะต้องไม่เกิน 1 ใน 3 ของจำนวนคณะกรรมการทั้งหมดหรือระบุรายชื่อคณะกรรมการ ป.ป.ป. ที่ฝ่ายบริหารเสนอแต่งตั้งนั้นต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 2 ใน 3 ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ทั้งนี้เพื่อให้พรรคฝ่ายค้านได้มีบทบาทในการพิจารณาคัดเลือกตัวบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งคณะกรรมการ ป.ป.ป. ด้วย นอกจากนี้ในส่วนของสำนักงาน ป.ป.ป. ซึ่งเป็นส่วนราชการที่สังกัดฝ่ายบริหาร ตามสายงานบังคับบัญชา ตามปกตินั้นย่อมต้องได้รับนโยบายและอิทธิพลจากฝ่ายบริหารโดยตรง ไม่อาจที่จะเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารได้

การที่จะพิจารณาว่าควรให้ ป.ป.ป. เป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร โดยเป็นหน่วยงานที่อิงรัฐสภาแบบ Ombudsman หรือไม่นั้นก่อนอื่นควรทำความเข้าใจเสียก่อนว่า สถาบันนิติบัญญัติหรือรัฐสภานั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบรัฐสภาของไทยประกอบด้วยสภา 2 สภาคือ สภา

* สุวีรัตน์ พิศายากรณ์, อ้างแล้ว, หน้า 111-114.

ผู้แทนราษฎรซึ่งสมาชิกมาจากการเลือกตั้ง และวุฒิสภาซึ่งสมาชิกมาจากการแต่งตั้งของ ฝ่ายบริหาร ซึ่งการควบคุมฝ่ายบริหารโดยสภานี้จะประสบความสำเร็จมากน้อยแค่ไหนเพียงใดย่อมแล้วแต่ความมั่นคง และเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร สำหรับประเทศที่รัฐบาลคุมเสียงข้างมากในรัฐสภาได้อย่างเด็ดขาด (คือมีพรรคการเมืองพรรคหนึ่งที่ได้รับเลือกตั้ง ได้เสียงข้างมากในรัฐสภาเกินครึ่งหนึ่ง) รัฐบาลย่อมคุมเสียงข้างมากในสภา ทำให้สภาไม่เป็นอิสระจากฝ่ายบริหารเท่าที่ควร เนื่องจากพรรคการเมืองอื่น ๆ โดยเฉพาะฝ่ายค้านไม่สามารถควบคุมการทำงานของรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับประเทศไทย ถึงแม้รัฐบาลชุดปัจจุบันจะไม่ได้เป็นรัฐบาลที่มาจากพรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมากอย่างเด็ดขาดในสภาเพียงพรรคเดียวก็ตาม แต่รัฐสภาของไทยก็เริ่มแสดงบทบาทของตนเองในทางที่เป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร ด้วยเหตุนี้ทำให้เห็นได้ว่าในปัจจุบันนี้สถาบันรัฐสภาของไทยไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือในการที่จะอนุมัติการกระทำตามนโยบายของฝ่ายบริหารเท่านั้น ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงระบบรัฐสภาของไทยในปัจจุบันนี้ก็จะเห็นว่าระบบรัฐสภาของไทยเพิ่งจะเริ่มมีความเข้มแข็งพอ หากให้ ป.ป.ป. เป็นหน่วยงานที่อิงรัฐสภาโดยไม่มีกำหนดหลักประกันความเป็นอิสระอื่น ๆ อีก ก็อาจจะทำให้ ป.ป.ป. ตกเป็นเครื่องมือของพรรคการเมืองที่มีเสียง

ข้างมากในสภา ซึ่งก็มักจะเป็นพรรคที่เป็นรัฐบาลนั่นเอง และในที่สุด ป.ป.ป. ก็คงตกอยู่ในอิทธิพลของฝ่ายบริหารตามเดิม อย่างไรก็ตามแนวทางแก้ไขปัญหานี้ในระยะสั้นอาจทำได้โดยให้ ป.ป.ป. เป็นหน่วยงานอิสระที่อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรีโดยตรงเช่นเดียวกับหน่วยงาน ส.ค.ง. และมีบทบัญญัติที่ห้ามไม่ให้ ป.ป.ป. รับคำสั่งใด ๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่จากฝ่ายบริหารเหมือนอย่าง P.C.A. ของอังกฤษและ Mediateur ของฝรั่งเศส ส่วนรัฐสภาก็จัดตั้งหน่วยงานตรวจสอบฝ่ายบริหารขึ้นมาเอง เรียกว่า “ผู้ตรวจการของรัฐสภา”

ส่วนที่ 2 อำนาจหน้าที่

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ที่สำคัญที่สุดก็คือ การดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ซึ่งอาจแยกพิจารณาในปัญหาสำคัญ ๆ ได้ดังนี้

1. ตัวบุคคลที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ที่จะถูกสอบสวน
2. การกระทำที่จะอยู่ในอำนาจหน้าที่ที่จะถูกสอบสวน
3. อำนาจหน้าที่ในการแสวงหาพยานหลักฐาน
4. การบังคับตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ

1. ตัวบุคคลที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ที่จะถูกสอบสวน

พ.ร.บ. ป.ป.ป. มาตรา 13(3) บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนเพื่อทราบข้อเท็จจริงเมื่อมีผู้กล่าวหา ร้องเรียน หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ ดังนั้นบุคคลที่อยู่ในอำนาจพิจารณาสอบสวนของ ป.ป.ป. คือ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ซึ่งในมาตรา 3 ได้บัญญัตินิยามของคำว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ ว่าหมายถึง “ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีตำแหน่งมีเงินเดือนประจำ

พนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย สมาชิกสภาท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหมายความรวมถึงอนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจด้วย”

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของ พ.ร.บ. ป.ป.ป. แล้ว จะเห็นได้ว่ากฎหมายได้ให้อำนาจ ป.ป.ป. ให้การสอบสวนควบคุมตรวจสอบบุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทต่าง ๆ ไว้อย่างกว้างขวางพอสมควร กล่าวคือ ข้าราชการที่มีตำแหน่งและเงินเดือนประจำยอม หมายความว่า ข้าราชการประจำประเภทต่าง ๆ ทุกประเภท และข้าราชการการเมืองด้วย เพราะ มีตำแหน่งและเงินเดือนประจำ ดังนั้นคณะกรรมการ ป.ป.ป. จึงมีอำนาจสอบสวนข้าราชการชนิดต่าง ๆ แม้แต่ผู้พิพากษาหรือรัฐมนตรี นอกจากนี้คณะกรรมการ ป.ป.ป. ยังมีอำนาจสอบสวนพนักงานส่วนท้องถิ่น เช่น พนักงานเทศบาล สุขาภิบาล และผู้บริหารท้องถิ่น ได้แก่ นายกเทศมนตรี และเทศมนตรี รวมทั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นต่าง ๆ และกำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้วย

แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า เมื่อ ป.ป.ป. สอบสวนพบความผิดแล้วจะมีอำนาจดำเนินการลงโทษได้ เพราะกฎหมายป.ป.ป. บัญญัติให้

ป.ป.ป. ต้องส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการชนิตนั้น ๆ พิจารณาลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการผู้นั้น ซึ่งถ้าเป็นกรณีที่เป็นเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาหรือองค์กรกลางบริหารงานบุคคล กฎหมายก็บัญญัติให้ ป.ป.ป. ส่งเรื่องให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนดำเนินการ เช่น ถ้า ป.ป.ป. สอบสวนรัฐมนตรีก็ต้องส่งเรื่องให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการ ถ้า ป.ป.ป. สอบสวน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ก็ต้องส่งเรื่องให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือกระทรวงมหาดไทย ถ้า สอบสวนผู้พิพากษาก็ต้องส่งเรื่องให้ ก.ต. เป็นต้น (ทั้งนี้ตามความในมาตรา 19)

อำนาจหน้าที่ของ Ombudsman สวีเดนนั้น ในรัฐธรรมนูญของสวีเดนมาตรา 96 ได้บัญญัติให้ Ombudsman มีอำนาจควบคุมตรวจสอบตรวจตราการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษา และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่ปี 1915 เป็นต้นมา กฎหมายรัฐธรรมนูญของสวีเดนก็ได้บัญญัติให้ Ombudsman มีอำนาจควบคุมตรวจสอบกิจการทหารได้ด้วย อย่างไรก็ตาม Ombudsman มีอำนาจควบคุมตรวจสอบเกี่ยวกับราชการส่วนท้องถิ่นด้วย แต่มีข้อจำกัด* นอกจากนี้ Ombudsman สวีเดนมีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับรัฐมนตรีได้ แต่มีข้อจำกัดโดย Ombudsman จะดำเนินคดี

กับรัฐมนตรีได้ต่อเมื่อมีการริเริ่มมาจากกรรมการของสภา*

P.C.A. ของอังกฤษ มีอำนาจควบคุมตรวจสอบกิจการของรัฐต่าง ๆ เกือบทุกกระทรวง ทบวง กรม

Mediateur ของฝรั่งเศสนั้น ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 1 ของ พ.ร.บ. จัดตั้ง Mediateur ว่าสามารถรับเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ และราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และการบริการสาธารณะ ซึ่งเป็นองค์กรของเอกชนด้วย Mediateur มีอำนาจตรวจสอบการกระทำของผู้พิพากษาด้วย (มาตรา 11 วรรค 1) แต่ไม่มีอำนาจตรวจสอบองค์กรต่าง ๆ ที่สังกัดรัฐสภา*

เมื่อพิจารณาถึงบุคคลที่อยู่ในอำนาจสอบสวนขององค์กรต่าง ๆ เหล่านี้แล้วจะเห็นได้ว่าคณะกรรมการป.ป.ป. ของไทยมีอำนาจควบคุมตรวจสอบได้กว้างขวางพอสมควร โดย ป.ป.ป. ของไทยมีอำนาจตรวจสอบผู้พิพากษาและรัฐมนตรีได้โดยตรง แต่ไม่มีอำนาจควบคุม ส.ส. เพราะเป็นตำแหน่งทางการเมือง ได้รับเลือกตั้งมาจากประชาชนโดยตรง แต่ก็สามารถควบคุมพนักงานและผู้บริหารท้องถิ่นได้ ในขณะที่หน่วยงานของบางประเทศมีข้อจำกัด

* Walter Gellhorn, 'Ombudsman and Others', Harvard University Press 1967., p.205 - 207.

* อมร จันทรสุมบุรณ์, อ้างแล้ว, หน้า 112.

* สุวีรัตน์ พิศายากรณ์, อ้างแล้ว, หน้า 114 - 115.

2. การกระทำที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ที่จะถูกสอบสวน

พ.ร.บ. ป.ป.ป. มาตรา 13(3) บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนเพื่อทราบข้อเท็จจริงเมื่อมีผู้กล่าวหา ร้องเรียน หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ ดังนั้นการกระทำที่จะอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ ป.ป.ป. ต้องเป็นการทุจริตในวงราชการหรือการประพฤติมิชอบในวงราชการเท่านั้น ซึ่งในมาตรา 3 แห่ง พ.ร.บ. ดังกล่าวได้บัญญัตินิยามไว้ว่า

การทุจริตในวงราชการ หมายความว่า การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นไม่ปฏิบัติ การอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

การประพฤติมิชอบในวงราชการ หมายความว่า การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นไม่ปฏิบัติ การอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง มติของคณะรัฐมนตรีอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งมุ่งหมายที่จะควบคุม ดูแล การรับ การเก็บรักษา หรือการใช้เงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน ไม่ว่าจะการปฏิบัติหรือละเว้นไม่ปฏิบัติ นั้น เป็นการทุจริตในวงราชการด้วยหรือไม่ก็ตาม และให้หมายความรวมถึงการประมาทเลินเล่อใน

หน้าที่ดังกล่าวด้วย

จะเห็นได้ว่า การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ ป.ป.ป. ที่จะพิจารณาสอบสวนได้ถูกจำกัดว่าจะต้องเป็นการ “ทุจริตในวงราชการ” หรือ “การประพฤติมิชอบในวงราชการ” เท่านั้น ทั้งนี้ได้แก่ การกระทำตามที่ พ.ร.บ. ป.ป.ป. ได้นิยามไว้ในมาตรา 3 ดังกล่าวนั่นเอง ดังนั้นถ้าเป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำไปถูกต้องตามอำนาจหน้าที่ โดยมีได้เป็นการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ แต่เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ทำให้ประชาชนได้รับความเสียหาย ดังนี้ย่อมไม่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ที่จะพิจารณาสอบสวนแต่อย่างใด นอกจากนี้ หากพิจารณาความหมายของการประพฤติมิชอบในวงราชการที่จะอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ป. นั้น จะเห็นได้ว่ากฎหมายจำกัดไว้ว่าการปฏิบัติหรือละเว้นไม่ปฏิบัติ หรือการใช้อำนาจนั้นจะต้องเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย หรือระเบียบหรือข้อบังคับหรือคำสั่ง มติของคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับการควบคุม ดูแล การรับ การเก็บรักษาหรือการใช้เงินหรือทรัพย์สินของทางราชการด้วยการปฏิบัติหรือละเว้นไม่ปฏิบัติ

อำนาจหน้าที่ของ Ombudsman ตามรัฐธรรมนูญของสวีเดนระบุไว้คือ เป็นผู้ดำเนิน

* วัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล, ‘การควบคุมฝ่ายบริหาร’ วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2520, หน้า 78.

การเสนอเรื่องราวต่อศาลเกี่ยวกับข้าราชการที่อาศัยอำนาจหน้าที่กระทำการใด ๆ โดยปราศจากความยุติธรรมหรือเอาประโยชน์ให้แก่พวกพ้องของตน รวมทั้งการกระทำอื่น ๆ ที่มีชอบด้วยกฎหมาย หรือการละเว้นไม่ปฏิบัติหน้าที่อันพึงปฏิบัติด้วย*

P.C.A. ของอังกฤษนั้น มีอำนาจสอบสวนเรื่องราวที่มีการร้องเรียนว่ามีความไม่เป็นธรรมเกิดขึ้นจากการทุจริตหรือประพฤติมิชอบของฝ่ายปกครอง หากไม่มีมูลแห่ง Maladministration แล้ว P.C.A. ย่อมไม่มีอำนาจที่จะแทรกแซงเข้าไปตรวจสอบความเหมาะสมของการใช้ดุลพินิจของฝ่ายปกครองได้ นอกจากนี้ P.C.A. ไม่มีอำนาจสอบสวนเกี่ยวกับกิจกรรมการต่างประเทศ การสอบสวนคดีอาญา และการทำสัญญาหรือการค้ากับภาคเอกชนและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเยียวยาจากศาล จากคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาททางปกครองหรือทางอื่นที่มีกฎหมายเปิดช่องไว้ก็ไม่อยู่ในอำนาจของ P.C.A. ที่จะดำเนินการได้*

สำหรับ Mediateur นั้น มีอำนาจเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนที่องค์กรของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรท้องถิ่น ตลอดจนองค์กรเอกชนที่ทำหน้าที่บริการสาธารณะ ไม่ปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะหรือกระทำการบกพร่องในหน้าที่ตามมาตรา 6 ซึ่งให้ถ้อยคำว่า

qu'un organisme vise a l' article premier n'a pas fonctionne conformement a la mission de service public qu'il doit assurer...ซึ่งกินความรวมถึงการปฏิบัติมิชอบ การปฏิบัติโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย การเลือกปฏิบัติ ความล่าช้า ความบกพร่องอื่น ๆ ด้วย อย่างไรก็ตามในมาตรา 8 ได้บัญญัติจำกัดอำนาจของ Mediateur ไม่อาจรับเรื่องร้องทุกข์ระหว่างองค์กรกับเจ้าหน้าที่ขององค์กรนั้น ดังนั้น เรื่องที่เกี่ยวกับคำสั่งภายใน ordre interieur จึงไม่อยู่ในอำนาจของ Mediateur นอกจากนั้น ในมาตรา 11 ยังห้ามมิให้ Mediateur สอดเข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณาใด ๆ ของศาลและห้ามมิให้พิจารณาเกี่ยวกับคำพิพากษาของศาลที่ตัดสินแล้ว*

3. อำนาจในการแสวงหาพยานหลักฐาน

พ.ร.บ. ป.ป.ป. มาตรา 14 วรรคแรก บัญญัติว่า การปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งประธานกรรมการมอบหมายมีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) มีหนังสือสอบถามส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ เพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการหรืองานใด ๆ

(2) มีหนังสือเรียกบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวนมาให้ถ้อยคำหรือให้

* จรัญ ภักดีธนากุล, 'การควบคุมและตรวจสอบฝ่ายปกครองในอังกฤษ', หนังสือ รพี'32 คณะกรรมการเนติบัณฑิต สมัย 41, หน้า 147 - 148.

* สุวีร์รณ์ พิทยาภรณ์, อ้างแล้ว, หน้า 115 - 116.

ส่งบัญชีเอกสารหรือวัตถุใด ๆ ที่จำเป็นแก่การสอบสวนมาเพื่อประกอบการพิจารณาหรือแจ้งให้บุคคลใด ๆ ดังกล่าวให้ถ้อยคำหรือส่งบัญชีเอกสาร หรือวัตถุใด ๆ ที่จำเป็นแก่การสอบสวนแก่เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือเพื่อการนั้น

จะเห็นได้ว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม พ.ร.บ. ป.ป.ป. นี้ กฎหมายให้อำนาจที่สำคัญแก่คณะกรรมการในการแสวงหาพยานหลักฐานเพียง 2 ประการคือ อำนาจในการมีหนังสือสอบถามข้อเท็จจริงจากส่วนราชการ ฯลฯ และอำนาจในการเรียกให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือส่งบัญชีเอกสารหรือวัตถุใด ๆ แต่กฎหมายไม่ได้ให้อำนาจคณะกรรมการแสวงหาพยานหลักฐานในลักษณะที่เป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ป. จึงไม่มีอำนาจตรวจค้น ยึดอายัด หรืออำนาจจับกุมแต่อย่างใด ดังนั้น การแสวงหาพยานหลักฐานของคณะกรรมการ ป.ป.ป. จึงกระทำด้วยความยากลำบากและส่งผลให้การปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบในวงราชการ ไม่ค่อยบรรลุผลเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ป. ต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวน เจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูง ๆ และเป็นผู้มีอิทธิพลรายใหญ่ ๆ ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะมองคณะกรรมการ ป.ป.ป. ด้วยสายตาที่เขี่ยหยัน และเปรียบเทียบว่า ป.ป.ป.

เป็นเพียงเสือกระดาษที่ไม่มีเขี้ยวเล็บใด ๆ

หากวิเคราะห์ถึงอำนาจของ ป.ป.ป. ทั้ง 2 ประการดังกล่าว จะเห็นได้ว่าเป็นลักษณะของการขอความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชนเสียมากกว่า กล่าวคือ เมื่อ ป.ป.ป. มีหนังสือสอบถามข้อเท็จจริงไปยังหน่วยงานใด หน่วยงานนั้นอาจหลีกเลี่ยงบ้างเบี่ยงด้วยการตอบข้อเท็จจริงในลักษณะบ่ายเบี่ยง ปิดบังข้อเท็จจริงได้ ส่วนการมีหนังสือเชิญบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ บุคคลนั้นก็อาจมาให้ถ้อยคำ แต่ให้ถ้อยคำ ว่า "ไม่รู้ ไม่เห็น ไม่ทราบ หรือแม้จะขอให้เขาส่งบัญชีเอกสารใด ๆ เขาอาจปฏิเสธว่าเขาไม่มีบัญชีเอกสารนั้นอยู่ในความครอบครองก็ได้ คณะกรรมการ ป.ป.ป. ไม่มีอำนาจอะไรที่จะเข้าไปตรวจค้นเพื่อยึดหรืออายัดพยานหลักฐานเหล่านั้นได้ นอกจากนี้ ยังมีกรณีที่มีผู้มาแจ้งความร้องทุกข์ต่อ ป.ป.ป. ขอให้ไปจับกุมเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งกำลังใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่กระทำความผิดอยู่หรือ ป.ป.ป. ไปสอบสวนพบการกระทำความผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ก็ไม่มีอำนาจที่จะจับกุมหรือควบคุมตัวผู้กระทำความผิดไว้หรือตรวจค้น ยึด อายัด พยานหลักฐานวัตถุที่ใช้ในการกระทำความผิด ดังนั้น หลายครั้งที่ผู้กระทำความผิดไม่ถูกจับกุมหรือถึงแม้ ป.ป.ป. จะแจ้งความหรือขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่

เกี่ยวข้องให้ทำการจับกุมแต่พยานหลักฐาน ก็ถูกขักย้ายทำลาย ปิดบัง ซ่อนเร้น ไปเสียแล้ว ทางแก้สำหรับปัญหานี้อาจทำได้โดยง่ายด้วยการแก้กฎหมายให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. มีอำนาจดำเนินการเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่เฉพาะในคดีความผิดตาม พ.ร.บ. ป.ป.ป. เท่านั้น

อำนาจของ Ombudsman สวีเดนนั้น กว้างขวางมาก กล่าวคือ ส่วนราชการต้องให้ความร่วมมือในการตรวจสอบและการสืบสวนสอบสวนหาความจริง Ombudsman มีสิทธิเข้าฟังการพิจารณาของศาลทุกศาล และของคณะกรรมการของหน่วยราชการทุกแห่ง มีอำนาจเรียกให้เจ้าพนักงานมาให้ถ้อยคำชี้แจงอธิบายสิ่งที่ตนได้กระทำการลงไป และสามารถที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงและออกคำสั่งให้ส่งเอกสาร และตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการศาล และหน่วยงานฝ่ายบริหาร*

P.C.A. ของอังกฤษมีอำนาจเต็มที่ในการตรวจสอบเอกสารและสมุดทะเบียนต่าง ๆ ของส่วนราชการทุกแห่ง (ยกเว้นเอกสารของคณะรัฐมนตรี) จะขอรับพยานหลักฐาน ทั้งพยานบุคคลและพยานเอกสารจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนที่เห็นว่าสามารถให้ข้อเท็จจริงในเรื่องนั้นได้ รวมถึงรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนด้วย

* Walter Gellhorn *ibid.* P.203 - 204.
* กมล สนธิเกษตริน, อ้างแล้ว, หน้า 642.
* สุรรัตน์ พิทยาภรณ์, อ้างแล้ว, หน้า 117 - 118.

และอาจแสวงหาพยานหลักฐานเพิ่มเติมจากผู้ร้องเรียนหรือจากบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องในกรณีนั้นได้อีกด้วย การให้พยานบุคคลมาให้ข้อเท็จจริงนั้น ออมبودสแมนมีอำนาจเช่นเดียวกับศาล*

สำหรับ Mediateur ของฝรั่งเศสนั้น กฎหมายระบุให้รัฐมนตรีหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความร่วมมือในการสอบสวนต่อ Mediateur ทั้งด้านเอกสารและด้านการให้ข้อเท็จจริง สำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนไม่ให้ความร่วมมือต่อ Mediateur นั้น กฎหมายไม่ได้กำหนดบทลงโทษ (sanction) ไว้ ซึ่ง Mediateur ก็มีมาตรการอย่างเดียวที่จะทำได้คือ การพิมพ์โฆษณาการไม่ให้ความร่วมมือนี้ให้ปรากฏ นอกจากนี้ในมาตรา 12 วรรค 3 ยังให้ Mediateur สามารถขอความร่วมมือจาก Conseil d'Etat และศาลบัญชี Cour des comptes ได้อีกด้วย*

4. การบังคับให้เป็นไปตามการพิจารณาวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ป.

เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้พิจารณาสอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐเสร็จแล้ว หากคณะกรรมการ ป.ป.ป. เห็นว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นกระทำการอันมีมูลเป็นความผิด คณะกรรมการ ป.ป.ป. ไม่มีอำนาจสั่งลงโทษเจ้าหน้าที่ผู้นั้นหรือพิจารณาสั่งการลงโทษการกระทำของเจ้า-

หน้าที่ของรัฐที่กระทำการหรือสั่งการไปโดยไม่ถูกต้อง คณะกรรมการต้องรายงานความเห็นไปยังนายกรัฐมนตรี ในฐานะหัวหน้าฝ่ายบริหาร ให้ทราบและส่งเรื่องไปให้ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ผู้ให้ดำเนินการทางวินัย และถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ป. เห็นว่าการกระทำนั้นมีมูลความผิดทางอาญาด้วยก็ส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไป คณะกรรมการ ป.ป.ป. จะไม่ดำเนินการฟ้องร้องเอง (ตามความในมาตรา 19 แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ป.)

จะเห็นได้ว่ากฎหมายมีวัตถุประสงค์ที่จะให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. เป็นเพียงองค์กรที่ควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้น โดยให้เป็นผู้ดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง กฎหมายไม่บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. มีอำนาจในการสั่งลงโทษทางวินัยหรือฟ้องคดีอาญาต่อศาล หรือสั่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขคำสั่งหรือการดำเนินการที่ไม่ถูกต้อง แต่ให้คณะกรรมการรายงานให้นายกรัฐมนตรีทราบ และให้ส่งเรื่องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการพิจารณาลงโทษหรือฟ้องร้องหรือพิจารณาสั่งการดำเนินการใหม่ให้ถูกต้อง ทั้งนี้ก็เนื่องจากกฎหมายมีวัตถุประสงค์จะให้องค์กร ป.ป.ป. เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในลักษณะของการดูแล ตรวจสอบ มากกว่าที่จะให้ ป.ป.ป. เป็นองค์กรที่มีอำนาจควบคุมและสั่งการ

มีฉะนั้นแล้ว ป.ป.ป. ก็จะกลายเป็นองค์กรปฏิบัติการเสียเอง และยังมีอำนาจสั่งการสูงสุดด้วย

Ombudsman ของสวีเดนนั้น เมื่อสอบสวนพบความผิดของเจ้าหน้าที่ผู้ใดก็จะสั่งให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ที่ทำการสอบสวนพิจารณาความผิดทางวินัยได้ และมีอำนาจฟ้อง ผู้กระทำความผิดต่อศาลได้เอง* แต่ Ombudsman ไม่มีอำนาจสั่งเพิกถอนคำสั่งของฝ่ายบริหารแต่อย่างใด จะทำได้เพียงการแนะนำหรือตักเตือน และการแจ้งให้สภาทราบ และมาตรการขั้นสุดท้ายคือ นำเรื่องราวดังกล่าวไปลงพิมพ์ในรายงานประจำปีเผยแพร่*

P.C.A. ของอังกฤษนั้น เมื่อสอบสวนเสร็จแล้วจะรายงานให้สมาชิกสภาที่เป็นผู้ส่งเรื่องให้ และจะแจ้งให้หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อขอแก้ไขข้อบกพร่องในเรื่องนั้น ๆ แต่ไม่มีอำนาจที่จะลบล้างหรือสั่งการเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่งทางการบริหารใด ๆ แต่ถ้ายังไม่ได้รับการแก้ไขใด ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง P.C.A. ก็จะรายงานให้รัฐสภาทราบ*

สำหรับ Mediateur ของฝรั่งเศส นั้น เมื่อได้ทำการสอบสวนเสร็จแล้วไม่มีอำนาจที่จะสั่งให้เพิกถอนการกระทำใด ๆ ของฝ่ายบริหาร คงทำได้เพียงเสนอแนะ recommandation เพื่อให้หน่วยงานนั้น ๆ แก้ไขข้อบกพร่อง (ตามมาตรา 9) ซึ่งโดยปกติแล้วข้อเสนอแนะนี้จะส่งไปยังรัฐมนตรีหรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ ซึ่ง

* อมร จันทรมบูรณ์, อ้างแล้ว, หน้า 111.

* โกลิน พลกุล ดร., อ้างแล้ว, หน้า 74 - 75.

* กมล สนธิเกษตริน, อ้างแล้ว, หน้า 843.

* สุวีร์รัตน์ พิทยาภรณ์, อ้างแล้ว, หน้า 118 - 119

รัฐมนตรีหรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบจะปฏิบัติตามหรือไม่ก็ได้ ในการนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าวจะต้องตอบให้ Mediateur ทราบว่าตนได้จัดการแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวตามคำแนะนำของ Mediateur อย่างไรหรือไม่ ถ้าหน่วยงานนั้นไม่จัดการแก้ไขหรือไม่ตอบให้ Mediateur ทราบ Mediateur ก็จะพิมพ์พฤติการณ์นั้น ๆ เผยแพร่ต่อไป อย่างไรก็ตาม Mediateur สามารถที่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ที่กระทำผิดต่อศาลที่เกี่ยวข้องได้ (ตามมาตรา 10)*

บทสรุป

เมื่อพิจารณาระบบการควบคุมฝ่ายปกครองโดยองค์การพิเศษของประเทศต่าง ๆ เปรียบเทียบกันแล้ว จะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกันอยู่บ้างในรายละเอียดในเรื่องของความเป็นอิสระและอำนาจหน้าที่ขององค์กร ทั้งนี้ย่อมแล้วแต่รูปแบบการปกครองและระบบการเมือง ตลอดจนประวัติศาสตร์ความเป็นมาและวิวัฒนาการของฝ่ายปกครองและองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมฝ่ายปกครองของประเทศนั้น ๆ

แต่ประเทศต่าง ๆ ต่างก็มีแนวความคิดคล้าย ๆ กันในอันที่จะแสวงหาจุดที่เหมาะสมที่สุดในการควบคุม โดยให้องค์กรที่ควบคุมมีความเป็นอิสระมากที่สุด และมีอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมตามสมควร โดยไม่ก่อให้เกิดอุปสรรคขัดขวางต่อการปฏิบัติงานของฝ่ายปกครองมาก

จนเกินไป ซึ่งองค์กร Ombudsman ของสวีเดนนั้น นับได้ว่าเป็นองค์กรที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป มิใช่ในแง่ของอำนาจอย่างเด็ดขาดที่จะทำให้ฝ่ายปกครองเกิดความเกรงกลัวแต่อย่างใด แต่กลับเป็นที่ยอมรับถึงความเป็นอิสระขององค์กรในการดำเนินการควบคุมฝ่ายปกครอง โดยไม่ถูกรอบงำโดยอิทธิพลของฝ่ายใด จนเป็นที่ยอมรับกันในประเทศแถบภาคพื้นยุโรป จนกระทั่งบางประเทศได้จัดตั้งหน่วยงาน Ombudsman ขึ้นในประเทศของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย และบางประเทศก็ได้นำไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับระบบการเมือง และการปกครองของตน เช่น Parliamentary Commissioner for Administration ของอังกฤษและ Le Mediateur ของฝรั่งเศส

สำหรับประเทศไทยนั้น ก็ได้มีการตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการขึ้นใช้บังคับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 (และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 ปี พ.ศ. 2530) จนกระทั่งบัดนี้กว่า 10 ปีแล้ว ซึ่งเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ของประชาชนและนักวิชาการทั่วไปถึงความเป็นอิสระขององค์กรว่าเป็นองค์กรของฝ่ายบริหาร จึงไม่น่ามีความเป็นอิสระในการดำเนินการควบคุมฝ่ายปกครอง เพราะฝ่ายบริหารสามารถเข้าแทรกแซงได้โดยง่าย และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ในเรื่องอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ซึ่งกฎหมายให้อำนาจไว้ค่อนข้างจำกัด ทำให้การดำเนินงานของ ป.ป.ป. ไม่ค่อยได้ผลเท่าที่ควรหรือได้ผลเฉพาะการปราบปรามการทุจริตประพฤตมิชอบรายเล็ก ๆ จนมีคำกล่าวว่ ป.ป.ป. เป็นเสือกระดาษ

เกี่ยวกับปัญหาเรื่องความเป็นอิสระของ ป.ป.ป. นั้น ได้มีการถกเถียงกันว่าจะให้ ป.ป.ป. เป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร โดยให้ ป.ป.ป. ไปสังกัดรัฐสภาเหมือนอย่าง Ombudsman ของสวีเดน ตามที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางท่านเสนอนั้น มีข้อนำคิดว่าระบบรัฐสภาของประเทศไทยนั้น ในขณะนี้ยังไม่มีความเข้มแข็งพอที่จะสร้างความเป็นอิสระจนสามารถควบคุมฝ่ายบริหารโดยลำพังตัวเองได้เหมือนอย่างของต่างประเทศ ดังนั้นหากให้ ป.ป.ป. สังกัดรัฐสภา อาจทำให้ ป.ป.ป. กลายเป็นเครื่องมือของนักการเมืองจนขาดความเป็นกลางไปได้ ส่วนปัญหาเรื่องอำนาจของ ป.ป.ป.

นั้น การให้อำนาจ ป.ป.ป. มากเกินไปอาจกลายเป็นดาบสองคม ซึ่งทำให้ ป.ป.ป. กลายเป็นองค์กรผู้ปฏิบัติการทางฝ่ายปกครองเสียเองและเป็นองค์กรที่มีอำนาจสูงมากจนไม่อยู่ในความควบคุมของฝ่ายใด และในที่สุดก็อาจจะต้องตั้งองค์กรขึ้นมาเพื่อตรวจสอบควบคุม ป.ป.ป. อีกชั้นหนึ่ง

ทางแก้สำหรับปัญหาดังกล่าวอาจทำได้โดยแสวงหาจุดร่วมที่เป็นทางสายกลางซึ่งมีความเหมาะสมตามวิถีทางการเมืองและการปกครองที่เป็นแบบฉบับของประเทศเราเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงในเรื่องความเป็นอิสระและการให้อำนาจแก่ ป.ป.ป. นั้น ควรยึดหลักค่อย ๆ เป็นค่อย ๆ ไป ทีละเล็กทีละน้อย ให้เวลาองค์กร ป.ป.ป. ในอันที่จะค่อย ๆ สร้างความเป็นอิสระ และสร้างความเชื่อถือในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ จนเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปในที่สุด

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย

1. อมร จันทรสมบูรณ์ ดร., “คำอธิบายวิชากฎหมายปกครอง”, มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2527.
2. อุสาศ์ โกมลปานิก ดร., เอกสารการสอน ชุดวิชาหลักกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการไทย (หน่วยที่ 10 กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2530.
3. กุลพล พลวัน, เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายมหาชน (หน่วยที่ 10 หลักทั่วไปแห่งกฎหมายปกครอง), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2530.
4. สบโชค ฤชิตากุล, คำอธิบายประมวลพระราชบัญญัติแห่งกฎหมายปกครอง.

บทความภาษาไทย

1. โภคิน พลกุล ดร., “รูปแบบและวิธีการควบคุมฝ่ายปกครอง”, วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2524.
2. ชาญชัย แสงศักดิ์, “Le Mediateur (Ombudsman ของฝรั่งเศส) จะอยู่ในอำนาจการควบคุมของศาลปกครองหรือไม่”, วารสารกฎหมายปกครอง เล่ม 6 ตอนที่ 1 เมษายน 2530.
3. สุวีรัตน์ พิทยาภรณ์, “สถาบัน Mediateur ของฝรั่งเศส”, วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 18 ฉบับที่ 4 ธันวาคม 2531.
4. กมล สนธิเกษตริน, Ombudsman ของ อังกฤษ”, วารสารบทบัญญัติ เล่มที่ 24 ตอน 3 กรกฎาคม 2509.
5. จรัญ ภักดีธนากุล, “การควบคุมและตรวจสอบฝ่ายปกครองในอังกฤษ”, หนังสือที่ 32 คณะกรรมการเนติบัณฑิต สมัย 41.

วิทยานิพนธ์

1. วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล, “การควบคุมฝ่ายบริหาร”, วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2520.
2. อุดม รัฐอมฤต, “ปัญหาบางประการเกี่ยวกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ”, วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2530.

หนังสือภาษาอังกฤษ

1. Walter Gellhor, “Ombudsman and Others”, Harvard University Press 1967.
2. Peter Cane, “An introduction to Administrative Law”, Clarendon Press Oxford 1986.
3. D.C.M. Yardley, “Principles of Administrative Law”, London Butterworths 1986.

Legislative Institutional Repository of Thailand

Legislative Institutional Repository of Thailand

ป จจุบันชุมชนเมืองใหญ่ต่าง ๆ ของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมืองเชียงใหม่ พัทยา หาดใหญ่ และภูเก็ต รวมตลอดไปถึงชุมชนเมือง หรือเทศบาลอีกหลายแห่งกำลังประสบปัญหาการกำจัดขยะที่ไม่เหมาะสม ซึ่งไม่เพียงแต่ไม่ถูกสุขลักษณะเท่านั้น แต่ยังเป็นการทำลายสภาพแวดล้อมอีกด้วย ปัญหาดังกล่าวนี้มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นตลอดเวลา หากไม่ได้รับการแก้ไขอย่างถูกต้องและเร่งด่วนจากทุกฝ่าย การกำจัดขยะที่ไม่เหมาะสมและทำลายสภาพแวดล้อมที่เห็นได้อย่างชัดเจนก็คือ การเผาขยะ (incineration) การปล่อยทิ้งให้ขยะเน่าเปื่อย (organic decomposition) และแม้กระทั่งการขุดฝังกลบ (sanitary landfill) ซึ่งประการหลังนี้เป็นวิธีการที่ชุมชนเมืองหรือเทศบาลใช้กันอยู่ทั่วไป กล่าวคือ หลังจากที่รถบรรทุกขยะได้เก็บรวบรวมขยะจากสถานที่ต่าง ๆ มาแล้ว ก็จะนำขยะไปเทในบริเวณพื้นที่ทิ้งขยะ (land field) ซึ่งเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ จากนั้น เจ้าหน้าที่ก็จะใช้เครื่องจักรซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นรถเกรดหรือรถขุด ทำการขุดหลุมเพื่อฝังและกลบขยะดังกล่าว

ขณะเดียวกัน ในปัจจุบันได้มีการกำจัดขยะด้วยวิธีใหม่เกิดขึ้นหลายวิธี เช่น การเผาขยะด้วยเตาเผาขยะ ซึ่งก็มีเตาเผาขยะหลายแบบจากหลายบริษัท หรือการใช้เครื่องจักรเผาขยะที่ทันสมัยซึ่งเป็นเทคโนโลยีสูงทำการเผาขยะด้วยความร้อนสูงโดยไม่ใช้เปลวไฟ และเชื่อกันว่ามีประสิทธิภาพในการกำจัดขยะสูง ที่สำคัญคือ ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมหรือไม่ก่อให้เกิดมลพิษใด ๆ

ดังนั้น การเปรียบเทียบการกำจัดขยะของชุมชนเมืองหรือเทศบาล ด้วยวิธีขุดฝังกลบกับการใช้เครื่องจักรเผาขยะที่ทันสมัย โดยพิจารณาถึงข้อดีและข้อเสียของแต่ละวิธี พร้อมทั้งข้อเสนอนะในตอนนี้ ก็อาจจะช่วยให้ชุมชนเมืองหรือเทศบาลที่กำลังประสบปัญหาการกำจัดขยะ รวมทั้งบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แนวทางหรือได้ประโยชน์จากบทความนี้ไม่มากนัก

การเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสีย

ข้อดี ของการกำจัดขยะด้วยวิธีขุดฝังกลบ ที่สำคัญคือ

ประการแรก ใช้กันมานานและเชื่อว่าประหยัดที่สุด

ประการที่สอง ไม่ต้องใช้เทคโนโลยีระดับสูง ใช้เพียงเครื่องจักรที่สำคัญ คือ รถเกรดและรถขุด อีกทั้งเจ้าหน้าที่ก็ไม่จำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมมาก

ประการที่สาม ขยะใช้สำหรับถมพื้นที่

และอาจขายได้หากมีผู้ต้องการซื้อไปถมที่

ประการที่สี่ เมื่อพื้นที่ทิ้งขยะเต็ม ก็ยังคงใช้ประโยชน์จากพื้นที่นั้นได้ต่อไปอีก เช่น พื้นฟูพื้นที่เพื่อทำเป็นสนามกอล์ฟ หรือสวนสาธารณะ

ประการที่ห้า สามารถแยกขยะก่อนทำการฝังได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขยะที่สามารถนำไปเปลี่ยนรูปและใช้ได้อีก (recyclable materials) เช่น หนังสือพิมพ์ โลหะ กระจกอะลูมิเนียม ขวดแก้ว และพลาสติก ขยะประเภทนี้ขายได้ และได้สร้างรายได้ให้แก่คนขุดคุ้ยขยะ (scavengers) เป็นจำนวนมากมาช้านาน

ข้อเสีย ที่เห็นได้ชัดมีหลายประการคือ

ประการแรก การกำจัดขยะด้วยวิธีขุดฝังกลบต้องใช้พื้นที่ทิ้งขยะขนาดใหญ่ คือ ประมาณ 100-500 ไร่ และมีแนวโน้มว่าจะส่งผลให้ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ สูงขึ้นด้วย กล่าวคือการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ได้ส่งผลให้ที่ดินหายากและมีราคาแพงมากขึ้น ดังนั้น ปัญหาที่ดินหรือพื้นที่ทิ้งขยะขนาดใหญ่จึงเป็นอุปสรรคประการสำคัญของการกำจัดขยะด้วยวิธีนี้ หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งได้ว่า โอกาสที่ค่าใช้จ่ายสำหรับการกำจัดขยะด้วยวิธีขุดฝังกลบนี้จะสูงขึ้นนั้นมีอยู่มาก เนื่องจากราคาที่ดินขนาดใหญ่หาได้ยากและมีราคาสูงขึ้นตลอดเวลา และหากพื้นที่ทิ้งขยะบางส่วนเป็นพื้นที่ทำการเกษตรแล้วก็จะทำให้เสียพื้นที่ดังกล่าวไปด้วย นอกจากนี้ การหาซื้อที่ดินขนาดใหญ่สำหรับใช้เป็น

พื้นที่ทิ้งขยะ ได้เกิดปัญหาหลายประการ เช่น โดยหลักการแล้วพื้นที่ทิ้งขยะต้องอยู่ภายในเขตของชุมชนเมืองหรือเทศบาล หากอยู่นอกเขตต้องได้รับอนุมัติจากกระทรวงมหาดไทย พร้อมกันนั้น ต้องได้รับการยินยอมจากเจ้าของที่ดินหรือชาวบ้านทุกครัวเรือน รวมทั้งจากกรรมการสภาตำบลซึ่งในทางปฏิบัติเป็นไปได้ยากพอสมควร

ประการที่สอง การกำจัดขยะด้วยวิธีนี้ไม่ถูกสุขลักษณะ และทำลายสภาพแวดล้อม เนื่องจากการกองหรือทิ้งขยะไว้ทั่วบริเวณเพื่อการฝัง หรือเจ้าหน้าที่ทำการขุดฝังกลบขยะไม่ทัน ได้ก่อให้เกิดมลพิษต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกลิ่นซึ่งเกิดจากการขึ้นแฉะ หมักหมม และเน่าเหม็น โดยเฉพาะหลังจากฝนตก หรือคว้นซึ่งเกิดจากการเผาขยะบางส่วนในพื้นที่ทิ้งขยะเพื่อหลอม

หรือละลายขยะบางประเภทที่มีให้เห็นอยู่เสมอ ยิ่งไปกว่านั้น หากในบริเวณพื้นที่ทิ้งขยะซึ่งมีขนาดใหญ่ นั้น ไม่ทำระบบระบายน้ำให้ถูกต้องแล้วเมื่อฝนตกก็จะเกิดน้ำขัง เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์ที่เป็นพาหะนำเชื้อโรค เช่น หนู แมลงวัน และยุง เพราะฉะนั้นการกำจัดขยะด้วยวิธีขุด

ฝังกลบในพื้นที่อย่างถูกต้องตามหลักอนามัย หรือถูกสุขลักษณะ ซึ่งตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Sanitary Landfill โดยเฉพาะคำว่าถูกสุขลักษณะ หรือ Sanitary นั้น ในสภาพความเป็นจริงหรือในทางปฏิบัติกลับมีลักษณะของการไม่ถูกสุขลักษณะ และทำลายสภาพแวดล้อมเกิดขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชาชนที่อาศัยอยู่ข้างเคียงพื้นที่ทิ้งขยะ

ประการที่สาม เป็นการสนับสนุนให้เกิดการขุดคุ้ยขยะมากขึ้น นั่นก็คือ ในพื้นที่ทิ้งขยะทุกแห่ง จะมีคนขุดคุ้ยขยะมากพอสมควร ทำการประกอบอาชีพขุดคุ้ยขยะบางประเภทไปขาย การขุดคุ้ยขยะเป็นการกระทำที่ไม่ถูกสุขลักษณะและอาจทำลายสุขภาพและอนามัยของคนขุดคุ้ยขยะได้ อันตรายจะยิ่งมีมากขึ้นหากขยะติดเชื้อจากโรงพยาบาลถูกขุดคุ้ยขึ้นมา แม้จะยังไม่มีการศึกษาหรือวิจัยถึงสุขภาพของคนขุดคุ้ยขยะดังกล่าวก็ตาม การขุดคุ้ยขยะเพื่อนำไปขายนั้น บางแห่งทำเป็นขบวนการ มีการแบ่งพื้นที่ หรือติดต่อกับคนขับรถขนขยะให้นำขยะมาเทในพื้นที่ที่ต้องการ ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้แก่เจ้าหน้าที่บางคนรายได้ต่าง ๆ เหล่านี้มีได้เป็นของชุมชนเมืองหรือเทศบาล และเป็นที่เชื่อได้อย่างแน่นอนว่าการขุดคุ้ยขยะเพื่อนำไปขายดังกล่าวยังคงมีอยู่ต่อไปจนกว่าชุมชนเมืองหรือเทศบาลจะได้กำหนดกฎเกณฑ์วิธีการ และดำเนินการแก้ไขอย่างจริงจัง

ประการที่สี่ ขั้นตอนการกำจัดขยะ

ก็ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร อีกทั้งการกำจัดขยะด้วยวิธีนี้อาจส่งผลให้น้ำใต้ดินเป็นพิษได้ และจะยังเป็นอันตรายมากหากเป็นขยะติดเชื้อจากโรงพยาบาล

ประการสุดท้าย การกำจัดขยะด้วยวิธีขุดฝังกลบทำให้เสียค่าใช้จ่ายและค่าบำรุงรักษาเครื่องจักรต่าง ๆ เช่น รถขุด และรถไถกลบมาก

ส่วนข้อดีและข้อเสียของการกำจัดขยะด้วยเครื่องจักรเผาขยะที่ทันสมัย มีดังนี้

ข้อดีที่สำคัญ คือ

1. ใช้พื้นที่น้อยมากประมาณ 20 ไร่ รวมทั้งอาคารที่พักคนงาน
2. ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม ไม่สร้างมลพิษ ไม่มีควันไฟ หรือก๊าซไม่รั่วซึมออกมาจากตัวเครื่อง
3. ประหยัดพลังงานไฟฟ้า
4. มีผลพลอยได้จากการกำจัดขยะ (by-products) ซึ่งนำไปใช้ประโยชน์หรือจำหน่ายได้ เช่น ก๊าซหุงต้ม ไอน้ำ น้ำกลั่น และโลหะหลอมละลาย
5. ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาและควบคุมเครื่องต่ำ
6. อาจได้รับการสนับสนุนเรื่องเงินกู้จากต่างประเทศ
7. อาจได้รับการยกเว้นหรือลดภาษีนำเข้าเครื่องจักรเข้าจากต่างประเทศ เพราะเป็นเครื่องจักรที่นำมาใช้เพื่อป้องกันและรักษาสภาพแวดล้อมซึ่งเป็นนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล

8. อาจเกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยี
ระดับสูง การเลียนแบบหรือปรับปรุงเครื่องจักร
ฯลฯ ในประเทศไทยได้ในอนาคต

ข้อเสียที่สำคัญและควรคำนึง เช่น

1. เป็นเครื่องจักรที่ทันสมัยหรือเป็น
เทคโนโลยีระดับสูง ซึ่งจำเป็นต้องมีการบริหาร
ที่ดีและใช้เจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญงาน

2. เจ้าหน้าที่ของไทยยังไม่มี ความชำนาญ
เรื่องนี้

3. ประสิทธิภาพในการกำจัดขยะ ซึ่ง
รวมถึงการกำจัดขยะติดเชื้อจากโรงพยาบาล
ความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน รวมทั้งการ
ทำลายสภาพแวดล้อมหรือไม่สร้างมลพิษมี
กน้อยเพียงใด เป็นเรื่องที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ฯลฯ ต้องทดสอบอย่างละเอียดและจริงจัง

4. เป็นเทคโนโลยีที่นำเข้ามาจากต่าง
ประเทศ และมีราคาแพง ทำให้เงินตราของไทย
ไหลออกไปต่างประเทศเป็นจำนวนมาก การที่
เครื่องจักรเผาขยะที่ทันสมัยมีราคาแพงนี้ ได้
ส่งผลให้ชุมชนเมืองหรือเทศบาลไม่อาจจัดซื้อ
ด้วยงบประมาณของตนเองได้ง่าย เมื่อเป็น
เช่นนี้ ชุมชนเมืองหรือเทศบาลจึงจำเป็นต้อง
เองงบประมาณสนับสนุนจากกรมการปกครอง
กระทรวงมหาดไทย ซึ่งก็เป็นไปได้ยากที่จะได้
รับการสนับสนุน เนื่องจากมีเทศบาลหลายแห่ง
และงบประมาณที่จะจัดสรรให้มีจำกัด

ข้อเสนอแนะ

แบ่งเป็นข้อเสนอแนะสำหรับรัฐบาลและ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอแนะสำหรับ
ชุมชนเมืองหรือเทศบาล

ข้อเสนอแนะสำหรับรัฐบาลและหน่วย
ราชการที่เกี่ยวข้อง

1. เป็นที่น่ายินดีที่ปัจจุบัน รัฐบาล
ในช่วงนี้ได้เห็นถึงความสำคัญของการป้องกัน
และรักษาสภาพแวดล้อมถึงกับมีนโยบายสนับสนุน
ในเรื่องนี้อย่างชัดเจนพอสมควร อย่างไรก็ตาม
ลำพังรัฐบาลมีนโยบายไว้อย่างชัดเจนก็ยังไม่
เพียงพอ การถ่ายทอดนโยบายไปยังกระทรวง
ทบวง กรมต่าง ๆ รวมทั้งการนำนโยบายไป
ปฏิบัติอย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ และต่อเนื่อง
เป็นสิ่งที่จะต้องเร่งดำเนินการทุกระดับ มิฉะนั้น
นโยบายดังกล่าวก็ไม่อาจเกิดผลในทางปฏิบัติได้
เนื่องจากข้าราชการไม่กล้าตัดสินใจ และความ
ล่าช้าของระบบราชการ เพราะฉะนั้น รัฐบาล
หรือรัฐมนตรีที่รับผิดชอบจึงควรกล่าวขำและ
สนับสนุนอย่างจริงจังเพื่อให้กระทรวง ทบวง กรม
หรือหน่วยงานต่าง ๆ รีบนำนโยบายไปปฏิบัติ
ให้บังเกิดผลอย่างเด่นชัด พร้อมทั้งลดขั้นตอน
ที่ล่าช้าต่าง ๆ ของระบบราชการ

2. ในส่วนของกระทรวงมหาดไทย
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรมการปกครองควรกำหนด
นโยบายให้ชัดเจนว่าจะสนับสนุนการกำจัดขยะ
ด้วยวิธีเดิม คือ ขุดฝังกลบ หรือโดยใช้เครื่อง
จักรเผาขยะที่ทันสมัย หรือสนับสนุนทั้งสองวิธี
ควบคู่กันไป

3. หากทางกระทรวงมหาดไทยมี
นโยบายสนับสนุนการกำจัดขยะด้วยเครื่องจักร

เผาขยะที่ทันสมัยแล้ว ถ้าเป็นไปได้ควรพิจารณาให้การสนับสนุนชุมชนเมืองหรือเทศบาลต่าง ๆ ด้วย ไม่ว่าจะเป็นด้านการเงิน และความช่วยเหลือต่าง ๆ เช่น ทางด้านวิชาการ การค้าประกันเงินกู้ตามความจำเป็นและเหมาะสม ตลอดจนการขอยกเว้นภาษีนำเข้าเครื่องจักรจากต่างประเทศ การมีนโยบายดังกล่าว นอกจากจะบังเกิดผลดีแก่ประชาชนส่วนรวมและชุมชนเมืองหรือเทศบาลต่าง ๆ ที่ให้ความสนใจการกำจัดขยะด้วยเครื่องจักรทันสมัยดังกล่าวแล้วยังสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในเรื่องการรักษาสภาพแวดล้อมอีกด้วย

4. ถ้าจะให้เป็นประโยชน์ยิ่งขึ้น กระทรวงมหาดไทยควรสนับสนุนหรือส่งเสริมให้ทำการสำรวจวิจัยว่า มีชุมชนเมืองหรือเทศบาลกี่แห่งที่กำลังเผชิญกับปัญหาการกำจัดขยะอย่างรุนแรงและมีความต้องการที่จะใช้เครื่องจักรเผาขยะที่ทันสมัย ทั้งนี้เพื่อจะได้ข้อมูลสำหรับการจัดเตรียม หรือของบประมาณจากรัฐบาล หรือหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนจากภายในหรือภายนอกประเทศสำหรับจัดซื้อเครื่องจักรดังกล่าวหลาย ๆ เครื่องในเวลาเดียวกันเพราะจะทำให้ได้ราคาที่ถูกกว่าการให้ชุมชนเมืองหรือเทศบาลแต่ละแห่งจัดซื้อกันเอง ข้อเสนอแนะนี้ไม่ควรครอบคลุมไปถึงชุมชนเมืองหรือเทศบาลใดที่มีงบประมาณของตนเองเพียงพอ และไม่ต้องการรอการสนับสนุนด้านการเงินจากกระทรวงมหาดไทย ก็สามารถจัดซื้อเองได้

5. องค์การหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กับการป้องกันและรักษาสภาพแวดล้อม ควรศึกษาหาข้อมูลแล้วพิจารณาว่าควรให้การสนับสนุนเครื่องจักรเผาขยะที่ทันสมัยหรือไม่เพียงใด

6. เครื่องจักรเผาขยะที่ทันสมัย ควรได้รับการตรวจสอบและผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และอาจจะให้หน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมเข้ามาเกี่ยวข้องตามความเหมาะสมด้วย

สำหรับข้อเสนอแนะสำหรับชุมชนเมืองหรือเทศบาล ขออนุญาตเสนอแนะบางประการในรายละเอียด เพื่อให้มองเห็นภาพและใช้เป็นแนวทางในการศึกษาหรือสำรวจต่อไปได้บ้าง ดังนี้

1. เบื้องแรกสุด ชุมชนเมืองหรือเทศบาล ควรเริ่มต้นด้วยการศึกษาหาข้อมูลต่าง ๆ หรือสำรวจถึงความเป็นไปได้ โดยควรครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

- ปริมาณขยะที่มีอยู่ในเขตชุมชนเมืองหรือเทศบาลต่อวัน

- ปริมาณขยะที่หน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น เทศบาลสามารถเก็บรวบรวมได้ในแต่ละวัน

- แยกประเภทหรือชนิดของขยะที่เก็บรวบรวมมาได้ เช่น ส่วนใหญ่เป็นกากผลไม้หรือเป็นเศษวัสดุสิ่งของ เป็นต้น

- ปริมาณขยะที่หน่วยงานที่รับผิดชอบเก็บรวบรวมไม่หมดหรือที่เหลือค้างอยู่ในแต่ละวัน

- สำรวจว่าประชาชน เช่น พ่อค้า

แม่ค้าและครัวเรือนทั่วไป รวมทั้งสถานที่ประเภทใด เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล โรงแรม และสถานบริการต่าง ๆ ผลิตขยะในแต่ละวันจำนวนเท่าใด

- สํารวจว่าเอกชน นำขยะไปทิ้งเองเป็นจำนวนเท่าใดและนำไปทิ้งที่ใดบ้าง

- ศึกษาว่าในช่วง 10-15 ปีข้างหน้า ปริมาณขยะในเขตชุมชนเมืองหรือเทศบาลจะมีเท่าใด และการกำจัดขยะด้วยวิธีเดิมนั้นสามารถกำจัดขยะได้เพียงพอหรือไม่ โดยเปรียบเทียบกับ การกำจัดขยะโดยใช้เครื่องจักรเผาขยะที่ทันสมัย

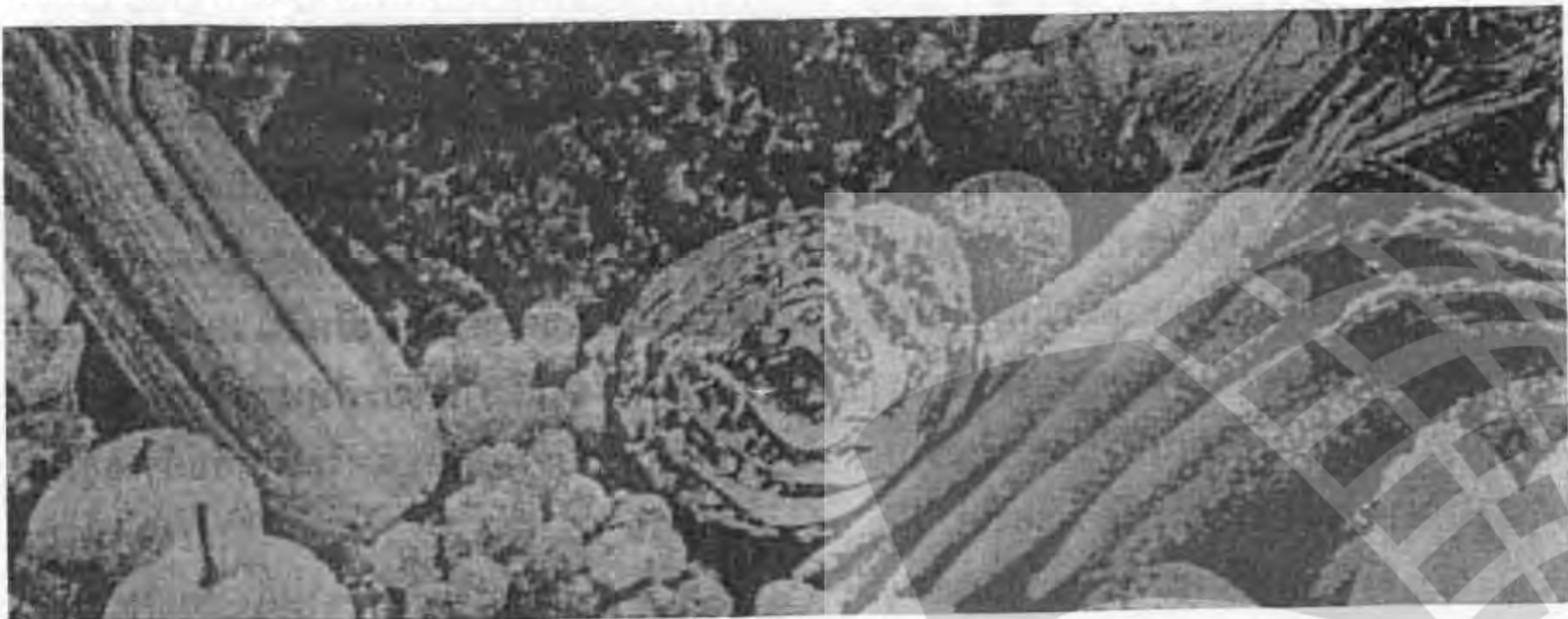
2. การสำรวจที่กล่าวมานี้ อาจกระทำ ได้หลายวิธี เป็นต้นว่า ใช้วิธีคำนวณจากจำนวนประชากรซึ่งก็จะทำให้ได้ตัวเลขคร่าว ๆ แต่อาจไม่แน่นอน เนื่องจากประชากรในเขตชุมชนเมืองมีทั้งประชากรที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรและประชากรที่ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎร หรืออาจใช้วิธีคำนวณจากปริมาณขยะที่หน่วยงานที่รับผิดชอบสามารถเก็บรวบรวมได้จริงในแต่ละวัน เป็นเวลาติดต่อกัน 3-6 เดือน

ก็จะทำให้ได้ค่าเฉลี่ยปริมาณขยะที่แท้จริงได้ ในเวลาเดียวกัน ก็ควรพิจารณาถึงบางช่วงหรือบางเดือนที่ปริมาณขยะมีมากขึ้นด้วย เช่น ในช่วงฤดูผลไม้ หรือเทศกาลงานปี

3. ควรศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเพิ่มของปริมาณขยะในอนาคตของชุมชนเมืองหรือเทศบาลประกอบด้วย เช่น จำนวนประชากร อุปนิสัยของประชาชน การพัฒนาทางเศรษฐกิจ นโยบายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนฐานะทางการเงินของชุมชนเมืองหรือเทศบาล เป็นต้น

4. การพิจารณาว่าการกำจัดขยะด้วยวิธีใดเหมาะสมกับชุมชนเมืองหรือเทศบาลแต่ละแห่งมากกว่ากันนั้น ไม่ควรพิจารณาเฉพาะด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว แต่ควรพิจารณาถึงด้านสังคม พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการป้องกันและรักษาสภาพแวดล้อมด้วย

5. ศึกษาความเป็นไปได้ว่าชุมชนเมืองหรือเทศบาลจะนำเครื่องจักรเผาขยะที่ทันสมัยมาใช้ได้หรือไม่ โดยศึกษาในเรื่อง

- ความตั้งใจหรือความต้องการการกำจัดขยะโดยใช้เครื่องจักรเผาขยะที่ทันสมัยของผู้บริหารชุมชนเมืองหรือเทศบาล
- สถานะทางการเงินของชุมชนเมืองหรือเทศบาล
- เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายระหว่างการกำจัดขยะแบบเดิมที่ใช้อยู่กับแบบใช้เครื่องจักร
- ศึกษาถึงรายได้ที่เทศบาลจะได้รับจากการจำหน่ายขยะ เช่น กระดาษ หนังสือ พลาสติกแข็ง โลหะ และอะลูมิเนียม
- ศึกษาว่าถ้าให้บริษัทเอกชนดำเนินงานกำจัดขยะแทนชุมชนเมืองหรือเทศบาล จะกระทำได้หรือไม่ หากกระทำได้ชุมชนเมืองหรือเทศบาลควรทำเองหรือให้บริษัทเอกชนทำอย่างไรดีกว่า
- ศึกษากระบวนการหรือขั้นตอนการทำงานของทางราชการ เพื่อเดินเรื่องเกี่ยวกับการขออนุมัติใช้เครื่องจักรเผาขยะที่ทันสมัยว่ามีอะไรบ้าง ใช้เวลาประมาณเท่าใด
- ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการขออนุญาตหรือขออนุมัติจากกระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และกระทรวงการคลัง
- ติดต่อบริษัทจำหน่ายเครื่องจักรเผาขยะที่ทันสมัยเพื่อพิจารณาว่า เครื่องจักรของบริษัทใดเหมาะสมกับชุมชนเมืองหรือเทศบาลมากที่สุด โดยควรดำเนินการต่าง ๆ ตาม

ระเบียบของทางราชการ

- ให้สถาบันการศึกษาที่น่าเชื่อถือที่สามารถแสดงความคิดเห็นที่เป็นอิสระจากระบบราชการได้มากพอสมควรเป็นผู้ทำการสำรวจหรือศึกษา เพราะแนวโน้มว่าจะทำให้ได้ตัวเลขและผลการศึกษาที่แน่นอนและสอดคล้องกับความเป็นจริงมากขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องจ้างบริษัทต่างชาติหรือคณะสำรวจต่างชาติให้เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เพราะคณะสำรวจต่างชาติก็ต้องอาศัยความรู้ความสามารถจากนักวิชาการไทยอยู่ดี
- ศึกษาเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายของการกำจัดขยะด้วยวิธีขุดฝังกลบ กับการใช้เครื่องจักรเผาขยะที่ทันสมัย ในช่วง 10-15 ปี ข้างหน้า โดยพิจารณาเปรียบเทียบอย่างละเอียดในเรื่อง ค่าใช้จ่ายในการลงทุนเริ่มแรกทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย ค่าที่ดิน ค่าเสื่อมราคา ค่าบริหารงาน ระยะเวลาการใช้งาน ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานกำจัดขยะ (operating costs) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลังจากการเก็บรวบรวม

ขยะมาแล้ว พร้อมทั้งรายได้จากการจำหน่าย วัสดุสิ่งของที่สามารนำไปใช้ได้อีก เช่น เหล็ก พลาสติกแข็ง กระจก และขวด เป็นต้น รวมตลอดไปถึงฐานะทางการเงินหรือรายได้ของ ชุมชนเมืองหรือเทศบาล นอกจากนี้แล้วควร ศึกษาถึงรายได้ที่ชุมชนเมืองหรือเทศบาลจะได้รับจากการจำหน่ายผลพลอยได้ต่าง ๆ หากนำเอาการกำจัดขยะโดยใช้เครื่องจักรเผาขยะที่ทันสมัยมาใช้ เช่น จากการจำหน่ายก๊าซ และ โลหะหลอมละลาย ที่สำคัญและจำเป็นมากก็คือ ควรศึกษาอย่างละเอียดว่าเครื่องจักรเผาขยะที่ทันสมัยที่ชุมชนเมืองหรือเทศบาลจะนำมาใช้นั้น มีประสิทธิภาพในการกำจัดขยะตามค่ากล่าวอ้างของบริษัท รวมทั้งสร้างมลพิษ หรือทำลาย สภาพแวดล้อมหรือไม่เพียงใด

สรุปได้ว่า เรื่องการกำจัดขยะด้วยวิธี ขุดฝังกลบ กับการกำจัดขยะโดยใช้เครื่องจักร เผาขยะที่ทันสมัยที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ เชื่อได้

อย่างแน่นอนว่าจะยังคงมีทั้งผู้สนับสนุนและผู้คัดค้านอยู่ต่อไป เพราะแต่ละวิธีต่างก็มีข้อดี และข้อเสียคละกันไป อย่างไรก็ตาม เป็นไปได้ยากที่จะเลือกการกำจัดขยะด้วยวิธีขุดฝังกลบ เนื่องจากเป็นวิธีที่ชุมชนเมืองหรือเทศบาลทุกแห่งได้ใช้มาก่อนและใช้ติดต่อกันเป็นเวลานาน พร้อมทั้งได้ลงทุนกับการกำจัดด้วยวิธีนี้ไว้มาก เพราะฉะนั้น ทางที่ดีที่สุดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรสนับสนุนให้ชุมชนเมืองหรือเทศบาลใช้การกำจัดขยะด้วยวิธีขุดฝังกลบควบคู่กัน กับการกำจัดขยะโดยใช้เครื่องจักรเผาขยะที่ทันสมัย เช่น อาจใช้การกำจัดขยะด้วยวิธีขุด ฝังกลบสำหรับขยะทั่วไปและใช้เครื่องจักรเผา ขยะที่ทันสมัยสำหรับขยะติดเชื้อจากโรงพยาบาล ขยะจากโรงงานอุตสาหกรรม และขยะทั่วไป บางส่วนในเวลาเดียวกัน

เทคนิคการกำจัดมูลฝอย

โดย...ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิรักษ์ สุจริตตานนท์
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Legislative Institutional Repository of Thailand

Legislative Institutional Repository of Thailand

บทนำ

การเพิ่มจำนวนประชากรส่งผลให้พัฒนาชุมชนเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ปริมาณกากของเสียเพิ่มปริมาณขึ้นเป็นปัญหาในการเก็บรวบรวม การขนส่ง และกำจัดกากของเสียปัญหาดังกล่าวนี้จะพบในกรุงเทพมหานคร เมืองหลักและเมืองศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาคต่าง ๆ การจัดการมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร จะอยู่ในความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร ส่วนในเมืองอื่น ๆ จะอยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลหรือสุขาภิบาล นอกจากมูลฝอยที่เกิดขึ้นแล้ว ของเสียอันตรายนั้นวันจะเพิ่มมากขึ้นและจะต้องได้รับการพิจารณาแก้ไขโดยเร่งด่วน

การขยายตัวของกรุงเทพมหานครเนื่องจากจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้ปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น จากการสำรวจอัตราการเกิดมูลฝอยในกรุงเทพมหานคร พบว่าอัตราการเกิดมูลฝอยจะมีประมาณ 0.82-0.93 กก./คน/วัน อย่างไรก็ตามแนวโน้มการเพิ่มอัตราการเกิดมูลฝอยก็อาจเพิ่มขึ้นได้อีกในอนาคต

จากการศึกษาการจัดการมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร โดยองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศญี่ปุ่น (JICA) ได้ประเมินปริมาณมูลฝอยในกรุงเทพมหานครไว้ว่า แนวโน้มของปริมาณมูลฝอยจะเพิ่มจาก ประมาณ 5,108 ตัน/วัน ในปี พ.ศ. 2534 เป็น 8,708 ตัน/วัน ในปี 2543 ในการกำจัดมูลฝอยที่เกิด

ขึ้น กรุงเทพมหานครได้นำเอามูลฝอยที่เก็บขนได้ไปทำการกำจัดโดยวิธีการกองทิ้ง ซึ่งเป็นวิธีการกำจัดที่ไม่ถูกหลักวิชาการ แต่เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ และกำลังคน ประกอบกับปริมาณมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากข้อมูลการเก็บมูลฝอยในเดือนสิงหาคม พ.ศ.2533 พบว่ามูลฝอยที่ส่งเข้าไปกำจัดที่สถานกำจัดมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร มีปริมาณวันละ 4,536 ตัน ในจำนวนนี้ประมาณวันละ 1,915 ตัน จะนำไปเทกองไว้ที่สถานกำจัดมูลฝอยหนองแขม และจะมีเอกชนนำไปทำการฝังกลบที่จังหวัดนครปฐมอัตราวันละ 800 ตัน มูลฝอยอีกประมาณวันละ 63 ตัน จะนำไปผลิตปุ๋ยอินทรีย์นอกจากมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดที่หนองแขมแล้ว กรุงเทพมหานครยังได้นำมูลฝอยจำนวน 1,139 ตัน/วัน ไปทำลายที่สถานกำจัดมูลฝอยอ่อนนุชประมาณวันละ 1,482 ตัน และไปทำลายที่ซอยวัชรพล รามอินทรา โดยที่มูลฝอยประมาณวันละ 73 ตัน จะนำไปทำปุ๋ยอินทรีย์ที่สถานกำจัดมูลฝอยอ่อนนุช

จากการวิเคราะห์การกำจัดมูลฝอยของกรุงเทพมหานครเดือนสิงหาคม 2533 สามารถจะวิเคราะห์สัดส่วนการกำจัดมูลฝอยที่สถานกำจัดมูลฝอยของกรุงเทพมหานครได้ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การกำจัดมูลฝอยในกรุงเทพมหานคร

สถานกำจัดมูลฝอย	ปริมาณ (ตัน/วัน)	การเทกอง (ตัน/วัน)	การทำปุ๋ย (ตัน/วัน)	การฝังกลบ* (ตัน/วัน)
หนองแขม	1,915	1,052	63	800
อ่อนนุช	1,319	1,066	73	-
รามอินทรา	1,482	1,482	-	-
รวม	4,536	3,600	136	800

*การฝังกลบ ดำเนินการโดยเอกชน โดยการขนย้ายไปทำการฝังกลบที่จังหวัดนครปฐม

ในปัจจุบันการกำจัดมูลฝอยได้ใช้วิธีการกำจัดแบบกองทิ้งประมาณร้อยละ 80 ของปริมาณมูลฝอยที่เก็บขน ซึ่งจะส่งผลเสียต่อสภาพแวดล้อมเป็นอย่างมาก ประมาณร้อยละ 3.0 ของมูลฝอยที่เก็บขนได้เท่านั้นซึ่งได้ส่งไปทำการกำจัดโดยวิธีการทำปุ๋ยอินทรีย์ และอีกร้อยละ 17.6 ได้ถูกส่งไปทำการฝังกลบที่จังหวัดนครปฐม โรงงานทำปุ๋ยของกรุงเทพมหานครได้ออกแบบให้มีความสามารถในการผลิตปุ๋ยได้วันละ 1,120 ตัน สำหรับโรงงานกำจัดมูลฝอยแต่ละแห่งมีขีดความสามารถในการกำจัดได้ดังนี้

1) โรงงานกำจัดมูลฝอยอ่อนนุช 1 ตั้งอยู่ซอยอ่อนนุช แขวงประเวศ เขตพระโขนง มีขีดความสามารถในการทำลายมูลฝอยได้วันละ 320 ตัน เดินเครื่องวันละ 8 ชั่วโมง และมีเตาเผาขนาดเล็กสามารถเผามูลฝอยได้วันละ 98-100 ตัน (ทำงานวันละ 12 ชั่วโมง ๑ ละ 8.23 ตัน)

2) โรงงานกำจัดมูลฝอยอ่อนนุช 2 ตั้งอยู่บริเวณเดียวกันกับโรงงานอ่อนนุช 1 มีขีดความสามารถในการทำลายมูลฝอยได้วันละ 320 ตัน เดินเครื่องวันละ 8 ชั่วโมง และมีเตาเผาขนาดเล็กสามารถเผามูลฝอยได้วันละ 98-100 ตัน (ทำงานวันละ 12 ชั่วโมง ๑ ละ 8.23 ตัน)

3) โรงงานกำจัดมูลฝอยรามอินทรา ตั้งอยู่ที่แขวงคลองถนน เขตบางเขน มีขีดความสามารถในการทำลายมูลฝอยวันละ 320 ตัน เดินเครื่องวันละ 8 ชั่วโมง และมีเตาเผาขนาดเล็ก สามารถเผามูลฝอยได้วันละ 98-100 ตัน (ทำงานวันละ 12 ชั่วโมง ๑ ละ 8.23 ตัน)

4) โรงงานกำจัดมูลฝอยหนองแขม ตั้งอยู่ที่หนองค้างพลู เขตหนองแขม มีขีดความสามารถในการทำลายมูลฝอยได้วันละ 160 ตัน เดินเครื่องวันละ 8 ชั่วโมง และมีเตาเผาขนาดเล็กเผาได้วันละ 60 ตัน (ทำงานวันละ 12 ชั่วโมง ๑ ละ 5 ตัน)

ปุ๋ยอินทรีย์ที่ได้จากการแปรสภาพมูล-
ฝอยจะมีค่าสัดส่วนไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และ
โปแตสเซียม (N.P.K.) ประมาณ 1.5 ต่อ 1.3 ต่อ
1.5 และค่าพีเอช ประมาณ 8.0

โดยการนำปุ๋ยอินทรีย์ที่ได้ผสมกับ สิ่ง
ปฏิภูม (Night Soil) ในอัตราส่วน 1:1 จะได้
ปุ๋ยอินทรีย์ที่มีค่า N.P.K. ประมาณ 1.8 ต่อ 2.5
ต่อ 1.0 และค่าพีเอช ประมาณ 8.0

ปัจจุบันการกำจัดมูลฝอยโดยการผลิต
ปุ๋ยอินทรีย์ยังผลิตปุ๋ยไม่ได้เต็มที่ แต่กรุงเทพ-
มหานครได้มีนโยบายที่จะซ่อมแซมและขยาย
กำลังการผลิตของโรงงานผลิตปุ๋ย โดยจะเพิ่ม
อัตราการผลิตของโรงงานผลิตปุ๋ยที่หนองแขม
จาก 160 ตัน/วัน เป็น 320 ตัน/วัน และจะ
สร้างโรงงานผลิตปุ๋ยเพิ่มอีก 1 โรง ที่ซอย
อ่อนนุช โดยมีกำลังผลิตปุ๋ย 1,000 ตัน/วัน

เทคนิคการกำจัดมูลฝอย

การกำจัดขยะมูลฝอยมีอยู่หลายวิธีการ
เช่น การนำไปทิ้งลงทะเล การทำปุ๋ย การเผา
กลางแจ้ง การเผาในเตาเผา (Incineration) และ
การฝังกลบ (Sanitary Landfill) เป็นต้น ซึ่ง
การกำจัดขยะมูลฝอยดังกล่าวนี้ บางวิธีการ
ก็เป็นการกำจัดที่ไม่ถูกต้อง ทำให้เกิดภาวะ
เป็นพิษต่อสภาพแวดล้อมและมีผลกระทบต่อ
สุขภาพของมนุษย์

วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง ควร
จะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

1) ไม่ทำให้บริเวณที่กำจัดขยะเป็นแหล่ง

อาหารและแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์และแมลงนำโรค
เช่น หนู แมลงวัน ยุง แมลงสาบ และสุนัข
เป็นต้น

2) ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนแก่แหล่งน้ำ
และพื้นดิน

3) ไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม

4) ไม่ทำให้เป็นเหตุแห่งความรำคาญอัน
เนื่องมาจาก เสียง กลิ่น คิว้น ผงและ ฝุ่นละออง

การกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีฝังกลบ

วิธีการฝังกลบที่ถูกต้องวิธีการนั้น จะต้องไม่
ก่อให้เกิดปัญหามลพิษต่อสภาพแวดล้อมรวม
ทั้งเหตุรำคาญอื่น ๆ เช่น กลิ่นเหม็น คิว้น
ฝุ่นละออง และการปลิวของกระดาษ พลาสติก
และอื่น ๆ ซึ่งจะต้องควบคุมให้อยู่ภายในขอบ
เขตจำกัด ไม่ทำให้เกิดการเสื่อมเสียแก่ทัศน-
นียภาพของพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง นอก
จากนี้ยังจะต้องมีมาตรการในการควบคุมดูแล
ดังนี้

1) ต้องควบคุมไม่ให้มีการนำของเสีย
อันตราย มากำจัดรวมกับมูลฝอยทั่วไปในบริ-
เวณที่ฝังกลบขยะ นอกจากจะมีมาตรการการ
กำจัดโดยวิธีการพิเศษตามลักษณะของของเสีย
นั้น ๆ

2) ต้องควบคุมให้มูลฝอยที่ฝังกลบถูก
กำจัดอยู่เฉพาะภายในขอบเขตที่กำหนดไว้
ทั้งบนพื้นผิวดินและใต้ดิน

3) ต้องมีการกำจัดน้ำเสียจากการฝัง
กลบมูลฝอย

4) ต้องมีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ เช่น ตรวจสอบการปนเปื้อนของแหล่งน้ำใต้ดินบริเวณใกล้เคียง

5) ต้องคำนึงถึงทัศนียภาพของพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง เช่น การจัดให้มีสิ่งป้องกันมลพิษของขยะหรือการปลูกต้นไม้ล้อมรอบ เป็นต้น

การฝังกลบเป็นวิธีการที่ใช้ในการกำจัดมูลฝอยที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล โดยไม่ก่อให้เกิดเหตุรำคาญ และเป็นอันตรายต่อสุขภาพและสภาพแวดล้อม ด้วยการเทมูลฝอยลงไปแล้วเกลี่ยให้กระจายบดทับให้แน่นแล้วใช้ดินหรือวัสดุอื่นที่มีดินปนอยู่ไม่น้อยกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ กลบแล้วบดทับให้แน่นอีกครั้งหนึ่ง รูปที่ 1 แสดงให้เห็นรูปตัดของการฝังกลบมูลฝอย

วิธีการฝังกลบขยะมูลฝอยอาจแบ่งออกได้เป็น

2 แบบคือ

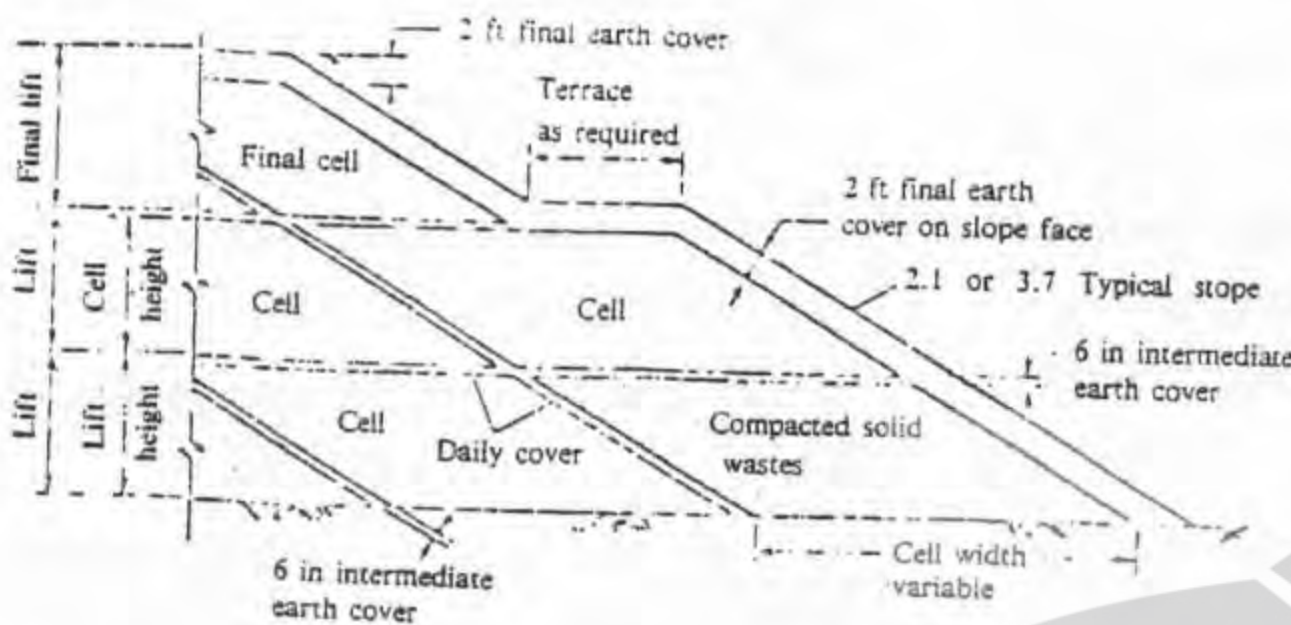
(1) แบบถมที่ (Area Method)

เป็นการฝังกลบขยะมูลฝอยในพื้นที่ที่เป็นหลุมเป็นบ่อ หรือเป็นพื้นที่ที่ต่ำอยู่ก่อนแล้ว และต้องการถมให้พื้นที่แห่งนั้นสูงขึ้นกว่าระดับเดิม เช่น บริเวณบ่อ ดินลูกรัง ริมตลิ่ง

เหมืองร้าง หรือบริเวณที่ดินถูกขุดออกไปทำประโยชน์อย่างอื่นมาก่อนแล้ว เป็นต้น การฝังกลบในพื้นที่เช่นนี้ก็จะเทขยะมูลฝอยลงไปได้เลยแล้วเกลี่ยขยะให้กระจายพร้อมกับบดทับให้แน่นจากนั้นก็ใช้ดินกลบแล้ว จึงบดทับให้แน่นอีกเป็นครั้งสุดท้าย (รูปที่ 2)

(2) แบบขุดร่อง (Trench Method)

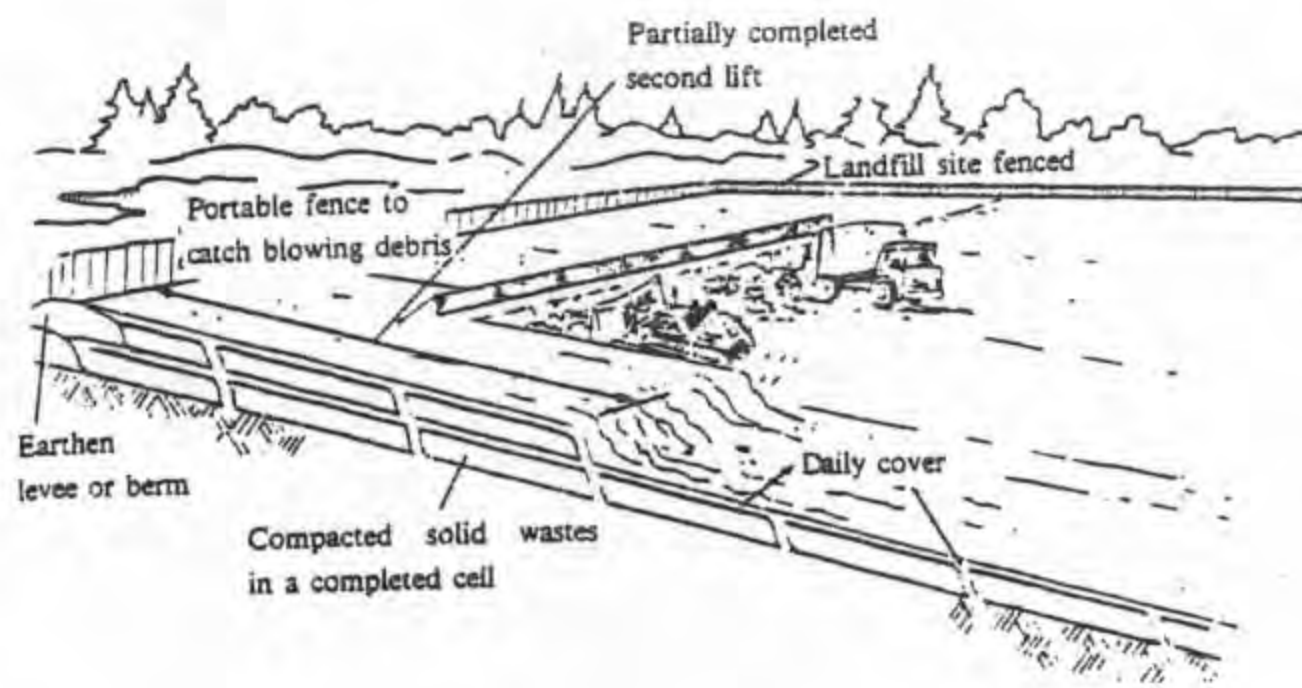
เป็นการกำจัดขยะมูลฝอยแบบฝังกลบในพื้นที่ราบ จึงต้องใช้วิธีขุดเป็นร่องก่อน การขุดร่องต้องให้มีความกว้างอย่างน้อยประมาณ 2

รูปที่ 1 รูปตัดของ Sanitary Landfill

สะดวกต่อการทำงานของเครื่องจักร ส่วนความลึกขึ้นอยู่กับระดับน้ำใต้ดิน จะลึกเท่าไรก็ได้แต่ต้องไม่ให้ถึงระดับน้ำใต้ดินส่วนมากจะขุดลึกประมาณ 2-3 เมตร และต้องทำให้ลาดเอียงไปทางด้านใดด้านหนึ่งเพื่อไม่ให้น้ำขังในร่องเวลาฝนตก ดินที่ขุดขึ้นมาจากร่องก็กองไว้ทางด้านใดด้านหนึ่ง สำหรับใช้เป็น

รูปที่ 2 การฝังกลบแบบถมที่

ก็คือการคัดเลือกสถานที่ในการฝังกลบนับได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งจะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของ

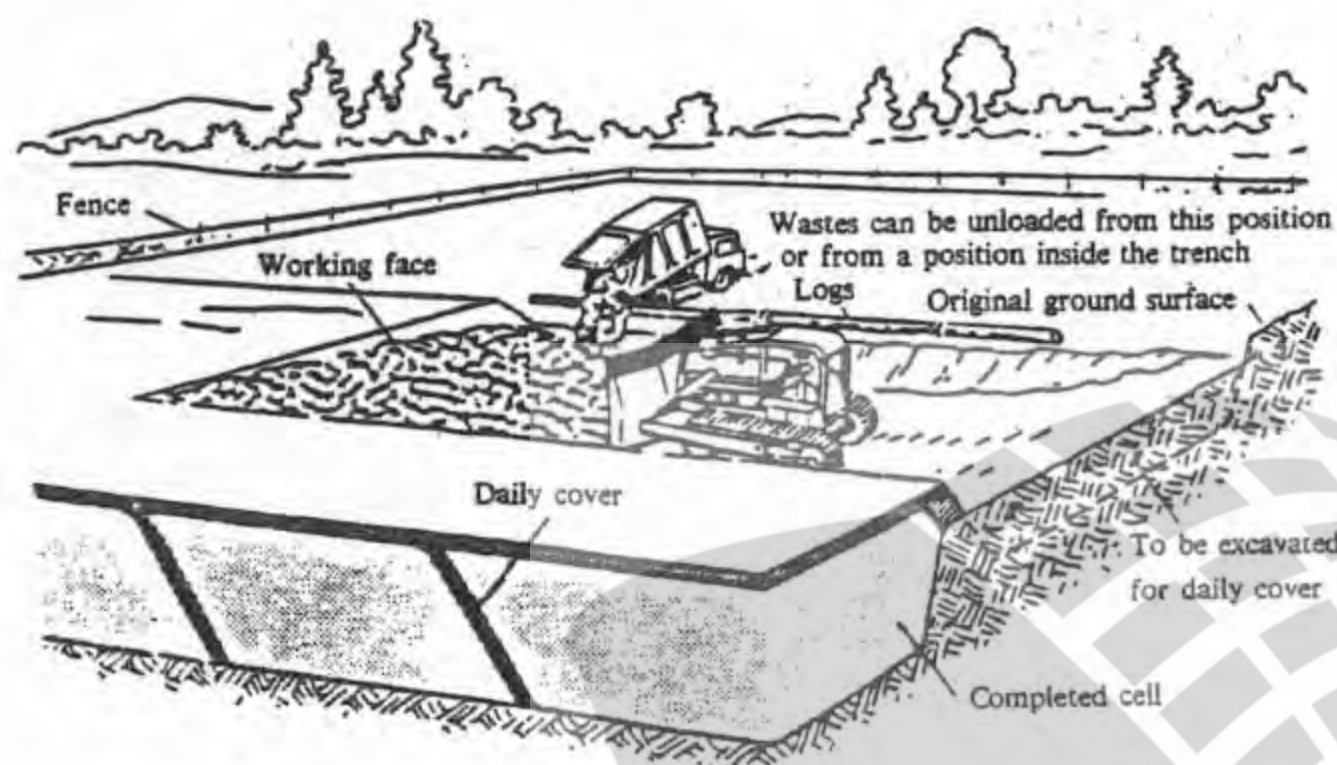
ดินกลบต่อไป นอกจากนั้นยังสามารถใช้ทำเป็นคันดินสำหรับกั้นมิให้ลมพัดขยะออกไปนอกบริเวณได้อีกด้วย ส่วนวิธีการฝังกลบขยะมูลฝอยก็ทำเช่นเดียวกับแบบถมที่คือ เมื่อเทขยะมูลฝอยลงไปในเรื่องแล้วก็เกลี่ยให้กระจาย

บริเวณที่ใช้กำจัดมูลฝอยแบบฝังกลบนี้ ปัญหาที่สำคัญของการกำจัดมูลฝอยโดยวิธีฝังกลบคือขนาดพื้นที่ที่ต้องการในการฝังกลบซึ่งจะต้องมีการจัดเตรียมให้พอเพียงด้วย

3)

การกำจัดมูลฝอยโดยวิธีการฝังกลบ นับได้ว่าเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถใช้ได้กับการกำจัดมูลฝอยจากชุมชน แต่ประการสำคัญ

รูปที่ 3 การฝังกลบแบบขุดร่อง

การกำจัดมูลฝอยโดยการเผา (Incineration)

การเผาในเตาเผาเป็นการเผาไหม้ ทั้งส่วนที่เป็นของแข็ง ของเหลว และก๊าซ ซึ่งจะต้องใช้ความร้อนอยู่ระหว่าง 1300-1800 องศาฟาเรนไฮต์ จึงจะทำให้การเผาไหม้เป็นไปอย่างสมบูรณ์ เนื่องจากความแตกต่างและส่วนประกอบของมูลฝอยในแต่ละแห่ง ดังนั้นรูปแบบของเตาเผาจึงแตกต่างกันไปด้วย เป็นต้นว่า ถ้าชุมชนที่มีมูลฝอยซึ่งส่วนใหญ่เป็นชนิดที่เผาไหม้ได้ง่าย เตาที่ออกแบบเป็นเตาชนิดที่ไม่ต้องใช้เชื้อเพลิงอย่างอื่นช่วยในการเผาไหม้ แต่ถ้าส่วนประกอบของมูลฝอยมีส่วนที่เผาไหม้ได้ง่ายต่ำกว่า 30 เปอร์เซ็นต์ (โดยน้ำหนัก) หรือมีความชื้นมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ เตาเผาที่ใช้ต้องเป็นชนิดที่ต้องมีเชื้อเพลิงช่วยในการเผาไหม้

นอกจากนี้เตาเผามูลฝอยทุกแบบจะต้องใช้เทคโนโลยีในการควบคุมกระบวนการเผาไหม้ ได้แก่ อุณหภูมิ คำนวณ ไอเสีย ผงและฝุ่นละอองที่ปนออกไปกับควันและปลิวออกมาทางปล่องควัน เตาเผาที่มีประสิทธิภาพจะต้องลดปริมาณของมูลฝอยลงไปจากเดิมให้มีเหลือน้อยที่สุดและส่วนที่เหลือจากการเผาไหม้นั้นก็จะต้องมีลักษณะคงรูป ไม่มีการย่อยสลายได้อีกต่อไป และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างปลอดภัย

ข้อดี

- 1) ใช้พื้นที่ดินน้อย เมื่อเทียบกับวิธีฝังกลบ
- 2) สามารถทำลายขยะมูลฝอยได้เกือบทุกชนิด
- 3) สามารถสร้างเตาเผาในพื้นที่ซึ่งไม่ต้องห่างไกลจากแหล่งกำเนิดขยะมากนักทำให้ประหยัดค่าขนส่ง
- 4) ใช้การได้ แม้ว่าดินฟ้าอากาศเปลี่ยนแปลง
- 5) ส่วนที่เหลือจากการเผาไหม้ (ซีเภา) สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

ข้อเสีย

การลงทุนในการก่อสร้างและค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซม บำรุงรักษาค่อนข้างสูง และอาจเกิดปัญหาภาวะมลพิษทางอากาศได้

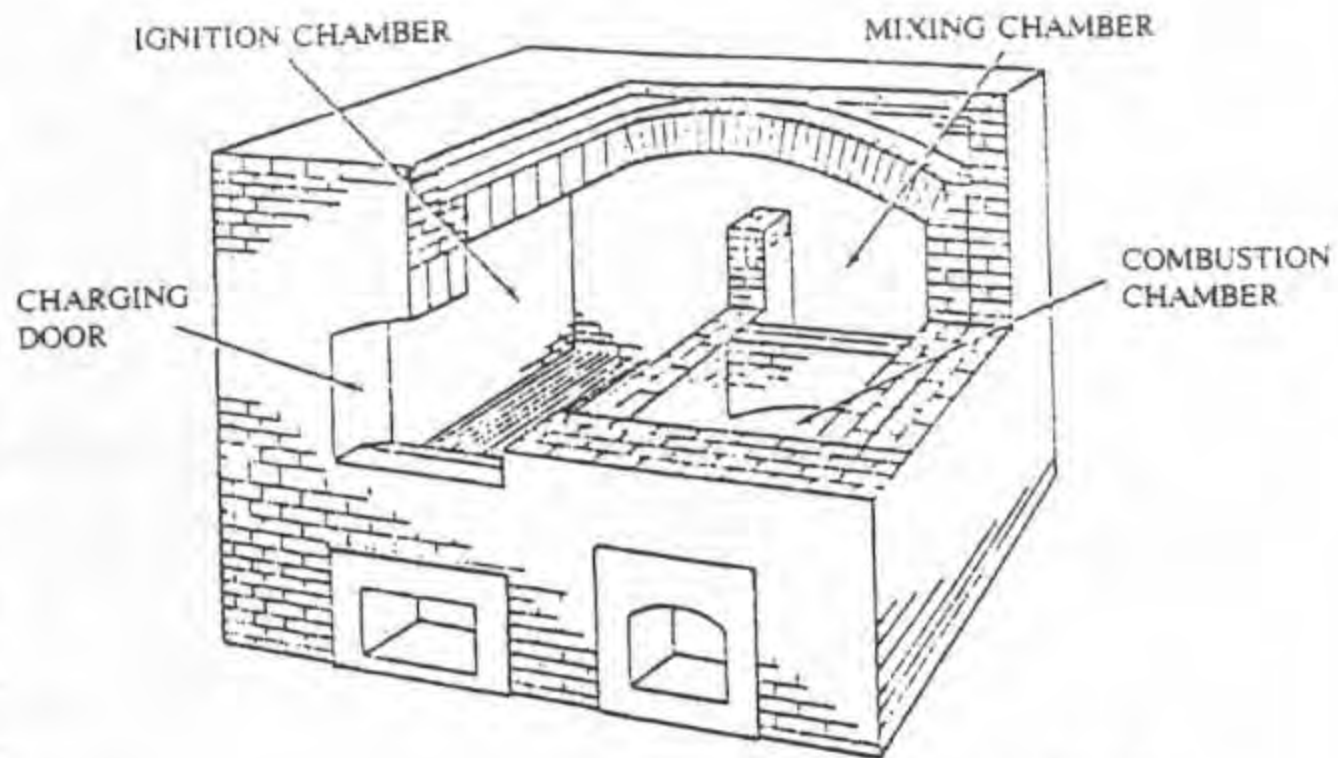
เตาเผามูลฝอย (Incinerator)

จากการที่ข้อจำกัดของพื้นที่ที่ต้องการในการกำจัดมูลฝอยแบบฝังกลบ โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ ๆ และโรงงานอุตสาหกรรม ดังนั้นการใช้เตาเผามูลฝอยอาจมีความจำเป็นในการกำจัดมูลฝอยในปัจจุบันและอนาคตข้างหน้า

เตาเผามูลฝอยได้ถูกนำมาใช้ในการกำจัดมูลฝอยตั้งแต่ตอนต้น ค.ศ. 1800 โดยทั่วไปจะเป็นเตาเผามูลฝอยแบบห้องเผาเดี่ยว (Single Chamber) ซึ่งก่อด้วยอิฐทนไฟและอาจจะมีการสร้างพร้อมกับตัวอาคาร แต่ต่อมา

รูปที่ 4 เตาเผามูลฝอยแบบ Retort Multiple Chamber

CUTAWAY OF A RETORT MULTIPLE - CHAMBER INCINERATOR

เมื่อมีข้อกำหนดคุณภาพอากาศขึ้น เตาเผามูลฝอยแบบนี้จึงต้องเลิกใช้หรืออาจจะติดตั้งอุปกรณ์กำจัดอากาศเสีย (Scrubber) หรือเปลี่ยนแปลงเป็นแบบ "Controlled air" ในกระบวนการเผามูลฝอยแบบ Controlled air จะมี 3 แบบคือ

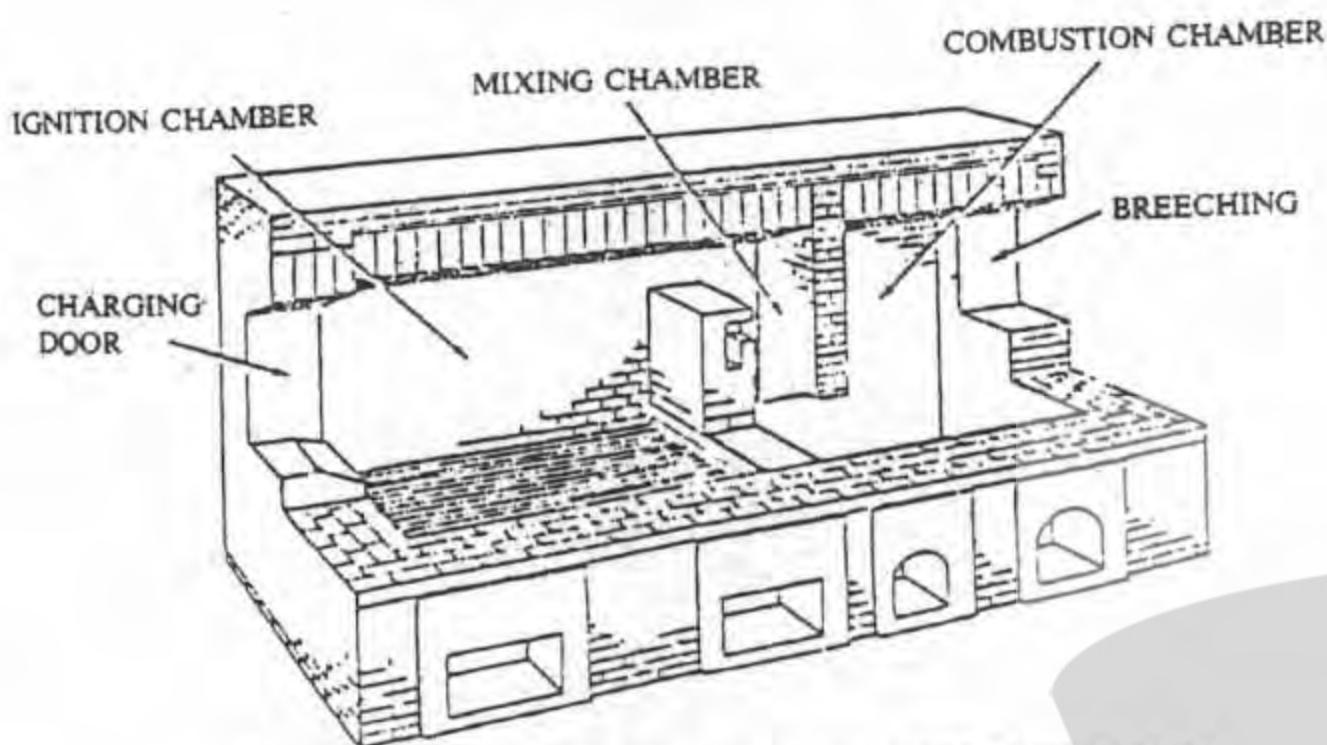
1) Dual Chamber, Excess Air

2) Rotary Kilns

3) Starved Air

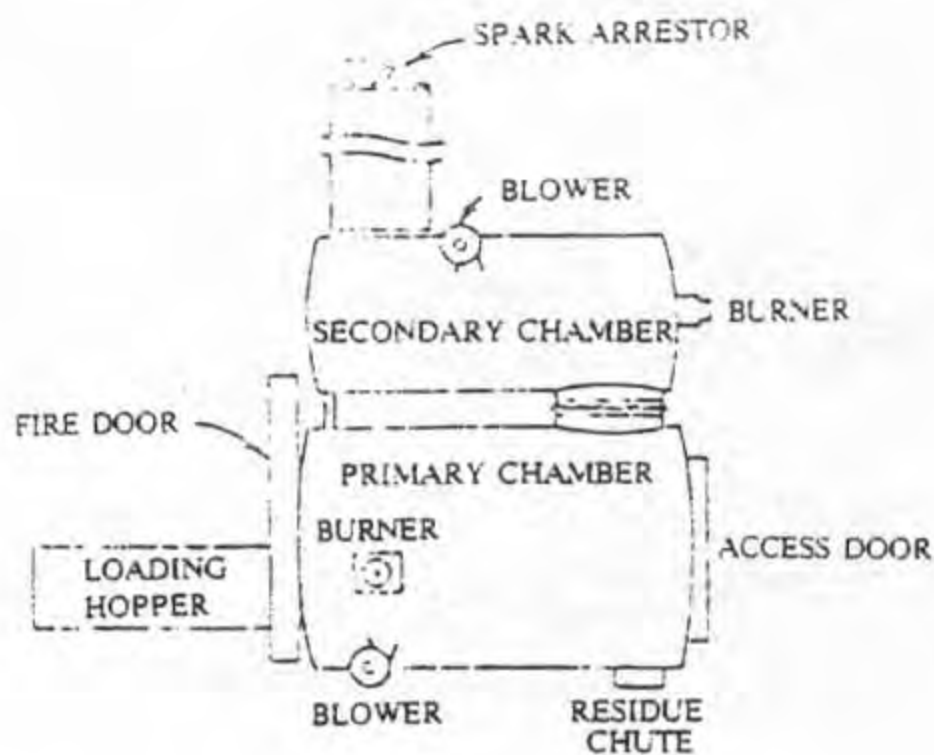
Dual Chamber, Excess Air

ได้แก่ เตาเผาขยะแบบ Multiple Chamber ซึ่งพัฒนาขึ้นในปี ค.ศ. 1950 และใช้งานในการเผามูลฝอยทั้งในรูปของของเหลว และของแข็ง โดยทั่วไป

CUTAWAY OF IN - LINE MULTIPLE - CHAMBER INCINERATOR

รูปที่ 5 เตาเผามูลฝอยแบบ In-Line Multiple Chamber

รูปที่ 6 Dual Chamber to (Cylindrical) Modular Design

Rotary Kilns จะทำงาน โดยให้มี excess air ซึ่งโดยมากจะมีขนาดใหญ่กว่า 2 ตัน/ชม. (รูปที่ 8)

Starved Air

เป็นเตาเผามูลฝอยที่พัฒนาจากระบวนการ pyrolysis เตาเผาในระบบนี้ยังไม่ได้รับการยอมรับมากนัก เนื่องจากปัญหาราคาสสูงและอากาศเสียที่เกิดขึ้นจากเตาเผามูลฝอยแบบนี้ ทำให้ต้องเพิ่มอุปกรณ์กำจัดอากาศเสีย อย่างไรก็ตามในเตาเผามูลฝอยแบบนี้จะมีการควบคุมอากาศที่จะช่วยในการเผาไหม้ในห้องเผาแรก

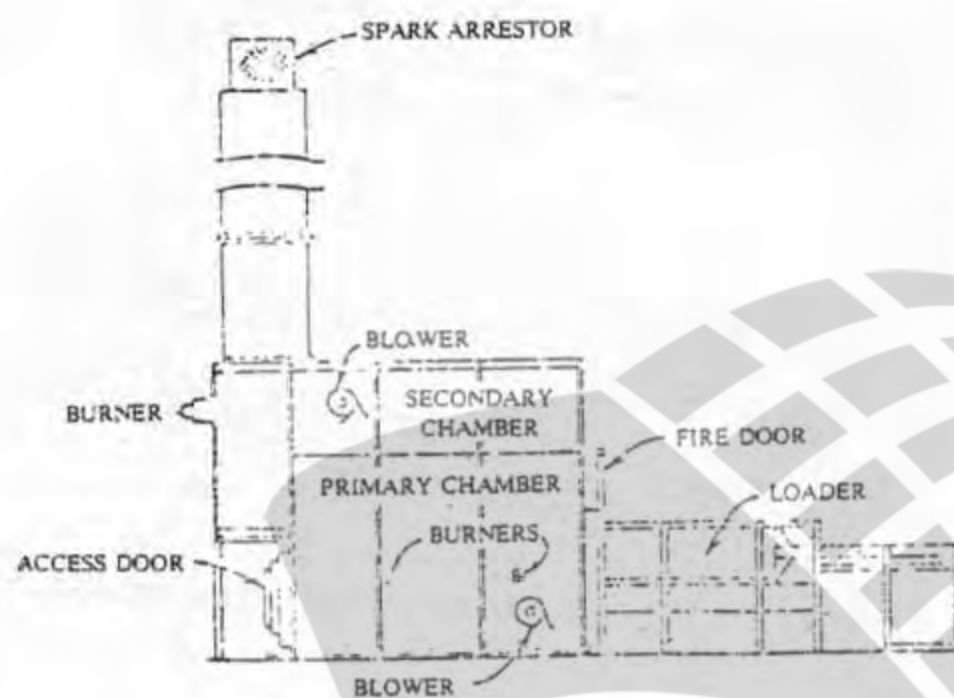
จะเผามูลฝอยในห้องเผาแรกซึ่งโดยให้ excess air และมีหัวเผา และจะตามด้วยห้องเผาที่สอง (Secondary after burner chamber) ซึ่งจะต้องรักษาอุณหภูมิให้ถึง 1600°F (871°C) เมื่อเผาควันและ กลิ่นที่เกิดขึ้นจากห้องเผาแรก

รูปที่ 4 ถึงรูปที่ 7 แสดงเตาเผามูลฝอย แบบ Multiple Chamber

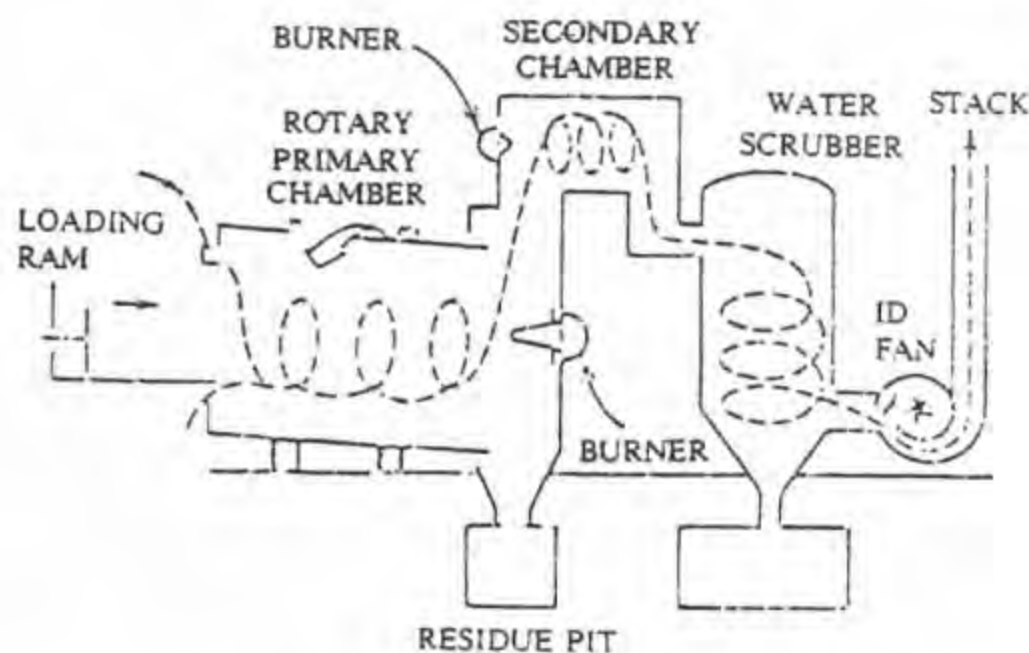
Rotary Kilns

เตาเผามูลฝอยแบบ

รูปที่ 7 Dual Chamber (Rectangular) Controlled Air Design

รูปที่ 8 Rotary Kiln

น้อย และควันที่เกิดขึ้นจะไปเผาในห้องเผาที่สองที่อาจจะมีอุปกรณ์เก็บความร้อนที่เกิดขึ้น (Heat exchanger) และนำเอาความร้อนที่ได้ไปผลิตพลังงานในรูปอื่นต่อไป ขนาดของเตาเผามูลฝอยแบบนี้จะมีขนาดใหญ่สามารถกำจัดมูลฝอยมากกว่า 1 ตัน/ชม. ได้

ปัจจุบันในต่างประเทศได้มีการใช้เตาเผามูลฝอยกันมากพอสมควร โดยเฉพาะในประเทศญี่ปุ่น ประเทศในทวีปยุโรป เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนพื้นที่ในการฝังกลบและได้มีการนำเอาพลังงานความร้อนที่ได้จากการเผามูลฝอยนำกลับมาใช้ผลิตกระแสไฟฟ้า ไอน้ำ หรือน้ำกลั่นซึ่งจะเป็นผลพลอยได้จากการเผามูลฝอย

ในประเทศไทยโดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร ในเมืองหลัก การกำจัดมูลฝอยโดยใช้เตาเผามูลฝอยควรมีการศึกษาถึงความเหมาะสมทั้งทางด้านเศรษฐศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม โดยการเปรียบเทียบกับกำจัดมูลฝอยวิธีอื่น ๆ เช่น การฝังกลบ การฝังกลบ

ร่วมกับการใช้สถานที่ขนถ่ายมูลฝอยเพื่อที่จะสามารถหาสถานที่ฝังกลบมูลฝอยที่ไกลจากเมืองเป็นต้น ปัจจัยที่สำคัญในการเลือกเทคนิคการกำจัดมูลฝอยได้แก่ ค่าก่อสร้างระบบกำจัดมูลฝอยและค่าดำเนินการซึ่งจะต้องพิจารณาควควบคุมกันไปพร้อมทั้งปัจจัยอื่น เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากการกำจัดมูลฝอยโดยวิธีการต่าง ๆ

Legislative Institutional Repository of Thailand

สรุปข่าว ...

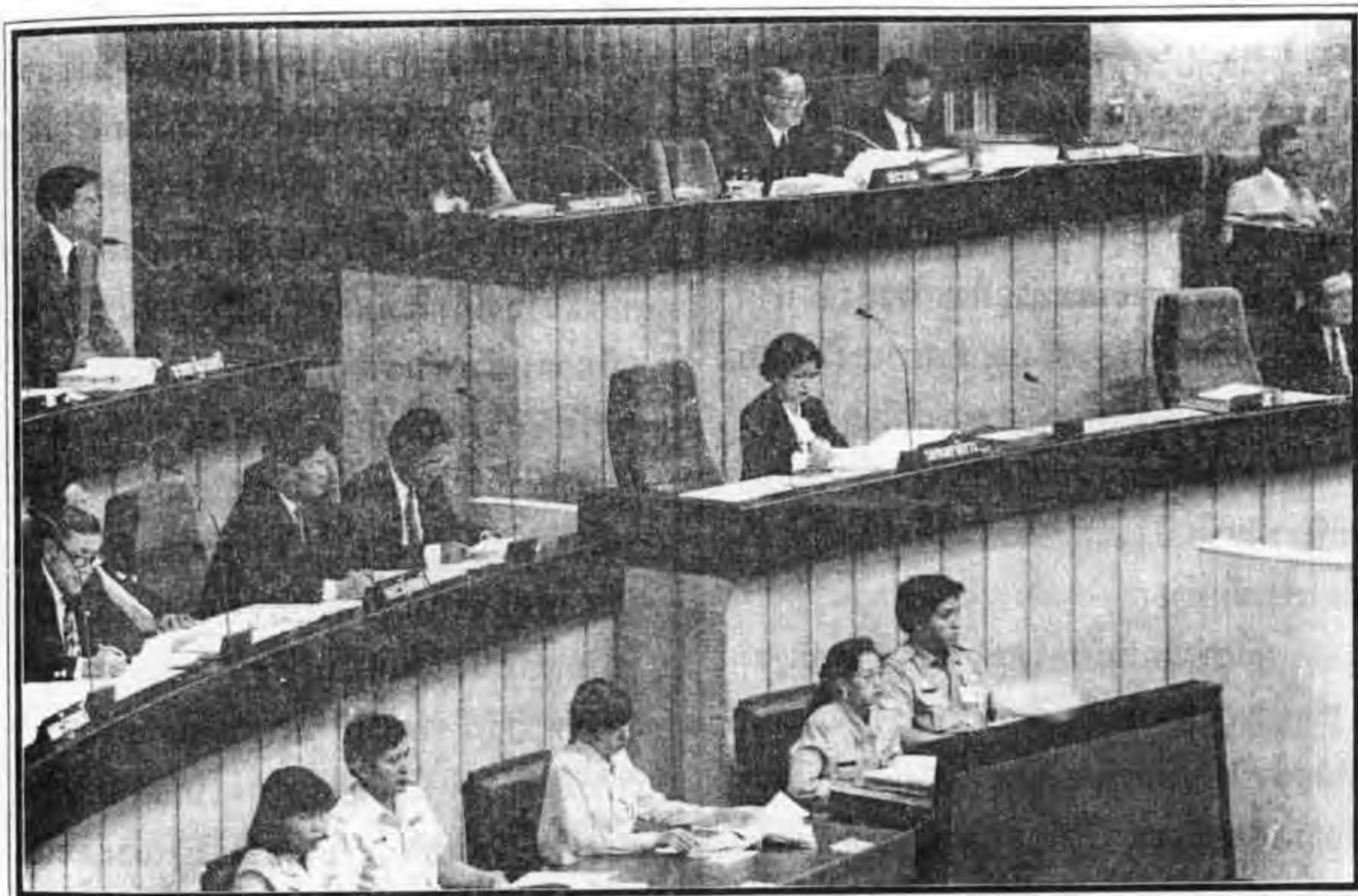

Legislative Institutional Repository of Thailand

Legislative Institutional Repository of Thailand

สรุปข่าว ประจำเดือนมกราคม 2536

สมัยวิสามัญ

นายบัญญัติ บรรทัดฐาน รองนายกรัฐมนตรี ให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวเกี่ยวกับพรรคฝ่ายค้านจะล่ารายชื่อ เพื่อขอเปิดประชุมสภาสมัยวิสามัญว่าเป็นเรื่องปกติ อย่างไรก็ตามก็ต้องมีการเปิดประชุมอยู่แล้ว หลังจากกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ

ทำงานไประยะหนึ่งก็ต้องเปิดประชุมสภาสมัยวิสามัญ การที่ฝ่ายค้านเคลื่อนไหวก็เป็นสิทธิของฝ่ายค้าน เป็นเรื่องธรรมดาของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่รัฐธรรมนูญเปิดช่องให้สามารถทำได้ ส่วนที่มีข่าวว่าสมาชิกพรรคร่วมรัฐบาลจะร่วมลงชื่อในการเปิดประชุมสภาสมัยวิสามัญด้วยนั้น ตนไม่คิดว่า

พรรคร่วมรัฐบาลจะเข้าร่วมด้วย คงเป็นเรื่องของการพูดกันมากกว่า

ผู้สื่อข่าวถามถึงการจัดทำงบประมาณที่รัฐมนตรีร่วมรัฐบาลยอมรับว่า ไม่สอดคล้องกับนโยบาย นายบัญญัติ บรรทัดฐาน กล่าวว่า หากจะทำให้สอดคล้องนโยบายรัฐบาล 100 เปอร์เซ็นต์จะต้องเพิ่มงบประมาณมากกว่านี้ ซึ่งจะเป็นปัญหาอีก การจัดงบประมาณครั้งนี้ได้ทำให้อยู่ในสายกลางพอสมควรโดยไม่ขาดดุลจนเกินไป เนื่องจากหลายฝ่ายกังวลว่า หากตั้งงบประมาณไว้สูงเกินไปจะเกิดภาวะเงินเฟ้อตามมารวมทั้งคำนึงถึงระยะเวลาที่มีอยู่อีก 6-7 เดือน อะไรที่ตั้งงบประมาณไม่ได้ก็ต้องนำไปพิจารณาในปี พ.ศ. 2537 ซึ่งขณะนี้กำลังพิจารณาจัดทำอยู่

ผู้สื่อข่าวถามถึงการสร้างตึกในกองบัญชาการทหารสูงสุด ซึ่งเป็นตึก 8 ชั้นว่า มีความคิดเห็นอย่างไรในเรื่องนี้ รองนายกรัฐมนตรีกล่าวว่า เรื่องนี้นายกรัฐมนตรีได้ตอบไปชัดเจนแล้วและคงมีการดูแลหากมีข้อยุติที่หน่วยงานที่กำลังดำเนินการในด้านของความคิดเห็นแล้ว รัฐบาลจะดูอีกครั้งซึ่งในเรื่องนี้ตนรู้สึกเป็นห่วงในเรื่องของสถานที่ก่อสร้าง เนื่องจากที่ตรงนั้นเป็นสถานที่สำคัญ หากมีการก่อสร้างตึกสูงขึ้นมาจะเป็นการข่มขู่ทัศนียภาพ ซึ่งก็คงไม่เท่าใดนักอาจจะต้องดูว่าจะลดชั้นลงมาได้หรือไม่ หรือจะยกเลิกได้หรือไม่ต่อไป

การตั้งกระทรวง

นายชัชวาลย์ ชมภูแดง โฆษกคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม เปิดเผยมกับผู้สื่อข่าวว่า ได้เชิญรองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์และผู้ว่าการเคหะแห่งชาติมาชี้แจงเพื่อหาแนวทางในการตั้งกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ซึ่งเห็นว่าจะต้องมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมด้วย โดยเฉพาะกรมประชาสัมพันธ์และการเคหะแห่งชาติ ที่มีความสัมพันธ์กับกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมมาโดยตลอด ถ้าหาก 2 หน่วยงานนี้ เข้ามาร่วมก็จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้แรงงาน 30 ล้านคน นายชัชวาลย์กล่าวอีกว่า นอกจากนี้ในที่ประชุมยังคัดเลือกให้นายสุทัศน์ เงินหมื่น รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย มาเป็นประธานคณะกรรมการฯ โดยมีรองประธาน 3 คน มีนายประวิช รัตนเพียร เป็นเลขาธิการและตนเองเป็นโฆษกคณะกรรมการฯ

อำนาจกลั่นกรองกฎหมาย

นายมารุต บุณนาค ประธานรัฐสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎร ให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวถึงกรณีที่สภาวิจัยแห่งชาติเสนอให้การพิจารณากฎหมายในวาระ 2 และ 3 ควรเว้นห่างกันประมาณ 30-45 วัน จากเดิมที่เว้นห่างเพียง 15 วัน และให้การพิจารณาในวาระที่ 3 ควรแสดงประชามติแทนการลงมติ โดยเฉพาะ

การแก้ไขรัฐธรรมนูญว่าหากจะทำเช่นนั้นต้องแก้ไขรัฐธรรมนูญก่อน เพราะรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันระบุให้เมื่อเสร็จจากการพิจารณากฎหมายในวาระที่ 2 แล้ว จะต้องเว้นเวลาระยะหนึ่งก่อนจะลงมติ ส่วนการขอประชามตินั้นทำได้ตามประเพณีแต่รัฐธรรมนูญไม่อนุโลมนอกจากการฟังเสียงของประชาชน ซึ่งเชื่อว่าคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแก้ไขรัฐธรรมนูญ คงจะต้องฟังเสียงของประชาชนรวมทั้งนักวิชาการและ ส.ส.ในการอภิปรายด้วย

สำหรับการเสนอให้มีสภาผู้แทนราษฎรเพียงสภาเดียวนั้น นายมารุตกล่าวให้ความเห็นว่า ยังยืนยันความเห็นเดิมที่ว่าควรมี 2 สภา ทั้งวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร แต่จำนวนสมาชิกวุฒิสภาจะต้องน้อยลงเหลือ 120 คน และที่มาของวุฒิสมาชิกจะต้องเหมาะสม โดยอาจจะมาจากผู้เชี่ยวชาญในสาขาอาชีพต่าง ๆ สมาชิกวุฒิสภายังมีความจำเป็นในการท้วงติงกฎหมาย หากสภาผู้แทนราษฎรต้องรีบร้อนออกกฎหมายภายใน 3 วาระ

ส่วนการที่สภาวิจัยแห่งชาติ เสนอให้มีแผนพัฒนาการเมืองไทยเพิ่มจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาตินั้น นายมารุตกล่าวว่าเป็นเรื่องที่ดี แต่รู้สึกว่าจะใช้ระยะเวลานานเกินไปสำหรับการเสนอให้ตั้งคณะกรรมการอุดมการณ์ทางการเมือง เพื่อปลูกจิตสำนึกประชาธิปไตยและเสริมสร้างแนวความคิด

ทางการเมืองก็เป็นเรื่องที่ดีเช่นกัน เป็นความคิดในทางสร้างสรรค์แต่อาจจะเป็นเรื่องยากในทางปฏิบัติ เพราะการเมืองของเราต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน อย่างไรก็ตามเห็นว่าในหลักการแผนพัฒนาการเมืองที่เสนอนั้นหากจะมีคงต้องเป็นนโยบายอย่างกว้าง ๆ เพราะแต่ละพรรคการเมืองมีความแตกต่างกัน จะไปขีดเส้นตายตัวคงทำไม่ได้ คงต้องพัฒนาไปตามความเจริญของบ้านเมืองและการเมือง

ประธานสภาผู้แทนราษฎรกล่าวด้วยว่าการพัฒนาประชาธิปไตยของเมืองไทยนั้น ถ้าไม่มีเหตุการณ์แทรกซ้อนในทางการเมืองที่ไม่ใช่วิถีทางประชาธิปไตยแล้ว การเมืองคงจะพัฒนาไปได้ไกลกว่านี้มากแต่คิดว่าการเปลี่ยนแปลงในลักษณะดังกล่าวคงจะไม่มี แต่ควรที่จะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในลักษณะของการยุบสภา การลาออกของนายกรัฐมนตรี เพื่อจัดตั้งรัฐบาลใหม่ซึ่งจะทำให้ประชาธิปไตยพัฒนาไปได้อย่างต่อเนื่อง ส่วนที่สภาวิจัยแห่งชาติระบุว่าการเมืองไม่พัฒนาคุณภาพของ ส.ส. นั้น ไม่ค่อยจะเห็นด้วยเพราะในสภาฯ ทุกสมัยมี ส.ส. ที่มีคุณภาพมากกว่า ส.ส. ที่ไม่มีคุณภาพแต่การกล่าวเช่นนั้นเป็นเพียงข้ออ้างในการยึดอำนาจมากกว่า และยังเชื่อว่า ส.ส. ส่วนใหญ่มีคุณภาพดี

การเมืองกับพรรคการเมือง

นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานวุฒิสภาชี้แจงถึงการที่สภาวิจัยแห่งชาติเสนอให้ทำแผนพัฒนา

นาการเมืองว่า เป็นการเสนอวิธีการพัฒนาการ เมืองอย่างหนึ่ง แต่เห็นว่าเป็นเรื่องปลายเหตุ อย่างไรก็ตามเมื่อสภาวะทางด้านอื่นทั้งทาง เศรษฐกิจและสังคมได้พัฒนาไปแล้ว การพัฒนา การเมืองก็ควรดำเนินการควบคู่ไปด้วย

ประธานวุฒิสภากล่าวว่า เห็นว่าปัจจุบัน ระบบอบประชาธิปไตยของไทยได้พัฒนาไปมาก แล้ว แต่นักวิชาการอาจมีความคิดที่ล้าหน้ากว่า ประชาชนไปบ้างซึ่งเป็นเรื่องธรรมดา ส่วนที่ กล่าวไว้ ทหารเข้ามาบีบบังคับทางการเมือง มากนั้น เห็นว่าคนส่วนใหญ่นำไปผูกพันกับ ทหารมากไป ดังนั้นควรทำให้กว้างเพราะ ข้าราชการทุกฝ่ายก็เป็นประชาชน ซึ่งมีความ คิดเห็นได้และความคิดเห็นนั้นอาจไม่จำเป็นต้องตรงกันและอยากให้ทุกคนได้รับทราบถึง ความยากลำบากในการดำเนินงานของรัฐบาล ในระบอบประชาธิปไตยที่มีข้อขัดข้องต่าง ๆ มาก ดังนั้น จึงควรให้กำลังใจรัฐบาลด้วย ส่วน เรื่องการปฏิวัตินั้นคิดว่าไม่น่าจะเกิดขึ้นอีก

ประธานวุฒิสภา ให้ความเห็นกรณีสภา วิจัยแห่งชาติเสนอให้ทำประชามติแทนการลง มติในการจัดทำกฎหมายรัฐธรรมนูญ เพื่อ ป้องกันการปฏิวัติว่าในกฎหมายรัฐธรรมนูญอาจ กำหนดไว้เช่นนั้นได้ แต่คงไม่มีผลอะไร เพราะ เมื่อมีการปฏิวัติก็จะยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับ นั้นไป สำหรับคำกล่าวที่ว่าถ้าจะให้การเมืองเข้ม แข็งก็ต้องให้พรรคการเมืองเข้มแข็งนั้นมีความ เห็นด้วย ซึ่งเรื่องนี้คงต้องใช้เวลาเพื่อให้พรรค

การเมืองได้พัฒนามากขึ้นไปตามลำดับ มติเพื่อประชาธิปไตย

นายชาญ แก้วชูไส ประธานคณะกรรมการ การณรงค์เพื่อประชาธิปไตยได้นำคณะกรรมการ จำนวนหนึ่งเข้าพบคณะกรรมการวิสามัญ แก่รัฐธรรมนูญ เพื่อยื่นหนังสือขอคิดเห็น เพิ่มเติมเกี่ยวกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญต่อ นาย ชุมพล ศิลปอาชา ประธานคณะกรรมการวิสามัญแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งส่วนใหญ่เห็นด้วย กับมติของคณะกรรมการ โดยเฉพาะการให้ ผู้มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือก ตั้งและการกำหนดให้เขตเลือกตั้งมีผู้แทนราษฎร ได้ 1 คน

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการได้ยกร่าง รัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับ และนำเสนอคณะกรรมการด้วยโดยยกร่างใหม่นั้นเป็นกระบวนการ ที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอข้อคิดเห็นอย่าง กว้างขวาง รวมทั้งมุ่งที่จะวางโครงสร้างประชาธิปไตย โดยเสริมความเข้มแข็งให้กับองค์กร ประชาชนชุมชน การปกครองส่วนท้องถิ่น พรรคการเมืองและสภาผู้แทนราษฎรลดอำนาจ ระบบราชการ และการปกครองส่วนกลาง ประ- กັນสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยเฉพาะสิทธิ ทางการเมืองการจัดการทรัพยากรท้องถิ่นและ การรับรู้ข่าวสาร

นอกจากนี้ ทางคณะกรรมการยังเสนอ ให้ประชาชนได้ลงประชามติ ซึ่งจะทำให้ประ- ชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของรัฐธรรมนูญ

วางแผนและปกป้องประชาธิปไตยรวมทั้งเสนอให้รัฐธรรมนูญมีบทบัญญัติที่ระบุให้ประชาชนมีอำนาจในการตรวจสอบผู้แทนราษฎร และสามารถถอดถอนผู้แทนราษฎรได้ ให้มีบทเฉพาะกาลให้ยุบคณะตุลาการรัฐธรรมนูญชุดปัจจุบัน และแต่งตั้งบุคคลที่มีความเที่ยงธรรมเป็นกรรมการตุลาการแทนชุดปัจจุบันด้วย

ในโอกาสนี้ นายชุมพล ศิลปอาชา ประธานคณะกรรมการวิสามัญแก้ไขรัฐธรรมนูญ ได้กล่าวว่ ทางคณะกรรมการฯ ได้ใช้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่องค์กรหรือประชาชนเสนอเข้ามาเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาเสมอ ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อการทำงานของคณะกรรมการฯ เป็นการตรวจสอบได้อีกทางหนึ่งว่า คณะกรรมการฯ ทำงานไปในทางที่ถูกต้องหรือไม่ ทุกประเด็นที่พิจารณาไปทางคณะกรรมการเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีที่สุดของประเทศ แต่การพิจารณาดัดสินใจในขั้นสุดท้ายนั้นต้องขึ้นอยู่กับสภาผู้แทนราษฎรมติต่าง ๆ จะเหมาะสมกับประเทศไทยหรือไม่อย่างไรก็ตาม ทางคณะกรรมการฯ ต้องการให้ทุกฝ่ายเสนอข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเข้ามาอีก และขอยืนยันว่าการทำงานของคณะกรรมการฯ ที่ผ่านมา ๆ ไม่ได้คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัวหรือของพรรคการเมืองถึงแม้กรรมการฯ จะมีความเห็นที่แตกต่างกัน แต่ก็มีเอกภาพในการทำงาน คือ ทุกคนยอมรับมติของที่ประชุม

ประชุมสภาฯ สมัยวิสามัญ

นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี แถลงข่าวภายหลังการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2536 ว่าคงไม่มีปัญหาความขัดแย้งขึ้นระหว่างพรรคร่วมรัฐบาล เกี่ยวกับญัตติขอเปิดประชุมรัฐสภาสมัยวิสามัญ เพื่อพิจารณาปัญหาราคาข้าวตกต่ำ เพราะได้มีการยืนยันในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีว่า พรรคร่วมรัฐบาลจะไม่ร่วมลงชื่อกับฝ่ายค้านในญัตติดังกล่าว

นายกรัฐมนตรี กล่าวอีกว่า แม้จะมีพรรคร่วมรัฐบาลบางพรรคแสดงท่าทีว่าต้องการให้เปิดประชุมรัฐสภาสมัยวิสามัญก็เป็นเพียงความคิดเห็นส่วนตัว แต่การกระทำนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง และการถกเถียงกันเรื่องความสำเร็จของมาตรการแก้ปัญหาราคาข้าวของรัฐบาล ถือเป็นเรื่องปกติในการประชุมคณะรัฐมนตรีที่มาจากหลายพรรค

สำหรับเรื่องที่มีสมาชิกบางคนร่วมลงชื่อกับฝ่ายค้าน เพื่อขอเปิดประชุมสมัยวิสามัญนั้นรัฐบาลไม่ได้พูดคุยกัน เพราะถือเป็นเรื่องของรัฐสภา แต่ไม่ว่าจะมีการเปิดประชุมหรือไม่ รัฐบาลก็ได้พยายามทำงานอย่างเต็มที่ และมั่นใจว่าวิธีการที่ได้ทำไปถูกต้องแล้ว แต่ปัญหานี้จำเป็นต้องใช้เวลา และทราบว่าขณะนี้ราคาข้าวในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเริ่มดีขึ้นกว่าเป้าหมายที่วางไว้

นายกรัฐมนตรี กล่าวว่ การประชุมรัฐสภากำหนดไว้ปีละ 2 สมัย และยังมีการประชุม

วิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ถือว่าเพียงพอแล้วที่จะให้สมาชิกสภาทำหน้าที่เพราะแม้จะอยู่ในระหว่างปิดสมัยประชุม รัฐบาลก็ยังคงทำงานแก้ไขปัญหาของบ้านเมืองอยู่อย่างต่อเนื่อง

ประธานสภาฯ ให้สัมภาษณ์

นายมารุต บุณนาค ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าว เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2536 ถึงกรณีที่นายประเทือง วิจารณ์ปรีชา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสิงห์บุรี ไม่เห็นด้วยที่อนุญาตให้คนภายนอกมาใช้ห้องประชุมสภา จัดสัมมนาและกิจกรรมต่าง ๆ ว่าเป็นความปรารถนาดีของ ส.ส. ประเทืองที่ต้องการให้สภาเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ แต่มองอีกแง่หนึ่ง การให้กลุ่มนักวิชาการหรือกลุ่มชนได้มาใช้สถานที่ของสภา ก็จะทำให้เกิดการใกล้ชิด เพราะที่แล้วมาสภาห่างไกลกับประชาชนเมื่อประชาชนมาใกล้ชิดกับสภามาแสดงความคิดเห็นก็ดี อย่างน้อยถ้ามีการปฏิวัติรัฐประหารในคราวหน้าประชาชนที่ใช้สภามีความรักสภาก็จะช่วยกันคัดค้านการปฏิวัติ

นายมารุต บุณนาค ได้กล่าวต่อไปว่า ถ้านายประเทือง มีข้อคิดเห็นที่มีประโยชน์กว่าก็พร้อมที่จะรับฟังและที่ผ่านมา พรรคชาติไทยก็ได้ใช้ห้องประชุมสภาฯ จัดสัมมนาครู และครูก็ได้มาใกล้ชิดสภาและในวันที่ 30 มกราคม 2536 คณะกรรมาธิการพิจารณาปัญหารัฐธรรมนูญจะใช้ห้องประชุมจัดสัมมนารัฐธรรมนูญ ซึ่งจะเป็น

ประโยชน์ในการให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นว่าเป็นเรื่องดี เพราะได้ฟังความเห็นกันหลายฝ่าย

ส่วนที่มีการตั้งว่า มีคนภายนอกมาเดินขวัควิวหน้าห้องประชุม ขณะที่มีการประชุมสภาซึ่งดูจะไม่มีความปลอดภัยหากเกิดเหตุขึ้นมานั้น ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้กล่าวไว้แล้วว่าเรื่องนี้ได้เรียนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรไปแล้วให้ดูแลให้ดียิ่งขึ้น และที่มีคนมากันมากก็เฉพาะวันพิจารณางบประมาณ วันที่แถลงนโยบายกับวันอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล เพราะเป็นวาระพิเศษ เจ้าหน้าที่กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ต้องมาให้ข้อมูลรัฐมนตรี คนย่อมนอกเป็นธรรมดาถ้าเป็นวันประชุมปกติคนก็ไม่มากแต่อย่างใด

ต่อคำถามที่ว่า จะมีการแก้ไขประกาศคณะปฏิวัติและคณะปฏิรูปเพราะเป็นกฎหมายผิดเจตนานั้น ประธานสภาผู้แทนราษฎร ได้กล่าวว่า เรื่องนี้ไม่ใช่ของใหม่ พรรคประชาธิปไตยได้เคยทำมาแล้วเกือบครึ่งต้องใช้เวลาอีกนาน ซึ่งเป็นความคิดที่ดีที่จะมีการแก้ไขกันอีกหลักการของประกาศคณะปฏิวัตินั้น บางฉบับก็ใช้ได้เป็นประโยชน์ แต่บางฉบับไม่เหมาะสมเพราะไม่ได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร

พระราชบัญญัติ

Legislative Institutional Repository of Thailand

Legislative Institutional Repository of Thailand

พระราชบัญญัติ

รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

พ.ศ. ๒๕๓๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๕

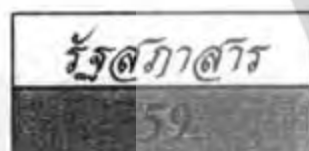
เป็นปีที่ ๔๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภาดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕”

LIIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตเทศบาล สุขาภิบาล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดใด ในท้องที่ใด มีบริเวณเพียงใด และจะให้ใช้บังคับทั้งหมดทุกมาตรา หรือยกเว้นมาตราใด ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สำหรับองค์การปกครองท้องถิ่นอื่น นอกจากที่ระบุไว้ในวรรคหนึ่งและวรรคสอง การใช้บังคับตามพระราชบัญญัติให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศ

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติ รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๐๓

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ที่สาธารณะ” หมายความว่า สาธารณสมบัติของแผ่นดินนอกจากที่รกร้างว่างเปล่า และหมายความรวมถึงถนนและทางน้ำด้วย

“สถานสาธารณะ” หมายความว่า สถานที่ที่จัดไว้เป็นสาธารณะสำหรับประชาชน ใช้เพื่อการบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจ หรือการชุมนุม

“ถนน” หมายความรวมถึง ทางเดินรถ ทางเท้า ขอบทาง ไหล่ทาง ทางข้าม ตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก ตรอก ซอย สะพาน หรือถนนส่วนบุคคล ซึ่งเจ้าของยินยอมให้ประชาชนใช้เป็นทางสัญจรได้

“ทางน้ำ” หมายความว่า ทะเล ทะเลสาบ หาดทรายชายทะเล อ่างเก็บน้ำ แม่น้ำ ห้วย หนอง คลอง คันคลอง บึง คู ลำราง และหมายความรวมถึงท่อระบายน้ำด้วย

“อาคาร” หมายความว่า ดึก บ้าน เรือน โรง ร้าน เรือ แพ ตลาด คลังสินค้า สำนักงาน หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ และหมายความรวมถึงอัมจันทร์ เขื่อน ประตูน้ำ อุโมงค์ หรือ ป้ายตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารด้วย

“สิ่งปฏิภูล” หมายความว่า อุจจาระ หรือปัสสาวะ รวมตลอดถึงวัตถุอื่นใด ซึ่งเป็นของโสโครก หรือมีกลิ่นเหม็น

“มูลฝอย” หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ดึก ภาชนะที่ใส่อาหาร ถ้ำ มูลสัตว์ หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน

ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น

“ซากยานยนต์” หมายความว่า รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เครื่องจักรกล เรือ ล้อเลื่อน ยานพาหนะอื่น ๆ ที่เสื่อมสภาพจนไม่อาจใช้งานได้ และหมายความรวมถึงชิ้นส่วนของรถ เครื่องจักรกล หรือยานพาหนะ

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า

- (๑) นายกเทศมนตรี สำหรับในเขตเทศบาล
- (๒) ประธานกรรมการสุขาภิบาล สำหรับในเขตสุขาภิบาล
- (๓) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (๔) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร
- (๕) ปลัดเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา
- (๖) หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การปกครองท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนด

ให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่น สำหรับในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า

- (๑) ปลัดเทศบาล และรองปลัดเทศบาล สำหรับในเขตเทศบาล
- (๒) ปลัดสุขาภิบาล สำหรับในเขตสุขาภิบาล
- (๓) ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายอำเภอ สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (๔) ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการเขตและผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตสำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร
- (๕) รองปลัดเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา
- (๖) ผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ

นี้

“ราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การปกครองท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่น

“ข้อกำหนดของท้องถิ่น” หมายความว่า ข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ หรือข้อบังคับ ซึ่งตราขึ้นโดยราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธา-

รณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของแต่ละกระทรวง
กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

การรักษาความสะอาดในที่สาธารณะ และสถานสาธารณะ

มาตรา ๖ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร หรือบริเวณของอาคารที่อยู่ติดกับทางเท้า มีหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดทางเท้าที่อยู่ติดกับอาคารหรือบริเวณของอาคาร

ในกรณีที่เป็นตลาดไม่ว่าจะเป็นตลาดที่ขายอาหารหรือสินค้าประจำทุกวันหรือ เฉพาะคราวให้เจ้าของตลาดมีหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดทางเท้าที่อยู่ติดกับตลาด และให้ผู้ครอบครองส่วนหนึ่งส่วนใดของตลาด มีหน้าที่รักษาความสะอาดบริเวณตลาดที่ตนครอบครอง

ในการรักษาความสะอาดตามมาตรานี้ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือบริเวณของอาคารเจ้าของตลาดหรือผู้ครอบครองส่วนหนึ่งส่วนใดของตลาด จะมอบหมายให้คนหนึ่งคนใดหรือหลายคนเป็นผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดแทนตนก็ได้ และให้ผู้ได้รับมอบหมายมีหน้าที่และความรับผิดชอบผู้มอบหมาย ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรานี้และพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่อาจหาตัวผู้รับมอบหมายได้ให้ถือว่าไม่มีการมอบหมาย และให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือบริเวณของอาคารเจ้าของตลาดหรือผู้ครอบครองส่วนหนึ่งส่วนใดของตลาดเป็นผู้รับผิดชอบในการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรานี้

มาตรา ๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๖ ให้บุคคลตามมาตรา ๖ มีอำนาจแจ้งผู้กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้มิให้กระทำการหรือให้แก้ไขการกระทำอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าผู้ถูกแจ้งหรือผู้ถูกห้ามไม่ปฏิบัติตาม ให้รีบแจ้งความต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕๑ เพื่อใช้เป็นหลักฐานว่าตนมิได้กระทำความผิดตามมาตรา ๖ นี้

มาตรา ๘ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือที่ดินผู้ใด

(๑) วางกระถางต้นไม้บนทางเท้า หรือปลูกลงต้นไม้ที่บริเวณภายนอกอาคารที่ดินเป็น เจ้าของหรือผู้ครอบครองและปล่อยให้ต้นไม้นั้นเหี่ยวแห้งหรือมีสภาพทรุดโทรม หรือ ปล่อยให้ต้นไม้นั้นมีสิ่งปกคลุม หรือมูลฝอยในกระถางต้นไม้หรือที่บริเวณภายนอกของ อาคาร

(๒) ปล่อยให้ต้นไม้นั้นหรือวัชพืชรากที่ต้นปลูกไว้หรือที่ขึ้นเองในที่ดินของตน ให้เหี่ยวแห้งหรือมีสภาพทรุดโทรม หรือปล่อยให้มีการทิ้งสิ่งปกคลุมหรือมูลฝอยใน บริเวณที่ดินของตน

ถ้าการปล่อยให้ต้นไม้นั้นมีสภาพที่ประชาชนอาจเห็นได้จากที่สาธารณะ เจ้าของ หรือผู้ครอบครองอาคารมีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๙ ห้ามมิให้ผู้ใดอาบน้ำหรือซักล้างสิ่งใด ๆ บนถนน หรือในสถานสาธารณะซึ่งมิได้จัดไว้เพื่อการนั้น หรือในบริเวณทางน้ำที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ประกาศห้ามไว้

มาตรา ๑๐ การโฆษณาด้วยการปิด ทิ้ง หรือโปรยแผ่นประกาศหรือใบปลิวในที่ สาธารณะจะกระทำได้อต่อเมื่อได้รับหนังสืออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือพนักงาน เจ้าหน้าที่ และต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่กำหนดในหนังสือ อนุญาตด้วย

การขออนุญาต การอนุญาต การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและการงดเว้นค่าธรรมเนียม ในการขออนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง และในกฎ กระทรวงดังกล่าวต้องกำหนดให้ชัดเจนว่ากรณีใดขออนุญาตได้หรือขออนุญาตไม่ได้ และ กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตไว้ด้วย

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การกระทำของราชการส่วนท้องถิ่น ราชการส่วน อื่นหรือรัฐวิสาหกิจหรือของหน่วยงานที่มีอำนาจกระทำได้ หรือเป็นการโฆษณา ด้วยการ ปิดแผ่นประกาศ ณ สถานที่ซึ่งราชการส่วนท้องถิ่นจัดไว้เพื่อการนั้น หรือเป็นการโฆษณา ในการเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภา ท้องถิ่นหรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และการโฆษณาด้วยการปิดประกาศของเจ้าของ หรือผู้ครอบครองอาคารหรือต้นไม้ เพียงเพื่อให้ทราบชื่อเจ้าของ หรือผู้ครอบครองอาคาร ชื่ออาคาร เลขที่อาคาร หรือข้อความอื่นเกี่ยวกับการเข้าไปและออกจากอาคารนั้น

มาตรา ๑๑ การโฆษณาตามมาตรา ๑๐ โดยมีได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือได้รับอนุญาตแต่มีได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการอนุญาตให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้ผู้โฆษณาปลด รื้อ ถอน ชูตลบหรือล้างข้อความหรือภาพนั้นภายในเวลาที่กำหนด

ถ้าการโฆษณาดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง มีข้อความหรือภาพที่มีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือลามกอนาจาร พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจปลด รื้อ ถอน ชูต ลบ หรือล้างข้อความหรือภาพนั้นได้เองโดยคิดค่าใช้จ่ายจากผู้โฆษณาตามที่ได้ใช้จ่ายไปจริง

มาตรา ๑๒ ห้ามมิให้ผู้ใดขีด ทุบ ขีด เขียน พ่นสี หรือทำให้ปรากฏด้วยประการใด ๆ ซึ่งข้อความ ภาพ หรือรูปรอยใด ๆ ที่กำแพงที่ติดกับถนน บนถนน ที่ต้นไม้หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารที่อยู่ติดกับถนนหรืออยู่ในที่สาธารณะ เว้นแต่เป็นการกระทำของราชการส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนอื่นหรือรัฐวิสาหกิจหรือของหน่วยงานที่มีอำนาจกระทำได้

มาตรา ๑๓ เจ้าของรถซึ่งใช้บรรทุกสัตว์ กรวด หิน ดิน เลน ทราย สิ่งปฏิกูล มูลฝอยหรือสิ่งอื่นใด ต้องจัดให้รถนั้นอยู่ในสภาพที่ป้องกันมิให้มูลสัตว์หรือสิ่งดังกล่าว ตกหล่น รั่วไหล ปลิว ฟุ้งกระจายลงบนถนนในระหว่างที่ใช้รถนั้น รวมทั้งต้องป้องกันมิให้น้ำมันจากรถรั่วไหลลงบนถนน

ถ้ามีกรณีดังกล่าวตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้นให้พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานจราจร หรือตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจราจรมีอำนาจสั่งให้ผู้ขับขี่นำรถไปที่สถานีตำรวจ ที่ทำการขนส่ง หรือสำนักงานขององค์การปกครองท้องถิ่นและยึดรถนั้นไว้จนกว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองรถจะชำระค่าปรับ

มาตรา ๑๔ ห้ามมิให้ผู้ใด

(๑) ปล่อยสัตว์ นำสัตว์ หรือจูงสัตว์ ไปตามถนนหรือเข้าไปในบริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ประกาศห้ามไว้

(๒) ปล่อยให้สัตว์ถ่ายมูลบนถนน และมีได้ขจัดมูลดังกล่าวให้หมดไป

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่ผู้ได้รับหนังสืออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้นำขบวนสัตว์หรือฝูงสัตว์ หรือจูงสัตว์ไปตามถนนและได้เสียค่าธรรมเนียมรักษาความสะอาด

ตามข้อกำหนดของท้องถิ่น

มาตรา ๑๕ ห้ามมิให้ผู้ใดล้างรถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรือล้อเลื่อนบนถนน หรือสถานสาธารณะและทำให้ถนนหรือสถานสาธารณะสกปรกเลอะเทอะ

มาตรา ๑๖ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้ส่วนหนึ่งส่วนใดของถนนเป็นสถานที่ซ่อมเปลี่ยนแปลง ต่อเติมหรือติดตั้งอุปกรณ์รถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรือล้อเลื่อน

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การแก้ไขรถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรือล้อเลื่อนที่เครื่องยนต์ขัดข้องหรืออุปกรณ์ชำรุดในขณะที่ใช้ถนน เพื่อให้รถหรือล้อเลื่อน ดังกล่าวใช้การได้ต่อไป

มาตรา ๑๗ ห้ามมิให้ผู้ใด

- (๑) กระทำด้วยประการใด ๆ ให้ทางเท้าชำรุดเสียหาย
- (๒) จอดหรือขับขี่รถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรือล้อเลื่อน บนทางเท้า เว้นแต่เป็นการจอดหรือขับขี่เพื่อเข้าไปในอาคาร หรือมีประกาศของเจ้าพนักงานจราจรผ่อนผันให้จอดหรือขับขี่ได้

มาตรา ๑๘ ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้ง วาง หรือกองซากยานยนต์บนถนนหรือสถานสาธารณะ

มาตรา ๑๙ ห้ามมิให้ผู้ใดตั้ง วาง หรือ กองวัตถุใด ๆ บนถนน เว้นแต่เป็นการกระทำในบริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศกำหนดด้วยความเห็นชอบของเจ้าพนักงานจราจร

มาตรา ๒๐ ห้ามมิให้ผู้ใด

- (๑) ปรงอาหาร ขยายหรือจำหน่ายสินค้าบนถนน หรือในสถานสาธารณะ
- (๒) ใช้รถยนต์หรือล้อเลื่อนเป็นที่ปรงอาหารเพื่อขยายหรือจำหน่ายให้แก่ประชาชนบนถนนหรือในสถานสาธารณะ
- (๓) ขยายหรือจำหน่ายสินค้าซึ่งบรรทุกบนรถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรือล้อเลื่อนบนถนนหรือในสถานสาธารณะ

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การปรุงอาหารหรือการขายสินค้าตาม (๑) หรือ (๒) ในถนนส่วนบุคคลหรือในบริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศผ่อนผันให้กระทำได้ในระหว่างวัน เวลาที่กำหนด ด้วยความเห็นชอบของเจ้าพนักงานจราจร

มาตรา ๒๑ ห้ามมิให้ผู้อยู่ในรถยนต์ หรือผู้ขับขี่หรือผู้นั่งซ้อนท้ายรถ จักรยานยนต์ ซื่อสินค้าที่ขายหรือจำหน่ายในสถานสาธารณะหรือบนถนนยกเว้นถนนส่วนบุคคล

มาตรา ๒๒ ห้ามมิให้ผู้ใดจูง ไล่ หรือ ด้อนสัตว์ลงไปในทางน้ำซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ปิดประกาศห้ามไว้ ณ บริเวณดังกล่าว

มาตรา ๒๓ ห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือทิ้ง กรวด หิน ดิน เลน ทราย หรือเศษวัตถุก่อสร้างลงในทางน้ำ หรือกองไว้ หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้วัตถุดังกล่าวไหล หรือตกลงในทางน้ำ

ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการตามวรรคหนึ่งจัดการขนย้ายวัตถุดังกล่าวออกไปให้ห่างจากทางน้ำภายในระยะเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดและถ้าการกระทำผิดดังกล่าวเป็นอุปสรรคต่อการระบายน้ำหรือทำให้ท่อระบายน้ำ คู คลอง ตื้นเขิน ให้มีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการตามวรรคหนึ่งแก้ไขให้ทางน้ำดังกล่าวคืนสู่สภาพเดิม ถ้าละเลยเพิกเฉยนอกจากมีความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินคดีสำหรับความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป

มาตรา ๒๔ เจ้าของร้านจำหน่ายอาหารและหรือเครื่องดื่ม ซึ่งจัดสถานที่ไว้สำหรับบริการลูกค้าได้ในขณะเดียวกันไม่ต่ำกว่ายี่สิบคน ต้องจัดให้มีส้วมที่ถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อให้ลูกค้าใช้ในระหว่างเปิดทำการค้า

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่เจ้าของร้านจำหน่ายอาหารและหรือเครื่องดื่ม ซึ่งจัดให้มีขึ้นในบริเวณงานเทศกาลหรืองานใดเป็นการเฉพาะคราว

มาตรา ๒๕ เจ้าของสถานบริการการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงหรือก๊าซสำหรับยานพาหนะต้องจัดให้มีส้วมที่ถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๒

การดูแลรักษาสนามหญ้า และต้นไม้ในถนนและสถานสาธารณะ

มาตรา ๒๖ ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย หรือเท หรือกองกรวด หิน ดิน เลนทรายหรือสิ่งอื่นใดในบริเวณที่ได้ปลูกหญ้า หรือต้นไม้ซึ่งราชการส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนอื่นหรือรัฐวิสาหกิจเป็นเจ้าของ

มาตรา ๒๗ ห้ามมิให้ผู้ใดโค่นต้นไม้ ตัด เด็ด หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้เกิดความเสียหายหรือน่าจะเป็นอันตรายแก่ต้นไม้ หรือใบ ดอก ผล หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของต้นไม้ที่ปลูกไว้หรือขึ้นเองตามธรรมชาติในที่สาธารณะหรือสถานสาธารณะ

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การกระทำของผู้ได้รับมอบหมายจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือให้โค่น หรือตัดต้นไม้จากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

มาตรา ๒๘ ห้ามมิให้ผู้ใดปล่อยหรือจูงสัตว์เข้าไปในบริเวณที่ราชการส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนอื่นหรือรัฐวิสาหกิจได้ปลูกหรืออนุญาตให้ผู้อื่นปลูกหญ้าหรือต้นไม้ไว้ และได้ปิดประกาศหรือปักป้ายห้ามไว้

หมวด ๓

การห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูลมูลฝอยในที่สาธารณะ และสถานสาธารณะ

มาตรา ๒๙ ห้ามมิให้ผู้ใดถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะลงในที่สาธารณะหรือสถานสาธารณะซึ่งมิใช่สถานที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้เพื่อการนั้น

มาตรา ๓๐ ห้ามมิให้ผู้ใดเท ปล่อย หรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะจากอาคารหรือยานพาหนะลงในทางน้ำ

มาตรา ๓๑ ห้ามมิให้ผู้ใด

(๑) บ้วนหรือถ่มน้ำลาย เสมหะ บ้วนน้ำหมาก สั่งน้ำมูก เทหรือทิ้งสิ่งใด ๆ ลงบน

ถนนหรือบนพื้นรถหรือพื้นเรือโดยสาร

(๒) ทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในสถานสาธารณะนอกภาชนะหรือที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้

มาตรา ๓๒ ห้ามมิให้ผู้ใด

(๑) ทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยลงบนที่สาธารณะ

(๒) ปล่อยปละละเลยให้มีสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในที่ดินของตนในสภาพที่ประชาชนอาจเห็นได้จากที่สาธารณะ

มาตรา ๓๓ ห้ามมิให้ผู้ใดเท หรือทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำโสโครกหรือสิ่งอื่นใดลงบนถนนหรือในทางน้ำ

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่เจ้าของ หรือผู้ครอบครองเรือหรืออาคารประเภทเรือนแพซึ่งจอดหรืออยู่ในท้องที่ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นยังไม่ได้จัดสวมสาธารณะ หรือภาชนะสำหรับทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย

มาตรา ๓๔ ห้ามมิให้ผู้ใดเท หรือระบายอุจจาระ หรือปัสสาวะจากอาคาร หรือยานพาหนะลงในที่สาธารณะหรือในสถานสาธารณะ

หมวด ๔

การรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย

มาตรา ๓๕ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำด้วยประการใด ๆ ให้คอมไฟ ป้าย ศาลาที่พัก ม้านั่ง ส้วมหรือสิ่งอื่นใดที่ราชการส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนอื่นหรือรัฐวิสาหกิจได้จัดทำไว้เพื่อสาธารณชนเกิดความเสียหายหรือใช้ประโยชน์ไม่ได้

มาตรา ๓๖ ห้ามมิให้ผู้ใดป็นป้าย นั่ง หรือขึ้นไปบนรั้ว กำแพง ต้นไม้หรือสิ่งคล้ายต้นไม้ในที่สาธารณะ

มาตรา ๓๗ ห้ามมิให้ผู้ใดยืน นั่ง หรือนอนบนราวสะพานสาธารณะ หรือนอนในที่สาธารณะ

มาตรา ๓๘ ห้ามมิให้ผู้ใดเล่นว้าว ฟุตบอล ตะกร้อ หรือกีฬาใด ๆ บนถนน หรือในสถานสาธารณะหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานสาธารณะที่มีประกาศของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ห้ามไว้

มาตรา ๓๙ ห้ามมิให้ผู้ใดติดตั้ง ดาก วาง หรือแขวนสิ่งใด ๆ ในที่สาธารณะ เว้นแต่ได้รับหนังสืออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเป็นการกระทำของราชการส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนอื่นหรือรัฐวิสาหกิจหรือของหน่วยงานที่มีอำนาจกระทำได้หรือเป็นการวางไว้เพียงชั่วคราว

การติดตั้ง ดาก วาง หรือแขวนสิ่งใด ๆ ในที่สาธารณะโดยมิได้มีหนังสืออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือได้รับอนุญาตแต่มิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการอนุญาต ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการตามวรรคหนึ่งปลด หรือรื้อถอนภายในเวลาที่กำหนด ถ้าผู้นั้นละเลย เพิกเฉย นอกจากมีความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป

มาตรา ๔๐ ห้ามมิให้ผู้ใดติดตั้ง ดาก วาง หรือแขวนสิ่งใด ๆ ที่อาคารในลักษณะที่สกปรกรุงรังหรือไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย และมีสภาพที่ประชาชนอาจเห็นได้จากที่สาธารณะ

ถ้ามีกรณีดังกล่าวเกิดขึ้นให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือเตือนให้เก็บหรือจัดทำให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ถ้าผู้ติดตั้ง เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารละเลย เพิกเฉย นอกจากมีความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป

มาตรา ๔๑ เจ้าของอาคารซึ่งตั้งอยู่ในระยะไม่เกินสี่สิบเมตรจากขอบทางเดินรถที่มีผิวจราจรกว้างไม่ต่ำกว่าแปดเมตร และที่ผู้สัญจรไปมาอาจเห็นอาคารหรือบริเวณของอาคารได้จากถนนนั้นต้องดูแลรักษาอาคารนั้นมิให้สกปรกรุงรัง

หมวด ๕

อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๔๒ ในเขตกรุงเทพมหานครให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะให้คำแนะนำผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเพื่อพิจารณาแก้ไขบกพร่องในการดูแลรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ในเขตเทศบาล สุขาภิบาล เมืองพัทยา และองค์การปกครองท้องถิ่นอื่นให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด และของปลัดกระทรวงมหาดไทยสำหรับในเขตองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด

มาตรา ๔๓ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี ประธานกรรมการสุขาภิบาล ปลัดเมืองพัทยามีหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในปกครองบังคับบัญชาของตน

ในกรณีที่ได้มีการมอบหมายให้รองผู้ว่ากรุงเทพมหานครหรือปลัดกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ เทศมนตรีหรือปลัดเทศบาล กรรมการสุขาภิบาล ปลัดสุขาภิบาลหรือผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นช่วยปฏิบัติหน้าที่ให้ผู้ได้รับมอบหมายมีหน้าที่รับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้มอบหมาย

มาตรา ๔๔ นอกจากอำนาจหน้าที่ที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) โฆษณาให้ประชาชนได้ทราบถึงหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
- (๒) สอดส่องและกวดขันไม่ให้มีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้โดยเคร่งครัด
- (๓) ดักเตือนผู้กระทำความผิดหรือสั่งให้ผู้กระทำความผิดแก้ไขหรือขจัดความสกปรกหรือความไม่เป็นระเบียบหรือความไม่เรียบร้อยให้หมดไป

(๔) จับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งไม่เชื่อฟังคำสั่งเตือนและดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๕ เมื่อมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เกิดขึ้นในท้องที่ใดและ

พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่อาจทราบตัวผู้กระทำความผิด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นนั้นทุกคน ร่วมกันขจัดหรือแก้ไขไม่ให้สิ่งผิดกฎหมายปรากฏอยู่ในที่สาธารณะหรือสถานสาธารณะอีกต่อไป

ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดหาอุปกรณ์และอำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ในการปฏิบัติการ และให้วางระเบียบการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๕๖ ในกรณีที่ได้จับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ผู้กระทำความผิดจัดการ ลบ ล้าง กวาด เก็บ ตกแต่ง ปรับปรุง สิ่งที่เป็น ความผิดมิให้ปรากฏอีกต่อไปภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้กระทำความผิดยินยอมปฏิบัติตาม ให้คดีเป็นอันเลิกกัน ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจัดทำ หรือมอบหมายให้ผู้อื่นจัดทำให้เกิดความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย และให้ผู้กระทำความผิดชดใช้ค่าใช้จ่ายในการเข้าจัดทำความสะอาดหรือความเป็นระเบียบเรียบร้อย ตามที่ได้ใช้จ่ายไปจริงให้แก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น แต่การชดใช้ค่าใช้จ่ายไม่ลบล้างการกระทำความผิด หรือระงับการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด

มาตรา ๕๗ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจประกาศกำหนดเวลาห้ามเข้า หรืออยู่ในสถานสาธารณะ ประกาศนั้นให้ติดตั้งหรือแขวนไว้ในบริเวณสถานสาธารณะที่ห้ามนั้นซึ่ง เห็นได้ง่าย

มาตรา ๕๘ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งและพนักงานสอบสวน มีอำนาจเปรียบเทียบได้ เมื่อผู้ต้องหา ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในสิบห้าวันแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบหรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระค่าปรับภายใน กำหนดเวลาดังกล่าว ให้ดำเนินคดีเพื่อฟ้องร้องต่อไป

ค่าปรับที่ได้จากการเปรียบเทียบตามวรรคหนึ่ง ให้แบ่งแก่ผู้แจ้งตามมาตรา ๕๑ กิ่ง- หนึ่ง และพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานจราจร หรือตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการ จราจรผู้จับกุมอีกกิ่งหนึ่ง

มาตรา ๔๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๘ วรรคสาม ค่าธรรมเนียมและค่าปรับที่เปรียบเทียบตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นรายได้ของราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๕๐ ในกรณีที่มีการกระทำความผิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า มีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดหรือผู้ที่ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดนั้น พร้อมด้วยยานพาหนะ เครื่องมือ และสิ่งของที่ใช้ในการกระทำความผิดเพื่อดำเนินการตามกฎหมายได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่แสดงบัตรประจำตัวเมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องร้องขอ

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๕๑ ในกรณีที่มีผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ประชาชนผู้พบเห็นอาจแจ้งความต่อพนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อให้พนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยไม่ชักช้าและให้ถือว่าประชาชนผู้พบเห็นการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

หมวด ๖

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๕๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙ มาตรา ๑๔ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๓๘ หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่ได้ประกาศตามมาตรา ๔๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๕๓ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖ มาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๕๔ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๕ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๘ มาตรา ๔๐ หรือมาตรา ๔๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา ๕๕ ผู้ใดขับขี่ยานพาหนะบรรทุกมูลสัตว์ กรวด หิน ดิน เลน ทราบ มูลฝอย หรือ มีน้ำมันและวัตถุตั้งกล่าวได้ตกหล่น ปลิว พุ้งกระจาย หรือรั่วไหลลงบนถนน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันบาท

มาตรา ๕๖ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๗ หรือมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๕๗ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๕ มาตรา ๒๓ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๓๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๕๘ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

นอกจากต้องระวางโทษปรับตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษปรับอีกวันละหนึ่งร้อยบาทเรียงรายวันจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายกระทรวง

มาตรา ๕๙ พนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดตามที่มีการแจ้งความนั้น

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๐ บรรดาคำขออนุญาตที่ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ การอนุญาตและใบอนุญาตที่ได้ให้ไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หรือการปฏิบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตตามที่ได้รับใบอนุญาตแล้วแต่กรณี ให้ถือว่าเป็นคำขออนุญาต การอนุญาตและใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๑ อุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๐๓ ที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงมีผลใช้ได้ต่อไปจนกว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะได้วินิจฉัยชี้ขาด

มาตรา ๖๒ บรรดากฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่ง ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๐๓ ให้คงใช้บังคับได้ต่อไป ทั้งนี้ เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
อานันท์ ปันยารชุน
นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าบริการ

ลำดับที่	ประเภท	จำนวนเงิน	
		บาท	สตางค์
๑.	ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตปิดแผ่นประกาศ หรือเขียนข้อความ หรือภาพ ติดตั้ง เขียนป้าย หรือเอกสาร หรือทิ้งหรือไปรษณีย์แผ่นประกาศ เพื่อโฆษณาแก่ประชาชน	๒๐๐	-

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๐๓ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ไม่เหมาะสมกับสภาวะการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับบทลงโทษและอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น เป็นเหตุให้การดำเนินการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองไม่ได้ผลเท่าที่ควร สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองเสียใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

Legislative Institutional Repository of Thailand

พระราชกฤษฎีกา

Legislative Institutional Repository of Thailand

Legislative Institutional Repository of Thailand

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งองค์การรถไฟฟ้ามหานคร
พ.ศ.๒๕๓๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๓๕
เป็นปีที่ ๔๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรจัดตั้งองค์การรถไฟฟ้ามหานคร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ.๒๕๑๖ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การรถไฟฟ้ามหานคร พ.ศ.๒๕๓๕”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชกฤษฎีกานี้
“รถไฟฟ้า” หมายความว่า รถที่พ่วงกันเป็นขบวนยาวโดยขับเคลื่อนด้วยไฟฟ้า
แล่นไปตามราง
“ราง” หมายความว่า ทางซึ่งใช้สำหรับรถไฟฟ้า
“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการองค์การรถไฟฟ้ามหานคร
“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการองค์การรถไฟฟ้ามหานคร
“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการองค์การรถไฟฟ้ามหานคร
“พนักงาน” หมายความว่า พนักงานขององค์การรถไฟฟ้ามหานคร รวมทั้ง
ผู้อำนวยการ
“ลูกจ้าง” หมายความว่า ลูกจ้างขององค์การรถไฟฟ้ามหานคร
“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๔ ให้จัดตั้งองค์การขึ้นขององค์การหนึ่ง เรียกว่า “องค์การรถไฟฟ้ามหานคร” เรียก
โดยย่อว่า “รฟม.” และให้ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “Metropolitan Rapid Transit Authority”
เรียกโดยย่อว่า “MRTA”

มาตรา ๕ ให้ รฟม. มีสำนักงานใหญ่อยู่ในกรุงเทพมหานครหรือในจังหวัดใกล้เคียง และ
จะจัดตั้งสำนักงานสาขาหรือตัวแทนขึ้น ณ ที่ใดในราชอาณาจักรก็ได้

มาตรา ๖ รฟม. มีวัตถุประสงค์ในการจัดระบบขนส่งมวลชนในกรุงเทพมหานครและ
ปริมณฑล โดยการสร้างหรือจัดให้มีด้วยวิธีการใด ๆ ซึ่งการขนส่งโดยรถไฟฟ้าและดำเนินการหรือให้
บริการอันเกี่ยวกับการขนส่งโดยรถไฟฟ้าดังกล่าว กับดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ของ รฟม.

มาตรา ๗ ให้ รฟม. มีอำนาจกระทำการต่าง ๆ ภายในขอบวัตถุประสงค์ ตามมาตรา ๖
และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

(๑) จัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งของ เครื่องใช้หรือบริการต่าง ๆ เพื่อความสะดวก
และความปลอดภัยอันเกี่ยวกับหรือต่อเนื่องกับกิจการของ รฟม.

(๒) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง หรือมีทรัพย์สินต่าง ๆ สร้าง ซื้อ
ว่าจ้าง รับจ้าง จัดหา ขาย จำหน่าย เช่า ให้เช่า เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อ ยืม ให้ยืม รับจำนำ รับจำนอง แลกเปลี่ยน

อน รับโอน หรือดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินทั้งในและนอกราชอาณาจักร ตลอดจน ทรัพย์สินที่มี
ผู้ทศให้

(๓) กำหนดอัตราค่าบริการในการใช้รถไฟฟ้า ตลอดจนมาตรการเพื่อความ
ปลอดภัยในการใช้และรักษาเครื่องอุปกรณ์หรือสิ่งของต่าง ๆ ที่ใช้ในการบริการรถไฟฟ้า

(๔) วางแผนสำรวจ และออกแบบเกี่ยวกับการสร้างหรือขยายรถไฟฟ้า

(๕) กู้หรือยืมเงินภายในและภายนอกราชอาณาจักร

(๖) ให้กู้หรือให้ยืมเงิน โดยมีหลักประกันด้วยบุคคลหรือทรัพย์สินเพื่อประ-
โยชน์แก่กิจการของ รฟม.

(๗) ออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุน

(๘) จัดตั้งบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด เพื่อประกอบกิจการขนส่งมวล
ชนหรือถือหุ้นหรือเข้าเป็นหุ้นส่วนหรือร่วมกิจการกับบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์แก่กิจการของ รฟม.

(๙) ตั้งหรือรับเป็นตัวแทน ตัวแทนค้าต่าง หรือนายหน้าในกิจการตามวัตถุประสงค์
ประสงค์ของ รฟม.

(๑๐) ว่าจ้างหรือมอบให้บุคคลใดประกอบกิจการส่วนหนึ่งส่วนใดของ รฟม.

(๑๑) ประสานงานในเรื่องการจัดโครงข่ายเส้นทางรถไฟฟ้ามหานครกับหน่วยงานอื่น

(๑๒) กระทำการอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดการให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

ประสงค์ของ รฟม.

มาตรา ๘ ทุนของ รฟม. ประกอบด้วย

(๑) เงินที่รัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิม

(๒) เงินและทรัพย์สินอื่นที่เกี่ยวกับโครงการรถไฟฟ้ามหานครที่รับโอนจาก
การทางพิเศษแห่งประเทศไทยตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

(๓) เงินที่รัฐบาลจ่ายเพิ่มเติมให้เป็นคราว ๆ

(๔) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้ทศให้

(๕) ดอกผลของเงินและทรัพย์สินตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔)

มาตรา ๙ เงินสำรองของ รฟม. ให้ประกอบด้วยเงินสำรองธรรมดา ซึ่งตั้งไว้เพื่อขาด เงิน
สำรองเพื่อไถ่ถอนหนี้ เงินสำรองเพื่อขยายกิจการ และเงินสำรองอื่น ๆ เพื่อความประสงค์แต่ละอย่าง
โดยเฉพาะตามแต่คณะกรรมการจะเห็นสมควร

เงินสำรองจะนำออกใช้ได้ก็แต่ด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๐ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการองค์การรถไฟฟ้ามหานคร” ประกอบด้วยประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงคมนาคม ผู้แทนสำนักผังเมือง ผู้แทนกรุงเทพมหานคร ผู้แทนการทางพิเศษแห่งประเทศไทย และกรรมการอื่นอีกไม่เกินสี่คน และให้ผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้คณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการอื่น

มาตรา ๑๑ ประธานกรรมการ กรรมการ และผู้อำนวยการต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย และมีความรู้และจัดเจนเกี่ยวกับการบริหาร กฎหมาย วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ การผังเมือง เศรษฐศาสตร์ หรือการคลัง

มาตรา ๑๒ ผู้มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ต้องห้ามมิให้เป็นประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง

(๑) มีส่วนได้เสียในสัญญา กับ รฟม. หรือในกิจการที่กระทำให้แก่ รฟม. หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของ รฟม. ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม เว้นแต่จะเป็นเพียงผู้ถือหุ้น หุ้นส่วน กรรมการ หรือเข้าร่วมดำเนินกิจการโดยการมอบหมายของ รฟม. ตามมาตรา ๗ (๘)

(๒) เป็นพนักงาน

(๓) เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๕) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ หรือข้าราชการการเมือง

(๖) เป็นที่ปรึกษาพรรคการเมือง กรรมการพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ใน

พรรคการเมือง

มาตรา ๑๓ ให้ประธานกรรมการและกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี

ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้น อยู่ในตำแหน่งเท่ากับ วาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น อยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๑๔ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๓ ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่อย่างร้ายแรงหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๑ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒

มาตรา ๑๕ ประธานกรรมการและกรรมการย่อมได้รับประโยชน์ตอบแทนตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๑๖ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ รฟม. อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

- (๑) ออกระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
- (๒) ออกระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการประชุมและการดำเนินกิจการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
- (๓) ออกระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการจัดแบ่งส่วนงานหรือวิธีปฏิบัติงาน
- (๔) ออกระเบียบหรือข้อบังคับกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน หรือค่าจ้าง

หรือเงินอื่น ๆ ของพนักงานหรือลูกจ้าง

- (๕) ออกระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนเงินเดือนหรือค่าจ้าง การออกจากตำแหน่ง วินัย การลงโทษ และการร้องทุกข์ของพนักงานและลูกจ้าง
- (๖) ออกระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยกองทุนสงเคราะห์หรือการสงเคราะห์อื่นเพื่อสวัสดิการของพนักงานและลูกจ้างและครอบครัว โดยได้รับความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี
- (๗) ออกระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการจ่ายค่าพาหนะ เบี้ยเลี้ยงเดินทาง ค่าเช่าที่พัก ค่าทำงานล่วงเวลา และการจ่ายเงินอื่น
- (๘) ออกระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยเครื่องแบบพนักงานและลูกจ้าง
- (๙) ออกระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้และรักษาทรัพย์สินของ รฟม.

(๑๐) ออกระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดเก็บค่าบริการใช้รถไฟฟ้า
ระเบียบหรือข้อบังคับตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีข้อความจำกัดอำนาจของผู้อำนวยการในการทำนิติกรรมไว้ประการใด ให้รัฐมนตรีประกาศข้อความเช่นนั้นในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๗ เพื่อประโยชน์แก่กิจการของ รฟม. ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดของ รฟม. และกำหนดค่าตอบแทนอนุกรรมการได้

มาตรา ๑๘ ให้คณะกรรมการเป็นผู้แต่งตั้งและกำหนดอัตราเงินเดือนของผู้อำนวยการ โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๑๙ ผู้อำนวยการต้อง

- (๑) มีความรู้ความสามารถในการบริหารกิจการของ รฟม.
- (๒) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ (๑) และ (๖)
- (๓) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ

มาตรา ๒๐ ผู้อำนวยการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก

(๓) คณะกรรมการด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่หรือมีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๕

มติของคณะกรรมการให้ผู้อำนวยการพ้นจากตำแหน่งตาม (๓) ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดที่อยู่ในตำแหน่ง แต่ไม่รวมผู้อำนวยการ

มาตรา ๒๑ ผู้อำนวยการมีหน้าที่บริหารกิจการของ รฟม. ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของ รฟม. และตามนโยบาย ระเบียบ หรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด และมีอำนาจบังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างทุกตำแหน่ง

ผู้อำนวยการต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการในการบริหารกิจการของ รฟม.

มาตรา ๒๒ ผู้อำนวยการมีอำนาจ

(๑) บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยแก่พนักงานและลูกจ้าง ตลอดจนให้พนักงานและลูกจ้างออกจากตำแหน่ง ตามระเบียบหรือข้อบังคับของคณะกรรมการ แต่ถ้าเป็นพนักงานหรือลูกจ้างตั้งแต่ตำแหน่งที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการฝ่ายหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าขึ้นไป จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการก่อน

(๒) กำหนดเงื่อนไขในการทำงานของพนักงานและลูกจ้าง และออกระเบียบวิธีปฏิบัติงานของ รฟม. โดยไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๓ ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้อำนวยการเป็นตัวแทนของ รฟม. และเพื่อการนี้ ผู้อำนวยการจะมอบอำนาจให้ตัวแทนหรือบุคคลใดกระทำการเฉพาะอย่างแทนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

นิติกรรมที่ผู้อำนวยการกระทำโดยฝ่าฝืนระเบียบหรือข้อบังคับตามมาตรา ๑๖ วรรคสอง ย่อมไม่ผูกพัน รฟม. เว้นแต่คณะกรรมการจะให้สัตยาบัน

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่ผู้อำนวยการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือเมื่อตำแหน่งผู้อำนวยการว่างลง และยังมีได้มีการแต่งตั้งผู้อำนวยการ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งพนักงานคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทนผู้อำนวยการ

ให้ผู้รักษาการแทนผู้อำนวยการมีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกับผู้อำนวยการ เว้นแต่อำนาจหน้าที่
ของผู้อำนวยการในฐานะกรรมการ

มาตรา ๒๕ ให้พนักงานและลูกจ้างของ รฟม. มีสิทธิร้องทุกข์เกี่ยวกับการลงโทษได้ตาม
ระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๖ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ รฟม. เพื่อการนี้จะสั่ง
ให้ รฟม. ชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น ทำรายงานหรือยับยั้งการกระทำที่ขัดต่อนโยบายของ
รัฐบาลหรือมติของคณะรัฐมนตรี ตลอดจนมีอำนาจที่จะสั่งให้ปฏิบัติการตามนโยบายของรัฐบาล หรือ
มติของคณะรัฐมนตรี และสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการดำเนินการได้

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่ รฟม. จะต้องเสนอเรื่องใด ๆ ไปยังคณะรัฐมนตรี ให้ รฟม. นำ เรื่อง
เสนอรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อไปยังคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๒๘ รฟม. ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อนจึงจะดำเนินการดังต่อไปนี้ได้

- (๑) กู้ยืมเงินหรือให้กู้ยืมเงินมีจำนวนเกินคราวละหนึ่งร้อยล้านบาท
- (๒) ออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุน
- (๓) จำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ที่มีราคาเกินห้าล้านบาท
- (๔) จัดตั้งบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด ถือหุ้น หรือเข้าเป็นหุ้น
ส่วน หรือเข้าร่วมกิจการกับบุคคลอื่น

มาตรา ๒๙ ให้ รฟม. เปิดบัญชีเงินฝากไว้กับธนาคารที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๐ ให้ รฟม. จัดทำงบประมาณประจำปี โดยแยกเป็นงบลงทุนและงบทำการ สำหรับ
งบลงทุนนั้นให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและให้ความเห็นชอบ ส่วนงบทำการให้นำเสนอ
คณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

มาตรา ๓๑ รายได้ที่ รฟม. ได้รับจากการดำเนินการในปีหนึ่ง ๆ ให้ตกเป็นของ รฟม. สำ-
หรับ เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และเมื่อได้หักรายจ่ายสำหรับการดำเนินงาน ค่าภาระต่าง ๆ ที่

เหมาะสม เช่น ค่าบำรุงรักษา ค่าเสื่อมราคา เงินสำรองตามมาตรา ๕ หนี้เงินกู้ที่ถึงกำหนดชำระ และเงินลงทุน ตามที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว เหลือเท่าใดให้นำส่งเป็นรายได้ของรัฐ

ในกรณีที่รายได้มีไม่เพียงพอสำหรับกรณีตามวรรคหนึ่ง นอกจากเงินสำรองตามมาตรา ๕ และ รฟม. ไม่สามารถหาเงินจากทางอื่นได้ รัฐพึงจ่ายเงินให้แก่ รฟม. เท่าจำนวนที่ขาด หรือเท่าที่จำเป็นต่อการดำเนินงานของ รฟม.

มาตรา ๓๒ ให้ รฟม. ทำรายงานปีละครั้งเสนอรัฐมนตรี รายงานนี้ให้กล่าวถึงผลงานของ รฟม. ในปีที่ล่วงมาแล้ว และคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการ โครงการและแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้า

มาตรา ๓๓ ให้ รฟม. วางและรักษาไว้ซึ่งระบบการบัญชีที่เหมาะสมแก่กิจการสาธารณูปโภค แยกตามประเภทงานส่วนที่สำคัญ มีการลงรายการรับและจ่ายเงินสินทรัพย์และหนี้สินที่แสดงกิจการที่เป็นอยู่ตามจริงและตามที่ควร ตามประเภทงานพร้อมด้วยข้อความอันเป็นที่มาของรายการดังกล่าว และให้มีการสอบบัญชีภายในเป็นประจำ

มาตรา ๓๔ ให้ รฟม. จัดทำงบดุล บัญชีทำการและบัญชีกำไรขาดทุนภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชี

มาตรา ๓๕ ทุกปีให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชี ทำการตรวจสอบรับรองบัญชีรวมทั้งการเงินทุกประเภทของ รฟม.

มาตรา ๓๖ ผู้สอบบัญชีมีอำนาจตรวจสอบสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานของ รฟม. เพื่อการนี้ให้มีอำนาจสอบถามประธานกรรมการ กรรมการ พนักงาน ลูกจ้าง และผู้อื่นซึ่งเป็นผู้แทนของ รฟม.

มาตรา ๓๗ ให้ผู้สอบบัญชีทำรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการ เพื่อเสนอต่อไปยังคณะรัฐมนตรี และให้ รฟม. โฆษณารายงานประจำปีของปีที่ล่วงแล้ว แสดงงบดุล บัญชีทำการ และบัญชีกำไรขาดทุน ที่ผู้สอบบัญชีรับรองว่าถูกต้องแล้วภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้สอบบัญชี รับรองว่าถูกต้อง

มาตรา ๓๘ ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
อานันท์ ปันยารชุน
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ เนื่องจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีประชาชนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก จำเป็นต้องจัดระบบการขนส่งมวลชนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการช่วยบรรเทาปัญหาการจราจรคับคั่งและเพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกยิ่งขึ้นในการใช้บริการของระบบการขนส่งดังกล่าว สมควรจัดตั้งองค์การรถไฟฟ้ามหานครขึ้นเพื่อให้มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำระบบขนส่งด้วยรถไฟฟ้า จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

รัฐสภาสาร

88

LIART

Legislative Institutional Repository of Thailand

บพที่ : โรงพิมพ์ธรรมสาร 83 ถนนบำรุงเมือง สี่ก๊กเสาชิงช้า กรุงเทพฯ โทร.224-8207, 226-2599 Fax: 221-0374

LIPT

Legislative Institutional Repository of Thailand